

NLB Banka

**Izvještaj o objavljivanju podataka i
informacija NLB Banke d.d., Sarajevo za
2021. godinu**

Maj , 2022.

Sadržaj

1.	Poslovno ime i sjedište Banke	1
2.	Vlasnička struktura i organi Banke	2
3.	Podaci i informacije koje se odnose na politiku naknada	7
3.1.	Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada	7
3.2.	Informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlene	8
3.3.	Karakteristike sistema naknada (model i struktura)	8
3.4.	Omjeri između fiksnih i varijabilnih naknada	8
3.5.	Informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada	9
3.6.	Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi Banka	9
3.7.	Ukupne naknade, po području poslovanja	11
3.8.	Zbir svih isplaćenih naknada po kategorijama zaposlenika, te informacije o naknadama podijeljene na Upravu Banke, Nadzorni odbor i ostale zaposlenike Banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil Banke	12
3.9.	Broj zaposlenika čije naknade iznose 100.000,00 BAM ili više po finansijskoj godini	12
4.	Informacije o obuhvatu primjene regulatornih zahtjeva	12
5.	Strategija, ciljevi i politika upravljanja rizicima Banke	12
5.1.	Strategija i politike za upravljanje pojedinačnim rizicima	12
5.1.1.	Kreditni rizik	13
5.1.2.	Rizik likvidnosti	18
5.1.3.	Tržišni rizici	20
5.1.4.	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	20
5.1.5.	Operativni rizik	21
5.2.	Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima	23
5.3.	Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika	26
5.4.	Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke u odnosu na rizični profil i poslovnu politiku i strategiju	31
5.5.	Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika, kao i načine koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika	32
5.6.	Sažet opis povezanosti rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresovani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima Banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima	34
5.7.	Način informisanja organa upravljanja Banke o rizicima	35
5.8.	Opšti okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija, uključujući i rukovodioce istih	36
6.	Podaci i informacije koje se odnose na regulatorni kapital	36
7.	Podaci i informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost kapitala	39
7.1.	Podaci, odnosno informacije koje se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku ..	40
8.	Podaci i informacije koje se odnose na zaštitne slojeve kapitala	46

9.	Podaci i informacije koje se odnose na stopu finansijske poluge	47
10.	Podaci i informacije koje se odnose na likvidnosne zahtjeve	48
10.1.	Strategije i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti.....	48
10.2.	Način organizovanja upravljanja rizikom likvidnosti u Banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti	49
10.3.	Politike i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti	50
10.4.	Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti sa strategijom	50
10.5.	LCR – koeficijent pokrića rizika likvidnosti	51
11.	Podaci i informacije koje se odnose na izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja i drugih značajnih ulaganja Banke.....	54
12.	Podaci i informacije koje se odnose na kamatni rizik u bankarskoj knjizi	54
12.1.	Izvori rizika, metode i učestalost mjerenja	54
12.2.	Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti kamatnom riziku	54
12.3.	Promjene prihoda i ekonomske vrijednosti za mjerenje kamatnog rizika	55
13.	Podaci i informacije koje se odnose na ICAAP i ILAAP	55
13.1.	ICAAP.....	55
13.1.1.	Pristupi koje Banka koristi za mjerenje materijalno značajnih rizika.....	57
13.2.	ILAAP	58
14.	Nekvalitetne i restrukturirane izloženosti i stečeni kolateral	60

Uvod

Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke (Službene Novine F BiH, broj 39/21- u daljem tekstu „Odluka“) i pripadajućim Uputstvom za objavljivanje podataka i informacija banke, Agencija za bankarstvo Federacije BiH je bliže propisala zahtjeve u pogledu sadržaja podataka i informacija koje je banka dužna da objavljuje, te uslove način i rokove njihovog objavljivanja.

U skladu sa navedenim propisima, banka je dužna da objavi naziv, sjedište i organizacione dijelove banke, kao i kvantitativne i kvalitativne podatke o poslovanju i organizacionoj strukturi banke, rizičnom profilu banke i druge informacije koje se u skladu sa propisima ne smatraju zaštićenim ili povjerljivim, a koje su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju i poslovanju.

Banka objavljuje samo podatke i informacije koje su primjenjive na poslovanje Banke. Svi iznosi su iskazani u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno.

1. Poslovno ime i sjedište Banke

NLB Banka d.d., Sarajevo (u daljem tekstu: Banka) je banka univerzalnog tipa, koja je kao samostalno dioničko društvo organizovana počevši od 1. aprila 1990. godine.

Banka je inicijalno upisana u Registar privrednih subjekata kod Kantonalnog suda u Tuzli, a sa promjenom sjedišta Banke iz Tuzle u Sarajevo koja je izvršena 2015. godine, Banka je danas upisana u Registar privrednih subjekata kod Općinskog suda u Sarajevu, te u registar kod Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH, sa svim relevantnim podacima i dozvolama izdatim od Agencije za bankarstvo FBiH (u daljem tekstu: FBA) i drugih nadležnih organa.

Skupština dioničara Banke je dana 28.11.2019. godine donijela Odluku o promjeni adrese sjedišta Banke d.d., na osnovu koje je promijenjena adresa sjedišta Banke sa dosadašnje adrese u ulici Džidžikovac broj 1, Sarajevo, na novu adresu sjedišta Banke, ulica Koševo broj 3, Sarajevo. Slijedom navedenog, dana 24.12.2019. godine, Općinski sud u Sarajevu donio je Rješenje o izmjenama podataka, kojim je u Registru privrednih subjekata izvršen upis promjene adrese sjedišta Banke. Nadzorni Odbor Banke je u oktobru 2020. godine donio Odluku o promjeni naziva organizacionih jedinica poslovne mreže iz agencija/ekspozitura u poslovnice sa primjenom od 01.01.2021. godine.

Svoje poslovanje Banka obavlja neposredno i preko organizacionih dijelova, i to:

1. Podružnica Tuzla sa Poslovnica Centar, Slatina, Sjenjak, Lukavac, Brčko, Čelić i Orašje.
2. Podružnica Sarajevo sa Poslovnica Goražde, Zenica, Travnik, Vitez, Centar, Pofalići, Ilidža, Alipašino Polje, Ferhadija, Otoka i Dobrinja;
3. Podružnica Mostar sa Poslovnica Čapljina, Široki Brijeg, Ljubuški, Centar i Rondo,
4. Podružnica Tuzla 2, sa Poslovnica Centar Gračanica, Dobroj Istok, Živinice, Banovići, Kladanj, Gradačac, Srebrenik i Odžak.
5. Podružnica Kalesija sa Poslovnica Centar, Sapna i Teočak;
6. Podružnica Bihać sa Poslovnica Centar i Cazin.

Preko centrale u Sarajevu i razvijene poslovne mreže Banka je ovlaštena da obavlja sve vrste poslova koje banke mogu obavljati, i to:

1. primanje i polaganje depozita ili drugih povratnih sredstava;
2. davanje i uzimanje kredita i zajmova;
3. izdavanje garancija i svih oblika jemstva;
4. usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prenosa novca, u skladu sa posebnim propisima;
5. kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala;
6. izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove);
7. finansijski lizing;
8. kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i drugo);
9. kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj ili tuđi račun;
10. kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokersko-dilerski poslovi);
11. upravljanje portfeljom vrijednosnih papira i drugim vrijednostima;

12. poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanja emisije, u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira;
13. poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi;
14. usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja;
15. usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih lica koji samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost;
16. usluge iznajmljivanja sefova;
17. posredovanje u poslovima osiguranja, u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju, osim u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila;
18. druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

Na dan 31. Decembra 2021. godine NLB Banka d.d., Sarajevo je imala 460 zaposlenih.

2. Vlasnička struktura i organi Banke

U skladu sa članom 4. Odluke Banka je u obavezi objaviti podatke i informacije koje se odnose na vlasničku strukturu i organe Banke.

Banka objavljuje spisak dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima kako je to prikazano u sljedećoj tabeli:

Vlasnička struktura			
Red.br.	Ime i prezime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana	97,31	0,03

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka b) Odluke, Banka objavljuje spisak članova Nadzornog Odbora i Uprave Banke sa sljedećim podacima:

Članovi Nadzornog Odbora Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj Banka isto objavljuje)
1.	Peter Andreas Burkhardt, predsjednik	<ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Daytonu, Ohio, SAD, MBA Program (1999. godina) - Univerzitet u Augsburgu, Njemačka, Škola poslovne administracije i ekonomije (1993.-1998. godina) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Član Uprave Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana, Slovenija, odgovoran za područje rizika (CRO) – septembar 2013. – danas - Volksbank Hungary, Budimpešta, Mađarska, Direktor divizije za rizike, Juni 2012.- Juli 2013. godine - Volksbank International AG, Beč, Austrija, Savjetnik Uprave, Januar 2012. – maj 2012. godine - Volksbank Romania, Bukarešt, Rumunija, član Uprave odgovoran za finansije (CFO), Juni 2010. – Decembar 2011. godine - Volksbank BH Sarajevo, Bosna i Hercegovina, član Uprave/područje rizika i finansija (CRO/CFO), Septembar 2003. – Januar 2009. godine <p>OSTALO:</p> <p>Iskusni stručnjak u oblasti bankarstva sa više od 30 godina radnog iskustva</p> <p>Od 2014. godine do danas, obavljao je funkcije predsjednika i zamjenika predsjednika Nadzornog odbora, Upravnog odbora i Odbora direktora u više finansijskih institucija.</p>

2.	Boštjan Kovač, zamjenik predsjednika	OBRAZOVANJE: - Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet – diplomirani ekonomist (1999. godina) RADNO ISKUSTVO: - Prokurista u NLB d.d., Ljubljana (mart 2021 – danas) - Područni vođa za Grupu – Country Manager (januar 2017 – danas) - Član Upravnog odbora – izvršni direktor SŽ – Železniško gradbeno podjetje d.d. Ljubljana (juni 2015 – septembar 2016) - Izvršni direktor za komercijalne poslove Banka Celje d.d., Celje (april 2014 – juni 2015) - Direktor Glavne Podružnice Ljubljana, Banka Celje d.d., Celje (maj 2012 – april 2014) - Izvršni direktor za finansije, računovodstvo i kontroling u Dars d.d., Celje (august 2006 – april 2012) - Izvršni direktor za finansijski inženjering u Dars d.d., Celje (juni 2003 – august 2006) OSTALO: • preko 18 godina radnog iskustva na različitim menadžerskim pozicijama • Obavljao je ili obavlja funkciju zamjenika predsjednika i člana nadzornog odbora u četiri privredna društva u finansijskom sektoru
3.	Andrej Lasič, član	OBRAZOVANJE: - Ekonomski fakultet,, Univerzitet u Ljubljani, diplomirani ekonomista (1997. godina) RADNO ISKUSTVO: - NLB d.d. Ljubljana, Pomoćnik Uprave, (2018. – danas) - NLB d.d. Ljubljana, Direktor Sektora ključnih klijenata (2013.- 2018. godine) - NLB d.d. Ljubljana, Pomoćnik Uprave, (februar 2013.-april 2013) - SBK d.d. Ljubljana, Zamjenik direktora podjela i direktor sektora ključnih klijenata (01april 2011.- januar 2013. godine) - SBK d.d., Ljubljana, Zamjenik Izvršnog direktora za pokriće ključnih klijenata/velike korporacije i Direktor sektora za velike korporacije (februar 2010 – mart 2011) - SBK d.d. Ljubljana, Direktor za pokriće ključnih klijenata/velike korporacije (oktobar 2004. – januar 2010. godine) OSTALO: Iskusni stručnjak za korporativno i investicijsko bankarstvo sa više od 24 godine radnog iskustva Član Nadzornog odbora u nekoliko finansijskih institucija u Sloveniji i zapadnom Balkanu.
4.	Ayda Šebić, nezavisni član	OBRAZOVANJE: - Univerzitet u Sarajevu, Pravni fakultet (1978. godina) RADNO ISKUSTVO: - U mirovini od januara 2015. godine - Vođa odjela Pravo i Compliance u Sberbank BH d.d. (pravni sljednik Volksbank BH d.d.) (maj 2000 – decembar 2014) - Šef kabineta Generalnog direktora / Sekretar banke u Privrednoj banci Sarajevo, Udružena banka (1984 – 2000) OSTALO: - Bila je članica raznih stručnih organa tokom radnog angažmana

5.	Dino Osmanbegović, nezavisni član	<p>OBRAZOVANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Sarajevu, Ekonomski fakultet Sarajevo, diplomirani ekonomista (1984. godina) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perspecta d.o.o. / Posjed d.o.o. Sarajevo, Osnivač i Direktor Društva, januar 2014. i dalje - Butmir d.o.o. Sarajevo, Direktor Društva, (od septembar do novembra 2017. godine) - Privredna banka d.d. Sarajevo, savjetnik Direktora Banke, (od augusta 2012. do oktobra 2012. godine) - Raiffeisen Bank BH d.d., Izvršni direktor, član Uprave, Zamjenik Predsjednika (novembar 1993. do mart 2011.) <p>OSTALO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 18 godina radnog iskustva u oblasti bankarstva
----	--------------------------------------	---

Članovi Uprave Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Lidija Žigić, Predsjednik Uprave	https://www.nlb-fbih.ba/o-banci/o-nama/uprava-i-nadzorni-odbor
2.	Denis Hasanić, Član Uprave	https://www.nlb-fbih.ba/o-banci/o-nama/uprava-i-nadzorni-odbor
3.	Jure Peljhan, Član Uprave	https://www.nlb-fbih.ba/o-banci/o-nama/uprava-i-nadzorni-odbor

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka c) Odluke, Banka objavljuje broj direktorskih funkcija članova Nadzornog Odbora i Uprave Banke:

Red.br.	Ime i prezime člana Nadzornog odbora ili Uprave Banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Peter Andreas Burkhardt, predsjednik	1	3	1	3	0
2.	Boštjan Kovač, zamjenik predsjednika	0	2	0	2	0
3.	Andrej Lasič, član	0	3	0	3	0
4.	Ayda Šebić, nezavisni član	0	1	0	1	0
5.	Dino Osmanbegović, nezavisni član	1	1	0	1	0

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka d) Odluke, Banka objavljuje osnovne informacije o politikama za izbor i procjenu članova Nadzornog Odbora i Uprave Banke.

Politikama Banke je regulisan izbor i procjena ispunjavanja uslova predloženih i izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora i članova Uprave Banke, u smislu dobrog ugleda, adekvatnih kvalifikacija i dovoljnog iskustva za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora i Uprave Banke. Procjena ispunjavanja uslova vrši se na osnovu dokumentacije prikupljene od strane stručnih službi Banke i priprema materijala koji predstavlja osnov za donošenje odluke o primjerenosti od strane nadležnog organa Banke.

Banka ima odgovornost za obavljanje inicijalne, redovne godišnje i kontinuirane procjene ispunjavanja uslova za članove organa Banke.

Nadzorni odbor Banke jednom godišnje vrši samoprocjenu adekvatne popunjenosti i aktivnosti Nadzornog odbora, rada Nadzornog odbora kao cjeline i rada pojedinačnih članova, potencijalnih sukoba interesa pojedinačnih članova nadzornog odbora, funkcionisanja svojih odbora i saradnje sa Upravom Banke, u skladu sa Odlukom o savjesnom postupanju članova organa banke (Službene novine Federacije BiH, br. 81/17)

Banka je dužna da izvještava Agenciju o rezultatima procjene.

Dodatno, Skupština Banke najmanje jednom godišnje razmatra pismenu informaciju sa detaljnim podacima o svim zaradama, naknadama i drugim primanjima članova Nadzornog odbora Banke, Uprave Banke i višeg rukovodstva, kao i o svim ugovorima između Banke i članova tih odbora i drugih lica koja su povezana sa tim članovima čija je posljedica imovinska korist za ta lica, kao i prijedlog Nadzornog odbora Banke o zaradama, naknadama i drugoj imovinskoj koristi tih lica za narednu godinu.

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka e) Odluke, Banka objavljuje članove Odbora za reviziju i njihove kratke biografije:

Članovi Odbora za reviziju		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Tatjana Jamnik Skubic, predsjednik	<p>OBRAZOVANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet o Master naukama u poslovnoj administraciji (1999. godina) i Bachelor marketinških nauka (1995) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Savjetnik za analizu u Global Risk-u NLB d.d., Ljubljana (januar 2016 – danas) - Rukovodilac restrukturiranja za micro pravna lica i fizička lica (maj 2014 – decembar 2015) - Generalni direktor Odjela za usklađenost NLB d.d., Ljubljana (oktobar 2012 – mart 2014) - Generalni direktor Centra za internu reviziju NLB d.d., Ljubljana (novembar 2008 – januar 2010) - Zamjenik generalnog direktora Centra za internu reviziju NLB d.d., Ljubljana (septembar 2005 – oktobar 2008 i februar 2010 – septembar 2012) - Zamjenik generalnog direktora Sektora za upravljanje rizicima NLB d.d., Ljubljana (juli 2003 – august 2005) - Rukovodilac Odjela za tržišni rizik pri Sektoru za upravljanje rizicima NLB d.d., Ljubljana (decembar 1998 – august 2005) <p>OSTALO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dugogodišnje raznovrsno rukovodno iskustvo iz različitih oblasti bankarskog poslovanja - Predsjednica odbora za reviziju u nekoliko banaka članica NLB Grupe

2.	Suzana Žigon, član	OBRAZOVANJE: - Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet -diplomirani ekonomista (1988. godine) RADNO ISKUSTVO: - Savjetnica, Upravljanje NLB Grupe, NLB d.d., Ljubljana (juli 2005 – danas) - Savjetnik za kapitalna ulaganja, NLB d.d., Ljubljana (septembar 2001 – juni 2005) - Samostalni analitičar u Sektoru za investicijsko bankarstvo, NLB d.d., Ljubljana (april 2004 – august 2001) OSTALO: - Preko 30 godina raznovrsnog bankarskog iskustva - Certificirani član nadzornih odbora, Asocijacija nadzornika Slovenije - Obavljala je ili obavlja funkciju člana odbora za reviziju i nadzornih odbora u nekoliko članica NLB Grupe i drugim pravnim licima
3.	Andrea Golubić, član	OBRAZOVANJE: - Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet – magistar nauka (2013. godina) - Univerzitet u Mariboru, Ekonomski fakultet – diplomirani ekonomista (2004. godina) RADNO ISKUSTVO: - Zamjenik generalnog direktora za kontroling NLB d.d., Ljubljana (2019 – danas), - Direktor računovodstva NLB Grupe (2014-2019), - Odgovorna za IFRS izvještavanje i usklađenost (2010-2014) - Grupno izvještavanje Unicredit banka Slovenija d.d. (2006 – 2010) - Kontroling, Kolinska d.d. (2004-2006) OSTALO: - Obavljala je ili obavlja funkciju člana odbora za reviziju u nekoliko članica NLB Grupe - Odgovorna za provedbu IFRS 9 u bankama članicama NLB Grupe
4.	Polona Kurtevski, član	OBRAZOVANJE: - Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet – diplomirani ekonomista (1994. godina) RADNO ISKUSTVO: - Koordinator CRO segmenta u Upravljanju NLB Grupom (juni 2019 – danas) - Glavni interni revizor u NLB d.d., Ljubljana (septembar 2003 – april 2019) - Viši interni revizor u NLB d.d., Ljubljana (septembar 2002 – septembar 2003) OSTALO: - Obavljala je ili obavlja funkciju člana odbora za reviziju u nekoliko članica NLB Grupe - Certificirani računovođa - Certificirani član nadzornih odbora, Asocijacija nadzornika Slovenije
5.	Mirko Ilić, član	OBRAZOVANJE: - diplomirani ekonomista, Tehnička vojna akademija Beograd, septembar 1995. septembar 2000. godine RADNO ISKUSTVO: - partner u reviziji i osiguranju, BDO d.o.o. Banja Luka, oktobar 2021. godine – danas - partner u reviziji i osiguranju, Deloitte d.o.o. Banja Luka, Juni 2017. – oktobar 2021. godine - direktor u reviziji i osiguranju, Deloitte d.o.o. Banja Luka, Septembar 2014. – Maj 2017. godine - viši menadžer u reviziji, Deloitte d.o.o. Banja Luka, Septembar 2009. – august 2014. godine OSTALO: - certificirani procjenitelj, ovlaštenu revizor, certificirani računovođa

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka f) Odluke, Banka objavljuje članove odbora koje je u skladu sa zakonskim propisima osnovao nadzorni odbor kao i učestalost zasjedanja tih odbora:

Članovi odbora Nadzornog odbora, ukoliko su osnovani u Banci		
Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1.	Boštjan Kovač, predsjednik	po potrebi
2.	Peter Andreas Burkhardt, član	
3.	Ayda Šebić, član	
Odbor za naknade		Učestalost zasjedanja
1.	Ayda Šebić, predsjednik	po potrebi
2.	Boštjan Kovač, član	
3.	Andrej Lasič, član	
Odbor za rizike		Učestalost zasjedanja
1.	Dino Osmanbegović, predsjednik, predsjednik	kvartalno
2.	Peter Andreas Burkhardt, član	
3.	Bostjan Kovač, član	

U skladu sa članom 4. stav (1) tačaka g) i h) Odluke, Banka objavljuje osnovne informacije o načinu organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije i navodi naziv imenovanog društva za reviziju finansijskih izvještaja.

Odjel interne revizije je organizovan kao samostalna organizaciona jedinica, nezavisna od Uprave Banke i odgovorna direktno Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke. Nadzorni odbor Banke je uspostavio i organizovao nezavisnu funkciju interne revizije čiji je cilj uvećanje vrijednosti i unapređenje poslovanja Banke, kroz savjete i procjene u oblastima upravljanja rizicima, sistema internih kontrola i upravljanja organizacijom.

Glavni interni revizor Banke je Elma Spahović.

Eksterni revizor Banke za 2021. godinu je Deloitte d.o.o., Bosna i Hercegovina, sa sjedištem u Sarajevu na adresi Zmaja od Bosne 12c.

3. Podaci i informacije koje se odnose na politiku naknada

U skladu sa članom 5. Odluke, Banka je u obavezi objaviti podatke i informacije koje se odnose na politiku naknada Banke kako slijedi.

3.1. Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada

Politika naknada zaposlenicima u NLB Banci d.d., Sarajevo (u daljem tekstu: Politika naknada) je usklađena sa Zakonom o radu, Zakonom o bankama, Odlukom o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci (Službene novine FBiH, broj 81/17), Pravilnikom o radu, Pravilnikom o platama i drugim materijalnim primanjima, Pravilnikom o organizaciji Banke, Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta i drugim relevantnim aktima, kao i sa Smjernicama EBA-e o pravilnim politikama primanja u skladu sa članovima 74/3 i 75 (2) Direktive 2013/36 / EU i u skladu sa članom 450 Uredbe EU br. 575/2013 (EBA / GL / 2015/22 od 27.6.2016. godine, u daljem tekstu: Smjernice EBA), Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci gdje NLB d.d. primjenjuje ovu Politiku primanja u NLB d.d. i prenoseći je na članove Grupe, prati princip proporcionalnosti predviđen Smjernicama EBA, uzimajući u obzir ukupnu aktivu, obim

sredstava Banke, raspoložive kapitalne i dužničke instrumente, kapitalne zahtjeve i druge kriterije navedene u Smjernicama.

Politiku naknada donosi Nadzorni odbor na prijedlog Odbora za naknade. Tekst Politike podliježe usaglašavanju od strane više funkcija Banke, počevši od Odjela za ljudske resurse, zatim pravne funkcije, funkcije usklađenosti, funkcije upravljanja rizicima, te funkcije ljudskih resursa na nivou Grupe, a revidira se najmanje jednom godišnje.

3.2. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlene

Politikom naknada se posebno uređuju pravila ocjenjivanja i nagrađivanja Identifikovanih zaposlenika, pri čijem utvrđivanju se u obzir uzimaju interna organizacija, vrsta, obim i složenost poslovnih aktivnosti Banke, profil rizičnosti Banke, pozicija, poslovi, odgovornosti i naknade zaposlenika, uslovi na tržištu rada i drugi relevantni kriteriji.

Identifikovane zaposlenike čine članovi Uprave Banke i zaposlenici kod kojih je identifikovano da njihove profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke odnosno zaposlenici koji preuzimaju rizik.

Kriterijumi u potpunosti razmatraju rizike kojim Banka ili NLB Grupa jesu ili mogu biti izloženi u profilu rizičnosti ili risk apetitu.

Ukupna naknada Identifikovanih zaposlenika sastoji se od:

- Fiksne naknade, u skladu sa relevantnim profesionalnim iskustvom i odgovornostima u Banci, kako je navedeno u Pravilniku o sistematizaciji odnosno uslovima radnog mjesta
- Varijabilne naknade koja zavisi od:
  - o dijela koji zavisi od rezultata Banke, (kriterij se ne uzima u obzir kod kontrolnih funkcija),
  - o dijela koji zavisi od rezultata nadležne organizacione jedinice Identifikovanih zaposlenika,
  - o dijela koji zavisi od individualnih rezultata Identifikovanog zaposlenika.

3.3. Karakteristike sistema naknada (model i struktura)

Politika naknada vrlo jasno i transparentno prikazuje sistem nagrađivanja odnosno bonus shemu koja se temelji na rezultatima radne uspješnosti, te mehanizme i uslove za dodjelu i isplatu, a u vezi sa ključnim smjernicama za usklađenost principa nagrađivanja sa adekvatnim upravljanjem rizika. Model, kako je opisano detaljnije u nastavku, se između ostalog, bazira na primjeni principa odgode svih varijabilnih naknada svim identifikovanim zaposlenicim u omjeru 50% isplate dodjeljenog iznosa odmah, a 50% dodjeljenog iznosa se u jednakim dijelovima isplaćuje u toku 5 godina poslije isplate prvog dijela.

Svaka dodjela i isplata podrazumijeva prethodnu provjeru svih kriterija odnosno ispunjenja uslova za svakog identifikovanog zaposlenika pojedinačno. U slučajevima dodjele pojedinačne varijabilne naknade za poslovnu godinu u iznosu od 100.000 KM (50.000 €) i više takve naknade se obavezno dodjeljuju na način da se 50% varijabilne naknade dojeljuje u gotovini, a 50% u finansijskim instrumentima, pri čemu se; 50% keš iznosa dodjeljene varijabilne naknade isplaćuje odmah a ostatak u jednakim iznosima u narednih 5 godine. Dio varijabilne naknade dodjeljen u finansijskim instrumentima u omjeru se odgađa na period od 3 godine, nakon čega se 50% iznosa isplaćuje, a ostatak dodjeljenog iznosa se u jednakim dijelovima isplaćuje u toku 5 godina poslije isplate prvog dijela varijabilne naknade u vidu finansijskih instrumenata.

3.4. Omjeri između fiksnih i varijabilnih naknada

Omjer između fiksne i varijabilne naknade zavisi od funkcije koju obavlja identifikovani zaposlenik, poslovnu, zajedničku ili kontrolnu, te od nivoa uticaja koji funkcija ima na poslovanje Banke. Stepem mogućeg uticaja na profil rizika Banke mjeri se pomoću različitih kriterija, konkretno:

- stepen mogućeg uticaja na prihode;
- stepen mogućeg uticaja na troškove;
- stepen mogućeg uticaja na kreditne rizike;
- stepen mogućeg uticaja na rizike poslovanja;
- stepen mogućeg uticaja na poslovnu strategiju;

- obim i sadržaj međuorganizacionog poslovanja.

U skladu sa relevantnim odlukama regulatora (Agencija za bankarstvo F BiH), fiksna naknada Identifikovanih zaposlenika odgovornih za rad kontrolnih funkcija ne smije biti manja od dvije trećine ukupne naknade.

3.5. Informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada

Zaposlenici koji pripadaju kategoriji Identifikovanih zaposlenika Banke imaju pravo na varijabilnu naknadu, na osnovu slijedećih finansijskih i nefinansijskih kriterija:

1. Ciljevi Banke, odnosno NLB Grupe:

Uprava NLB d.d., Ljubljana određuje i postavlja ciljeve Banke za svaku poslovnu godinu, a Nadzorni odbor Banke ih odobrava.

Iznos varijabilne naknade Identifikovanih zaposlenika po ovom osnovu za svaku pojedinačnu fiskalnu godinu određuje se u zavisnosti od ispunjenja odgovarajućih ciljeva; najveći iznos varijabilne naknade Identifikovanih zaposlenika po ovom osnovu za svaku pojedinačnu fiskalnu godinu iznosi:

- 2 plate za Identifikovane zaposlenike na poslovnim funkcijama;
- 1 plata za ostale Identifikovane zaposlenika;
- ovaj kriterij se ne primjenjuje na Identifikovane zaposlenike odgovorne za rad kontrolnih funkcija.

2. Ciljevi organizacionih jedinica Identifikovanih zaposlenika

Konkretni ciljevi organizacionih jedinica (koji su izvedeni iz ciljeva Banke) Identifikovanih zaposlenika su definisani od strane njegovog neposrednog rukovodioca za svaku poslovnu godinu i uključuje sljedeće oblasti:

- Poslovne ciljeve organizacione jedinice,
- Finansijske ciljeve organizacione jedinice (ako su precizirani).

Iznos varijabilnog dijela naknade Identifikovanih zaposlenika po ovom osnovu za svaku pojedinačnu fiskalnu godinu određuje se u zavisnosti od ispunjenja ciljeva date organizacione jedinice; najveći iznos varijabilnog dijela naknade Identifikovanih zaposlenika po ovom osnovu iznosi:

- 2 plate za Identifikovane zaposlenike u organizacionoj jedinici, kao i za Identifikovane zaposlenike nosioce kontrolne funkcije;
- 1 plata za ostale Identifikovane zaposlenike.

3. Lični ciljevi Identifikovanih zaposlenika (razvojni, projektni i drugi ciljevi)

Maksimalna moguća visina varijabilne naknade za lične ciljeve iznosi jedna (1) plata za Identifikovane zaposlenike

Finansijska i nefinansijska mjerila u pogledu rezultata radnih učinaka moraju biti obuhvaćeni makar jednom od prethodno navedenih grupa ciljeva.

3.6. Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi Banka

Dodjela i isplata varijabilne naknade (i odgođenog dijela) zaposleniku čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke ovisi o usklađenosti kriterija koji proizlaze iz upravljanja rizikom, putem praćenja uspješnosti na osnovu KPI (Ključnih poslovnih indikatora) i KRI (Ključnih indikatora rizika) na nivou NLB Grupe, Banke i pojedinačnih organizacionih jedinica. Ovi kriteriji uključuju: poštivanje usvojenih politika, metodologija, usmjerenja, zahtjeve regulatora i revizora kao i ovlaštenja povezana s poslom Identifikovanih zaposlenika.

Varijabilna naknada se neće dodijeliti niti isplatiti u slučaju da ista ugrozi zdravu kapitalnu osnovu Banke, NLB d.d. ili NLB Grupe. U slučaju da se ugrozi zdrava kapitalna osnova, Banka će poduzeti sljedeće mjere prilikom dodjele ili isplate varijabilne naknade:

1. smanjiti ukupan iznos varijabilnih naknada za prethodnu godinu, uključujući opciju reduciranja istog na nulu, uz odgovarajuće razmatranje takvog umanjenja pri dodjeli novčane naknade za prethodnu fiskalnu godinu;
2. primijeniti neophodne mjere usklađivanja radne uspješnosti, aktiviranjem odredbi o malusu za umanjenje dodijeljenog odgođenog dijela varijabilne naknade;
3. naknadno smanjiti isplate koje su prethodno zarađene i koje su već isplaćene aktiviranjem odredbi o povratu naknada (Claw Back);
4. koristiti neto dobit Banke za prethodnu godinu i potencijalno budućih godina za jačanje kapitalne osnove.

Ciljevi Identifikovanih zaposlenika koji pripadaju kontrolnim funkcijama se definišu u skladu sa njihovim ovlaštenjima i odgovornostima.

Banka je dužna osigurati da varijabilne naknade zaposlenika koji su uključeni u kontrolne funkcije zavise od postignutih ciljeva povezanih sa njihovim funkcijama, neovisno o ciljevima poslovnih jedinica koje kontrolišu.

Kada se postavljaju i odobravaju ciljevi, može se odrediti drugačiji odnos između fiksne i varijabilne naknade za zaposlene kontrolnih funkcija pod uslovom odobrenja Nadzornog odbora, kako bi se osigurala njihova nezavisnost i odgovornost.

Kod ocjenjivanja realizacije ciljeva uzima se u obzir risk apetit i uticaj na rizike, odnosno skala ocjenjivanja se može prilagoditi navedenim kriterijima.

Određivanje iznosa varijabilnog dijela naknade za svaku fiskalnu godinu:

Određivanje iznosa varijabilnog dijela naknade za članove Uprave Banke za svaku fiskalnu godinu			
Ocjena radnog učinka	Ciljevi NLB d.d./ NLB Grupe	Ciljevi Banke	Lični ciljevi
5 – svi ciljevi premašeni	do 2 plate	do 2 plate	do 2 plate
4 – većina ciljeva premašena	do 1.5 plate	do 1.5 plate	do 1.5 plate
3 – ciljevi ostvareni	do 1 plate	do 1 plate	do 1 plate
2 – ciljevi djelimično nisu ostvareni	0	0	0
1 – ciljevi nisu ostvareni	0	0	0

Određivanje iznosa varijabilne naknade za Identifikovane zaposlenike na poslovnoj funkciji za svaku fiskalnu godinu			
Ocjena radnog učinka	Ciljevi Banke	Ciljevi organizacione jedinice	Lični ciljevi
5 – svi ciljevi premašeni	do 2 plate	do 2 plate	do 1 plate
4 – većina ciljeva premašena	do 1,5 plate	do 1,5 plate	do 0,75 plata
3 – ciljevi ostvareni	do 1 plate	do 1 plate	do 0,5 plate
2 – ciljevi djelimično nisu ostvareni	0	0	0
1 – ciljevi nisu ostvareni	0	0	0

Određivanje iznosa varijabilne naknade za ostale Identifikovane zaposlenike za svaku fiskalnu godinu			
Ocjena radnog učinka	Ciljevi Banke	Ciljevi organizacione jedinice	Lični ciljevi
5 – svi ciljevi premašeni	do 1 plate	do 1 plate	do 1 plate
4 – većina ciljeva premašena	do 0,75 plata	do 0,75 plata	do 0,75 plata
3 – ciljevi ostvareni	do 0,5 plate	do 0,5 plate	do 0,5 plate
2 – ciljevi djelimično nisu ostvareni	0	0	0
1 – ciljevi nisu ostvareni	0	0	0

Određivanje iznosa varijabilne naknade za Identifikovane zaposlenike odgovorne za ra kontrolnih funkcija za svaku fiskalnu godinu		
Ocjena radnog učinka	Ciljevi organizacione jedinice	Lični ciljevi
5 – svi ciljevi premašeni	do 2 plate	do 1 plate
4 – većina ciljeva premašena	do 1,5 plate	do 0,75 plate
3 – ciljevi ostvareni	do 1 plate	do 0,5 plate
2 – ciljevi djelimično nisu ostvareni	0	0
1 – ciljevi nisu ostvareni	0	0

U prethodno navedenim tabelama 2-5 definiše se iznos varijabilnog dijela naknade Identifikovanih zaposlenika za svaku fiskalnu godinu, u zavisnosti od ocjene radnog učinka.

Za sve ostale zaposlenike čije profesionalne aktivnosti nemaju uticaj na rizični profil Banke mjerenje radnog učinka, njegovo ocjenjivanje i isplata u skladu sa ostvarenim ocjenama uspješnosti se vrši na kvartalnom i polugodišnjem nivou u skladu sa odredbama Pravilnika o upravljanju radnim učinkom.

Struktura zaposlenih na dan 31.12.2021. godine:

- Uprava Banke, 3;
- Zaposlenici čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil Banke, 17;
- Zaposlenici čije profesionalne aktivnosti nemaju značajan uticaj na rizični profil Banke, 440.

3.7. Ukupne naknade, po području poslovanja

Ukupne naknade po područjima poslovanja iznose 17.335.384 KM, a sastoje se od:

- Za kategoriju Uprave Banke; fiksnih naknada za 2021. godinu, varijabilna naknada za 2020. godinu, dio varijabilnih naknada za 2019. Godinu, a koja je priolongirana za isplatu u 2021. godini, odgođeni dio varijabilnih naknada za 2016. godinu i odgođeni dio varijabilnih naknada iz 2017. godine, koristi i ostalih naknada po osnovu ugovora o radu, Pravilnika o radu i Pravilnika o platama i drugim materijalnim primanjima radnika
- Za ostale kategorije, naknade se sastoje od:
  - fiksnih naknada za 2021. godinu po osnovu ugovora o radu, Pravilnika o radu i Pravilnika o platama i drugim materijalnim primanjima radnika,
  - Varijabilnih naknada za 2020. godinu, dio varijabilnih naknada za 2019. godinu, a koja je priolongirana za isplatu u 2021. godini, odgođenog dijela varijabilnih naknada za 2016. godinu i odgođenog dijela varijabilnih naknada iz 2017. godine,
  - dijela varijabilnih naknada za ostale zaposlenike čije profesionalne aktivnosti nemaju uticaj na rizični profil Banke, odnosno zaposlenike na koje se ne primjenjuju odredbe Politike naknada (varijabilna naknada za prvo polugodište 2021. godine)
  - otpremnina,
  - koristi koje su radnici ostvarili u toku 2021. godine

Struktura naknada isplaćenih u 2021. godini:

• Uprava Banke	1.680.138 KM
• Poslovanje sa stanovništvom i privredom	8.907.315 KM
• Upravljanje sredstvima	424.533 KM
• Nezavisna nadzorne funkcije	948.516 KM
• Ostali	5.374.881 KM

Izveštaj uključuje 523 lica za koje su izvršena plaćanja u toku 2021. godine od čega je izvršena isplata naknada iz prethodnih godina za 6 lica, a isti nisu zaposlenici banke predmetne finansijske godine.

3.8. Zbir svih isplaćenih naknada po kategorijama zaposlenika, te informacije o naknadama podijeljene na Upravu Banke, Nadzorni odbor i ostale zaposlenike Banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil Banke

Ukupne naknade za Nadzorni odbor, Upravu Banke i zaposlenike čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil Banke iznose 2.206.842 KM, a sastoje od fiksnih naknada za 2020. i to:

- Nadzorni odbor 23.542 KM 3 člana od 5
- Uprava Banke 1,680,138 KM 3 člana
- Ostali zaposlenici čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil Banke 1.864.104 KM 26 zaposlenika *

3.9. Broj zaposlenika čije naknade iznose 100.000,00 BAM ili više po finansijskoj godini

Banka ima ukupno 11 zaposlenika čije ukupne isplaćene naknade iznose 100.000,00 KM ili više u 2021. finansijskoj godini.

4. Informacije o obuhvatu primjene regulatornih zahtjeva

U skladu sa članom 6. Odluke, Banka je u obavezi objaviti podatke i informacije koje se odnose na obuhvat primjene regulatornih zahtjeva, na pojedinačnoj ili na konsolidovanoj osnovi. U tom smislu Banka je dužna da objavljuje informacije koje se odnose na bankarsku grupu i odnos između matičnog društva pravnog lica i podređenih društava pravnog lica, odnosno sažet prikaz razlika u konsolidaciji za računovodstvene i supervizorske potrebe.

Banka nije matično društvo unutar grupe i nema podređenih društava, te objavu podataka i informacija vrši na pojedinačnoj osnovi.

5. Strategija, ciljevi i politika upravljanja rizicima Banke

U skladu sa članom 7. Odluke, Banka je obavezna da objavi podatke i informacije koje se odnose na strategiju, ciljeve i politike za upravljanje rizicima Banke, kako slijedi:

5.1. Strategija i politike za upravljanje pojedinačnim rizicima

NLB Banka d.d., Sarajevo je banka univerzalnog tipa i uglavnom je fokusirana na kreditiranje srednjih i malih preduzeća, kao i kreditiranje stanovništva. Cilj je da se klijentima osiguraju sveobuhvatne usluge, ali uzimajući pri tome u obzir princip razboritog upravljanja rizicima.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima u NLB Banci d.d., Sarajevo predstavlja dio ukupnog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju i usklađena je sa Strategijom Banke, Planom poslovanja, te Risk Appetite-om Banke, kao krovnim dokumentom.

U Strategiju su uključene smjernice Strategije upravljanja rizicima NLB Grupe. Osnovna svrha Strategije je definisanje ključnih rizika uz istovremeno postizanje definisanih srednjoročnih strateških ciljeva Banke kao i ispunjavanje svih zahtjeva, kako lokalnog regulatora Agencije za bankarstvo FBiH, tako i usmjerenja NLB d.d. Ljubljana, uključujući i zahtjeve Banke Slovenije i ECB na nivou NLB Grupe.

Banka stavlja značajan naglasak na razumijevanje i kompetencije upravljanja rizikom unutar cijele organizacije. Veliki naglasak se takođe stavlja na kontinuirano poboljšavanje kulture rizika i svijesti o njemu unutar cijele organizacije. Ključni cilj upravljanja rizikom u Banci je sveobuhvatno procijeniti i pratiti rizike unutar cijele Banke. Sveobuhvatan pristup upravljanju rizicima zasniva se na razboritim i razumnim konzervativnim orijentacijama preuzimanja rizika, uzimajući u obzir i relevantne stručne

kriterije. Istovremeno, Banka obavlja razvojne aktivnosti u ovom području i to preko razvijanja metoda i modela za procjenu, praćenja i određivanja kriterija za ublažavanje svih relevantnih vrsta rizika.

Strategija definiše koje vrste rizika je Banka spremna preuzeti, koji nisu prihvatljivi za Banku kao i strateške smjernice pri preuzimanju rizika određene u okviru upravljanja rizicima Banke (kao što je Risk Appetite, Risk profil, ICAAP, ILAAP, Plan oporavka, Izrada budžeta i proces planiranja kapitala).

Na osnovu Strategije poslovanja i Risk Appetite, Strategija detaljnije određuje bitne principe preuzimanja rizika koji se odnose na vrstu rizika (i povezane segmente ili vrste aktivnosti) koje je Banka spremna preuzeti, a koji nisu prihvatljivi ili su prihvatljivi samo u vrlo ograničenom obimu.

Strategija je dokument koji određuje materijalne principe i smjernice preuzimanja rizika u sljedećim segmentima poslovanja:

- kreditiranje pravnih i fizičkih lica ,
- osiguravanje odgovarajućeg obima likvidnosti i upravljanje rezervama likvidnosti,
- osiguravanje odgovarajuće strukture izvora finansiranja, uključujući smjernice za poslovanje sa stanovništvom u dijelu koji se odnosi na proizvode štednje,
- upravljanje tržišnim rizikom, odnosno deviznim i kamatnim rizikom, s ciljem upravljanja vlastitim pozicijama Banke,
- zaključenje drugih finansijskih transakcija u trezorskom poslovanju,
- upravljanje operativnim rizikom.

Detaljnija pravila, limiti, smjernice i kompetencije koje se odnose na upravljanje rizicima definisani su pojedinačnim internim aktima, politikama i procedurama na nivou NLB Grupe (rizik likvidnosti, kamatni, devizni, operativni rizik i td.), Standardima upravljanja rizicima NLB Grupe, Politikama kreditiranja i drugim aktima i politikama specifičnim za Banku.

Strategija se bazira na jedinstvenim principima Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima na nivou NLB Grupe. Banka kao članica NLB Grupe mora slijediti jedinstvene ključne principe upravljanja rizicima na nivou NLB Grupe. Izuzeci su mogući, uz adekvatnu dokumentovanost i saglasnost nadležnog Competence line Risk management i odobreni od strane Nadzornog odbora Banke.

5.1.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema Banci. Kreditni rizik je najzastupljeniji rizik u bankarskoj industriji i sastoji se od rizika neispunjenja obaveza (rizik defaulta), rizika migracije, rizika koncentracije i rizika vrijednosti kolaterala. Na njegovu važnost utječu unutrašnji i vanjski pokretači rizika.

Interni pokretači rizika:

- ograničenja uspostavljena u Risk Appetite;
- politike i procedure za finansiranje i odobravanje plasmana;
- budžet;
- izloženost i kompleksnost proizvoda i transakcija;
- nivo rizika koncentracije (koncentracija industrija i pojedinačnih velikih izloženosti);
- nivo restrukturiranih i nekvalitetnih izloženosti;
- efikasnost naplate;
- pokrivenost i kvalitet kolaterala;
- modeli primijenjeni u procesu upravljanja kreditnim rizikom.

Spoljni pokretači rizika:

- makroekonomska situacija u regiji jugoistočne Europe važan je pokretač rizika, posebno makroekonomske aktivnosti (kretanje BDP-a, inflacija, zaduženost, nezaposlenost i vrijednost imovine (nekretnina) koji utiču na otplate), konkurencija na bankarskom tržištu;
- politički rizik i nestabilnost u regiji jugoistočne Europe uvijek imaju potencijalni utjecaj na makroekonomske aktivnosti.

Upravljanje kreditnim rizikom, kao najvažnijim rizikom, je usmjereno na prihvatanje najviše do umjerenih rizika i osiguranje optimalnog povrata s obzirom na preuzete rizike. S ciljem da se zadrži srednjoročna i dugoročna održivost poslovanja, Banka nastoji postepeno povećati kvalitet kreditnog portfolija i povećati profitabilnost, na osnovu boljeg omjera između povrata i preuzetih rizika.

Banka stavlja veliki naglasak na održavanje profila rizičnosti sa umjerenom izloženosti riziku koncentracije (sektora djelatnosti) i trošku rizika (CoR). Detaljnije smjernice u vezi kvaliteta kreditnog portfolija i njegove koncentracije, kao što je na primjer maksimalna dozvoljena izloženost prema grupi povezanih lica, ili maksimalna izloženost prema pojedinoj djelatnosti ili ciljnoj grupi klijenata, segmentu klijenata u odnosu na bonitet, su definisani u Strategiji preuzimanja i upravljanja rizicima i Risk Profilu, pri čemu su cilijane vrijednosti i limiti predmet redovne provjere.

Upravljanje kreditnim rizikom je regulisano internim aktima koji su obavezujući po lokalnoj regulativi i usklađeni sa Standardima za upravljanje rizicima na nivou NLB Grupe. Banka raspolaže značajnim brojem politika, procedura i metodologija iz oblasti upravljanja kreditnim rizicima, a koje se odnose na kreditiranje/odobravanje plasmana pravnim i fizičkim licima, obezbjeđenje plasmana, procjenu nekretnina i pokretne imovine, izračun očekivanih kreditnih gubitaka, upravljanje rizikom koncentracije i velikim izloženostima, poslovanje sa licima u posebnom odnosu sa Bankom, te druga specifična područja upravljanja kreditnim rizicima.

Jedan od ključnih ciljeva Banke je unapređenje kreditnog portfolija koji je izražen kao visok udio izloženosti prema klijentima sa najvišim bonitetima A i B.

Osim toga, redovno praćenje i analiza trendova u kvaliteti pojedinih segmenata kreditnog portfolija, s posebnim naglaskom na nove transakcije, omogućava rano otkrivanje povećanog rizika, kao i optimizaciju preuzetih rizika u odnosu na profitabilnost.

Ključni principi upravljanja rizicima koji se odnose na kreditiranje klijenata, pravnih (nefinansijska društva) i fizičkih lica, segmentirani su na sljedeći način:

- kreditiranje velikih, srednjih i malih preduzeća;
- bankarsko poslovanje sa stanovništvom i
- restrukturiranje i naplata potraživanja.

Ključni materijalni principi i smjernice odnose se na preuzimanje i upravljanje svakim od gore navedenih segmenata.

Akcentat je uglavnom na:

- definisanju glavnih uslova koji se odnose na odobrenje plasmana i kolateral;
- definisanju ciljnih segmenata koje je Banka spremna finansirati, jer vidi potencijal, uzimajući u obzir aspekt preuzetih rizika;
- definisanju segmenata koje Banka ne želi finansirati, bilo zbog previsokog rizika ili previše niske profitabilnosti, uzimajući u obzir pretpostavljene rizike ili druge razloge;
- projekciji očekivanih gubitaka koje je Banka spremna preuzeti po odobrenju plasmana, i
- definisanju pristupa kojim Banka proaktivno upravlja rizicima koji proizlaze iz nekvalitetnih izloženosti.

Opšti principi kreditiranja nefinansijskih klijenata su:

- Banka finansira samo klijente koje poznaje (engl. Know Your Client – KYC) i kojima vjeruje, te samo one koji djeluju u skladu s etičkim i moralnim vrijednostima na način da svoje poslovanje vrše zakonito i transparentno. Banka ne odobrava plasmane klijentima s pravosnažnom presudom, odnosno klijentima za koje je potvrđena sumnja na pranje novca i/ili finansiranje terorizma ili drugog krivičnog djela navedenog u propisima o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma;
- Banka finansira samo klijente s dovoljnim nivoom očekivanih slobodnih novčanih tokova, kao primarnim izvorom otplate. Odobrenje kredita se ne temelji samo na finansijskim izvještajima klijenta, već se provode sveobuhvatne analize privredne grane, sposobnosti ostvarivanja budućih novčanih tokova, referenci i kompetencija vlasnika i organa upravljanja, te uzimajući u obzir procjenu budućih finansijskih planova;
- Banka će finansirati samo one klijente kod kojih je upoznata sa korištenjem finansijskih sredstava, odnosno od kojih dobije jasno i logično objašnjenje namjene kreditnih sredstava;

- Banka će finansirati samo one klijente i odobravati plasmane koji Banci, klijentu i ekonomiji generišu dodanu vrijednost;
- Banka posluje u skladu sa Okvirom socijalne zaštite i zaštite okoliša i definiše aktivnosti i/ili djelatnosti čije je finansiranje na nivou NLB Grupe zabranjeno, odnosno industrije koje Grupa izbjegava ili ih smatra posebnim upozorenjem;
- Primljeni kolateral ne može uticati na procjenu kreditne sposobnosti. Kolateral predstavlja sekundarni izvor otplate kao sredstvo za ublažavanje rizika;
- U slučaju restrukturiranja Banka prvenstveno slijedi kriterije i mjere restrukturiranja s ciljem optimalnog rješavanja finansijskih poteškoća klijenta.

Navedeni principi i pravila su detaljnije definisani u Politici kreditiranja nefinansijskih društava u NLB Banci d.d., Sarajevo.

Naglasak u segmentu poslovanja s velikim, srednjim i malim preduzećima je na umjerenom preuzimanju kreditnih rizika i istovremenom osiguranju optimizirane profitabilnosti obzirom na preuzete rizike. U tom pogledu uspostavlja se apetit za rizikom u pogledu ograničenih troškova rizika (engl. Cost of Risk – CoR) i ograničene koncentracije izloženosti (pojedinačne, industrijske). Odstupanja od uobičajenih smjernica rizika su u nadležnosti Kreditnog odbora ili Uprave Banke i dostavljaju se Nadzornom odboru u skladu sa internim pravilima.

Kreditna funkcija je usmjerena na domaće tržište. Prekogranično finansiranje je dozvoljeno samo za NLB d.d., Ljubljana. Svako izuzeće koje se odnosi na prekogranično finansiranje mora biti odobreno od strane Uprave Banke (uključujući Nadzorni odbor Banke u skladu sa ovlaštenjima), na temelju prethodnog pozitivnog mišljenja Kreditnog odbora NLB d.d. Ljubljana. Takvo kreditiranje moguće je samo za odabrane klijente. Finansiranje klijenata koji spadaju u grupu povezanih lica čije je matično preduzeće osnovano na lokalnom tržištu i stranih klijenata (poslovne banke) kod kojih se efekat finansiranja reflektuje na preduzeća na domaćem tržištu (izvoznici i uvoznici) ne spada pod ograničenja prekograničnog finansiranja.

Strategija kreditiranja usmjerena je na finansiranje srednjih preduzeća koja predstavljaju ključno ciljno tržište i malih preduzeća, gdje je fokus na povećanju tržišnog udjela. U segmentu velikih preduzeća naglasak je na finansiranju pažljivo odabranih ključnih klijenata, koji imaju dobar poslovni model, potencijal rasta, kompetentnu upravu i dugoročno održivu strukturu izvora finansiranja. U segmentu malih i srednjih preduzeća (ciljni klijenti) preduslov za finansiranje segmenta klijenata je sveobuhvatna preliminarna analiza odabranog segmenta ili grane. Segment malih preduzeća mora biti tretiran u skladu sa standardiziranim, pojednostavljenim i troškovno efikasnim pristupom, zbog glavnih karakteristika klijenata.

Ciljni segment su klijenti A i B boniteta u skladu sa Politikom kreditiranja nefinansijskih društava u NLB Banci d.d., Sarajevo. Risk Appetite-om definisani su limiti za ograničenje kreditne volatilnosti i kontrolirana bonitetna distribucija zbog utjecaja na očekivane kreditne gubitke i prihod od kamata. Sveobuhvatna ponuda bankarskih usluga koje su neophodne klijentu, kao i obezbjeđenje odgovarajućih dodatnih kolaterala može garantovati veći povrat na kapital (ROE) sa zadatim okvirom preuzetih rizika.

Projektnom finansiranju se pristupa sa posebnom pažnjom, gdje su principi, pravila, procesi i uključene organizacione jedinice opisani u Politici za projektno finansiranje u NLB Banci d.d., Sarajevo, kao i utvrđenom ograničenju Banke za finansiranje projekata u Risk Appetite-u NLB Banke d.d., Sarajevo.

U skladu sa Odlukom o velikim izloženostima najveće ukupno dozvoljeno izlaganje Banke kreditnom riziku prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica je moguće samo ako se osigura njegova odgovarajuća struktura i ograničenja. Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica smatra se velikom izloženosti ako je njena vrijednost jednaka ili prelazi 10% njenog regulatornog kapitala. Nadzorni odbor NLB Banke d.d., Sarajevo daje saglasnost za zaključivanje pravnog posla koji dovodi do ukupne izloženosti banke od 10% regulatornog kapitala prema jednom licu ili grupi povezanih lica ili do svakog narednog povećanja ove izloženosti. To se odnosi samo na klijente koji su definisani kao ključni strateški klijenti koji imaju dobar poslovni model, pokazali su dugoročno održivu strukturu izvora finansiranja, obezbijedena su državna jamstva/garancije, te klijente koji imaju dobru dosadašnju saradnju s Bankom. Za ostale klijente smjernica je da se izloženost postepeno smanjuje.

Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika ne smije da pređe iznos od 25% regulatornog kapitala Banke i Risk Appetite limit za individualnu koncentraciju, koja je ograničena za 10 najvećih izloženosti u odnosu na kapital. Kombinacija oba limita osigurava dovoljnu individualnu diverzifikaciju kreditnog portfelja. Banka može u izuzetnom slučaju prekoračiti navedena ograničenja, u skladu sa odredbama Zakona o bankama i odlukama Agencije.

Najveći dopušteni iznos izloženosti nakon umanjenja za knjigovodstveno evidentirane očekivane kreditne gubitke i koji nije osiguran kolateralom (depozit i/ili prihvatljiv kolateral iz člana 28. Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka) prema jednom licu ili grupi povezanih lica iznosi 5% priznatog kapitala Banke. Iznos izloženosti preko 5% priznatog kapitala mora biti osiguran prihvatljivim kolateralom čija je vrijednost najmanje za 50% veća od iznosa izloženosti preko 5% priznatog kapitala, pri čemu se za utvrđivanje vrijednosti kolaterala ne uzimaju u obzir korektivni faktori predviđeni u tabeli 4. iz člana 29. iste odluke.

Izloženosti prema bankama podliježu ograničenjima utvrđenim u članu 90. stav (1) Zakona o bankama s tim što se na tu izloženost ne primjenjuju odredbe u vezi kolaterala utvrđene u članu 90. stav (2) Zakona o bankama.

U slučaju prekoračenja ograničenja, Banka je dužna bez odlaganja obavijestiti Agenciju o iznosu prekoračenja, uz opis mjera koje će provesti radi usklađenja sa propisom i rokom u kojem će te mjere biti provedene. Na osnovu obavijesti Banke, Agencija izdaje rješenje Banci za usklađivanje sa ograničenjem i rokom za usklađivanje.

Banka je na ovoj osnovi definisala vlastite interne smjernice, usklađene sa usmjerenjima na nivou NLB Grupe. Interne smjernice su generalno strožije od zahtjeva lokalnog regulatora.

Banka kreditira samo klijente koji legalno i transparentno objavljuju svoje poslovanje. Novi krediti mogu se odobriti samo klijentima koji su u mogućnosti obezbijediti odgovarajuće novčane tokove za otplatu svojih obaveza, imaju odgovarajuću stabilnost, profitabilnost, likvidnost, produktivnost, odgovarajući poslovni model i upravu s iskustvom, jasnim ciljevima i odgovarajuće poslovne strategije.

Banka vodi računa o koncentraciji pojedinih industrijskih grana unutar portfolija pravnih lica. Na taj način se smanjuje mogućnost potencijalnih gubitaka koji bi se pojavili u slučaju otežanih makroekonomskih uslova u određenoj industriji. Izloženost Banke prema pojedinoj grani industrije ne smije premašiti 20% udjela u portfoliju (uključujući velika, srednje velika i mala preduzeća i obrtnike). Izuzetak su trgovina i proizvodnja, s obzirom da čine veliki udio u strukturi BDP-a, uzimajući u obzir ekonomski razvoj i makroekonomsku situaciju u zemlji. Banka ima uspostavljene dodatne mehanizme koji omogućavaju pažljivo praćenje i upravljanje rizicima po podsegmentima tih industrijskih grana. Osim toga, proizvodna industrija uključuje heterogene tipove industrije i njena struktura kao takva već sadrži određenu disperziju koncentracije. Zbog toga njena izloženost nije ograničena na 20%. Djelatnosti čije je finansiranje u Banci zabranjeno, kao i druge djelatnosti koje će Banka izbjegavati ili pratiti s posebnim oprezom definisane su u Politici kreditiranja nefinansijskih društava u NLB Banci d.d., Sarajevo.

Pored navedenog, rizik koncentracije na nivou portfolija, koji proizilazi iz grupe povezanih lica ili odabrane djelatnosti, redovno se prati u okviru Risk profila kojim su definisane ciljne vrijednosti za pojedine pokazatelje. Također, u skladu sa lokalnim regulatornim ograničenjima vrši se mjesečni monitoring usklađenosti sa zakonskim limitima i ograničenjima velikih izloženosti i propisanim nivoima izloženosti u odnosu na kapital Banke.

Dakle, kako bi obezbijedila povrat uloženi sredstava, Banka finansira samo one klijente koji dostave informaciju o zadovoljavajućem nivou novčanog toka (engl. Cash Flow – CF) kao primarnom izvoru otplate. Instrumenti osiguranja (kolateral) ne mogu zamijeniti niti poboljšati ocjenu kreditne sposobnosti klijenta.

Banka finansira samo one klijente kod kojih je upoznata sa korištenjem finansijskih sredstava, odnosno od kojih dobije jasno i logično objašnjenje namjene kreditnih sredstava.

Banka finansira samo one klijente i odobrava plasmane koji Banci, klijentu i ekonomiji generišu dodatnu vrijednost. Također odobrava one plasmane koji koriste kompaniji i društvu. Banka izbjegava

finansiranje špekulativnih transakcija i transakcija čija svrha nije generisanje dodatne vrijednosti nego prvenstveno preraspodjela sredstva.

Segment poslovanja sa stanovništvom značajno doprinosi profitabilnosti poslovanja Banke. Pored toga, rizik prilagođen profitabilnosti ovog segmenta je dugoročno prilično stabilan. U skladu s poboljšanom mogućnošću Banke da na odgovarajući način procijeni potrebne troškove rizika, fokus obnovljene poslovne strategije je na segmentu potrošačkih kredita i drugog neosiguranog kreditiranja. Uz to, portfolio stanovništva se sastoji od velikog broja malih izloženosti, što rezultira disperzijom rizika, a time i boljom stabilnosti s aspekta upravljanja potencijalnim nekvalitetnim izloženostima.

Glavni princip kreditiranja fizičkih lica zasniva se na bonitetu i kreditnoj sposobnosti klijenta, dok kolateral predstavlja dodatni, a ne osnovni element u donošenju odluke o pojedinom kreditu. Kod fizičkih lica, osnovni kriteriji za odlučivanje su iznos i stabilnost njihovih prihoda, uzimajući u obzir i druge obaveze.

Banka će finansirati samo kreditno sposobne klijente, a tu je najvažniji faktor odgovarajući iznos raspoloživih mjesečnih prihoda koji će omogućiti plaćanje obaveza prema Banci (DSTI i PTI). Potrebno je izvršiti sveobuhvatnu analizu uzimajući u obzir i druge relevantne faktore rizika, pored iznosa prihoda. Banka nudi sve tradicionalne kreditne proizvode za stanovništvo koji su dizajnirani za sve segmente stanovništva, s ciljem razvoja elektronskih rješenja (e-rješenja) jednostavnih za korištenje. Banka sistematično produbljuje razumijevanje potreba različitih segmenata stanovništva i na toj osnovi razvija paletu proizvoda i usluga kako bi zadovoljila njihove potrebe. Intenzivni ciklus razvoja usluga i kanala distribucije je ponovno pokrenut, jer Banka ne želi ponuditi samo standardna rješenja, već stavlja snažan naglasak i na dodanu vrijednost proizvoda (u uslovima prilagođenim riziku) i inovativna (digitalna) rješenja.

U pogledu rizika, posebna pažnja u procjeni kreditne sposobnosti mora biti posvećena određenim specifičnim segmentima klijenata, npr. zaposleni na osnovu menadžerskih ugovora i oni sa visokom izloženosti, penzioneri, poljoprivrednici, studenti, itd. Osim sveobuhvatne procjene kreditne sposobnosti, posebna pažnja mora se posvetiti prihvatljivim oblicima primljenih kolaterala (posebno za odgovarajuće kolaterale koji smanjuju upotrebu kapitala i omogućuju brzu otplatu ranije dospjelih potraživanja), kao i potrebnom minimalnom nivou kolateralizacije (LTV).

U cilju rane identifikacije klijenata sa poteškoćama u poslovanju Banka koristi sistem za rano upozorenje (EWS) za identifikiranje povećanog kreditnog rizika, a time, na sistematičan način, identificira u ranoj fazi klijente s visokim kreditnim rizikom za uključivanje na WL (engl. Watch List) i ICL (engl. Intensive Care List) ili za uključivanje u proces restrukturiranja. Klijenti se redovno prate i o usvojenim mjerama na naplati redovno izvještava WLC (engl. Watch Loan Committee), a sve u cilju poboljšanja monitoringa finansijskog stanja klijenta.

Za klijente fizička lica Banka je centralizovala proces naplate što podrazumijeva praćenje kašnjenja klijenata od prvog dana kašnjenja provođenjem aktivnosti rane naplate. Cilj WLC i rane naplate za fizička lica je rano prepoznavanje klijenata sa finansijskim poteškoćama i poduzimanje aktivnosti na prevenciji prelaska izloženosti tih klijenata u nekvalitetnu izloženost (engl. Non Performing Exposure – NPE).

Vrste kolaterala prihvatljivih za Banku, kao i drugi uslovi detaljnije su definisani u Politici osiguranja plasmana i u Poslovnim pravilima za obezbjeđenje plasmana fizičkih i pravnih lica. Politika predstavlja osnovne smjernice koje zaposlenici Banke moraju uzeti u obzir prilikom potpisivanja, procjene, praćenja i izvještavanja o kolateralima, s ciljem smanjenja kreditnog rizika.

Detaljniji principi i pravila s obzirom na procjenu vrijednosti kolaterala definisani su u Metodologiji za procjenu nekretnina i pokretne imovine u NLB Banci d.d., Sarajevo.

Proces ublažavanja kreditnog rizika obuhvata sljedeće mjere (tehnike):

- Preuzimanje kreditnog rizika – Banka ima umjeren apetit za rizik, pri preuzimanju rizika osnovni izvor otplate je kreditna sposobnost dužnika i raspoloživi gotovinski tok, dok se obezbjeđenje plasmana smatra sekundarnim izvorom otplate;
- Smanjenje kreditnog rizika – kroz obezbjeđenje kvalitetnih sredstava obezbjeđenja u skladu sa internim aktima Banke;
- Diverzifikacija portfolija po segmentima i djelatnostima poslovanja, a posebno vodeći računa o izloženostima prema jednom licu ili grupi povezanih lica;

- Izbjegavanje rizika kroz politiku kreditiranja Banke koja uključuje restriktivna finansiranja odnosno finansiranja sa posebnom pažnjom.

5.1.2. Rizik likvidnosti

Upravljanje likvidnošću je utvrđeno na način koji omogućava pouzdan postupak za utvrđivanje, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika likvidnosti kratkoročno i dugoročno. Osiguravanje odgovarajućeg volumena likvidnosti i upravljanje rezervama likvidnosti u Banci provodi se centralizirano, u skladu sa zahtjevima lokalnih propisa o likvidnosti i važećim internim smjernicama i politikama unutar Banke. Banka provodi različite alate za mjerenje rizika likvidnosti u obliku struktura dospijeća, testova otpornosti na stres, projekcija likvidnosti budućih novčanih tokova, modela ocjenjivanja i drugih relevantnih pokazatelja. Interni metodološki pristupi omogućavaju praćenje likvidnosti na operativnom (uključujući unutardnevnu likvidnost) kao i strukturnom nivou, uključujući i definisanje kriznog plana i upravljanje likvidnošću u izuzetnim okolnostima. Upravljanje rizikom likvidnosti je definisano Politikom upravljanja rizikom likvidnosti (sa popratnim priložima). Ista se kontinuirano revidira i stanje likvidnosti se redovno procjenjuje.

Veliki značaj u praćenju i upravljanju rizikom likvidnosti imaju koeficijenti LCR (engl. Liquidity Coverage Ratio) koji se, u skladu sa smjernicama Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine Federacije BiH“ broj: 81/17, 39/21), ECB i Basel III, mjesečno prate i izvještavaju i NSFR (engl. Net Stable Funding Ratio), koji se na kvartalnoj osnovi prati i izvještava na nivou NLB Grupe i lokalno u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine Federacije BiH“ broj: 81/17, 39/21)

Risk Appetite NLB Banke d.d., Sarajevo definiše limite kratkoročnih (LCR) i dugoročnih (NSFR) strukturnih pokazatelja likvidnosti. Također, omjer neto kredita i depozita (net LTD) je jedan od pokazatelja za koji je Banka uspostavila limit u Risk Appetite. U Risk Appetite sada su uključeni svi normativni pokazatelji, odnosno na postojeće dodatno su uključeni pokazatelji Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive i kao i stres testovi likvidnosti.

Obezbeđenje adekvatnog obima likvidnih sredstava provodi se u skladu sa lokalnom regulativom i važećim internim smjernicama i politikama na nivou NLB Grupe.

Odlukom Agencije o upravljanju rizikom likvidnosti banke propisani su minimalni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama. U prelaznom periodu do uspostavljanja lokalnog NSFR izvještaja Banka je u obavezi ispunjavanja zakonske obaveze za ročnu usklađenost novčanih tokova imovine i obaveza.

U svrhu efikasnog upravljanja rizikom likvidnosti, a s ciljem smanjenja izloženosti ovom riziku, neophodno je da Banka raspolaže dovoljnim iznosom Zaštitnog sloja likvidnosti kao što su gotovina, sredstva iznad iznosa obavezne rezerve kod Centralne Banke, te ostala likvidna imovina Nivoa 1a i 2a, koje su dostupne u relativno kratkom vremenu. Likvidne rezerve omogućavaju izmirenje dospelih obaveza u stresnoj situaciji u kratkom roku.

Likvidnosni buffer - (LB) predstavlja najlikvidniju imovinu koja je dostupna odmah i može se upotrijebiti u stresnoj situaciji u okviru kratkoročnog perioda opstanka Sastoji se od visokolikvidne imovine (EHQLA i HQLA) kako je definisano za LCR, Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke Agencije za bankarstvo FBiH. Sastoji se od gotovine, sredstava kod centralne banke (bez obavezne rezerve) i državnih i drugih dužničkih vrijednosnih papira koji ispunjavaju uslove za LCR. Imovina mora biti neoterećena i lako pretvoriva u gotovinu. Ne postoje zakonske, regulatorne ili operativne prepreke za upotrebu ovih sredstava za dobijanje finansijskih sredstava. Likvidnosni buffer predstavlja ustvari Zaštitni sloj likvidnosti kako je definisano Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke, to je iznos likvidne imovine koju banka drži, koja se priznaje kao takva ukoliko ispunjava propisane opće zahtjeve, operativne zahtjeve i kriterije prihvatljivosti za klasifikaciju imovine prvog i drugog nivoa u skladu sa odredbama iz Odluke.

CBC (Counter balance capacity) je širi pojam i predstavlja svu likvidnu imovinu. CBC predstavlja likvidna imovina Banke koja se sastoji od LB-a i druge visoko likvidne imovine, poput tržišnih dužničkih vrijednosnih papira koji nisu prihvatljivi za LCR, a kupljeni su za vlastito ime i račun Banke. $CBC = LB +$ druga visoko likvidna imovina.

CBC sadrži, osim LB-a i drugu raspoloživu likvidnu imovinu koja se može upotrijebiti za pokriće odliva kad stresni uslovi potraju duže nego što je predviđeno periodom opstanka likvidnosnog buffer-a.

Likvidna imovina nivoa 1 (engl. Extremely High Quality Liquid Asset - EHQLA) je imovina izuzetno visoke likvidnosti i kreditne kvalitete, u koju se može uključiti samo imovina utvrđena u članu 24. Odluke.

Likvidna imovina nivoa 2 (engl. High Quality Liquid Asset - HQLA) je imovina visoke likvidnosti i kreditne kvalitete. Likvidna imovina nivoa 2 se dijeli na imovinu nivoa 2a i imovinu nivoa 2b, u skladu sa čl. 25. i 26. Odluke.

Ne postoje zakonske, regulatorne ili operativne prepreke za upotrebu ove imovine.

Prema Risk Appetite, tolerancija za rizik likvidnosti je niska, stoga Banka održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti i dobru diverzifikaciju izvora finansiranja. Banka, u skladu sa strategijom NLB Grupe, mora raspolagati odgovarajućim nivoom rezervi likvidnosti za pokrivanje dospjelih i potencijalnih obaveza i one moraju biti dostupne u vrlo kratkom vremenskom razdoblju. U skladu sa Metodologijom stres testova likvidnosti optimalan iznos CBC-a predstavlja iznos neophodan za preživljavanje adverse stres scenarija u tromjesečnom periodu, dok minimalan iznos CBC-a predstavlja iznos neophodan za preživljavanje adverse stres scenarija u jednomjesečnom periodu.

Prilikom nabavke dužničkih vrijednosnih papira za Banku je obavezujuća Odluka Agencije o velikim izloženostima. Prema toj Odluci ukupno izlaganje kreditnom riziku Banke prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica ne smije preći 25% regulatornog kapitala Banke.

Izuzetak su vrijednosni papiri emitovani od strane domicilne države. Zbir izloženosti prema Vladi BiH, Vladi FBiH, Vladi RS-a i Vladi Brčko Distrikta ne smije prelaziti 300% regulatornog kapitala Banke.

Banka također postupa u skladu s Mjerilima i postupcima za odobravanje plasmana u NLB Banci d.d., Sarajevo. Limiti zaduživanja po državama određeni su centralizirano u NLB d.d. za sve članice Grupe u skladu sa Politikom kreditiranja specifičnih segmenata klijenata u NLB Banci d.d., Sarajevo.

U strukturi rezervi likvidnosti, gdje je naglasak posebno na upravljanju portfolijom, moraju se poštovati sljedeći principi:

- odgovarajuća diverzifikacija rezervi likvidnosti kako bi se izbjegla koncentracija prema pojedinim klijentima, riziku države ili drugim izdavateljima vrijednosnih papira, industrije ili različite vrste vrijednosnih papira, što je definisano u Politici poslovanja sa finansijskim instrumentima;
- minimiziranje tržišnog rizika (kao što je ograničenje trajanja u smislu BPV, smanjenje efekata vrednovanja iz kreditne marže, preuzimanje deviznog rizika nije dozvoljeno, itd);
- ograničenje kreditnog rizika, koje se odnosi na izdavatelja/klijente, u skladu s Metodologijom bonitetne klasifikacije i sistemom ranog upozoravanja (EWS);
- usklađenost rezervi likvidnosti s odredbama novih propisa o likvidnosti.

Moguće mjere za obezbjeđivanje operativne likvidnosti su:

- Naplata potraživanja;
- Kratkoročno zaduživanje na međubankarskom tržištu;
- Upotreba sredstava sekundarne likvidnosti;
- Valutno usklađivanje putem zamjene valuta.

Moguće mjere za obezbjeđivanje strukturne likvidnosti su:

- Promjena politike kamatnih stopa s ciljem ostvarivanja odgovarajuće strukturne likvidnosti;
- Promjena poslovnih usmjerenja Banke;
- Promjena u politici plasmana i pribavljanja izvora finansiranja;
- Upotreba sredstava sekundarne likvidnosti;
- Upotreba kreditnih linija;
- Ograničenja odobravanja plasmana.

Banka sprovodi Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) s ciljem da se osigura cjelovito upravljanje rizikom likvidnosti i sveobuhvatna interna procjena adekvatnosti likvidnosti. ILAAP uključuje dva glavna dijela koji se bave kvalitativnim i kvantitativnim elementima procesa.

5.1.3. Tržišni rizici

Banka nema knjigu trgovanja tako da nije značajno izložena tržišnim rizicima. U oblasti izloženosti ovoj vrsti rizika za Banku je značajna izloženost deviznom riziku koja je regulisana Politikom za upravljanje deviznim rizikom Banke.

Politika obuhvata sljedeća područja:

- utvrđivanje deviznog rizika i odgovarajućih pozicija za upravljanje i praćenje deviznog rizika;
- utvrđivanje limita;
- način praćenja i izvještavanja;
- odgovornosti za upravljanje deviznim rizikom.

Upravljanje deviznim rizikom povezano je sa upravljanjem vlastitim pozicijama Banke, pri čemu se prate smjernice da rizik ne smije bitno uticati na rezultate poslovanja i korištenje kapitala. U skladu sa odgovarajućim politikama, Banka prati i upravlja deviznim rizikom i izvještava nadležne odbore u Banci, kao i službe u NLB d.d., Ljubljana u obliku standardiziranih izvještaja, dok na toj osnovi NLB d.d., Ljubljana vrši dodatno upravljanje na nivou Grupe/konsolidiranom nivou

Devizni rizik se javlja kada postoji mogućnost nastajanja gubitaka zbog negativnih kursnih razlika, izazvanih nepovoljnim promjenama deviznih kurseva. Nivo deviznog rizika je uslovljen dužinom trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva, odnosno zavisi od stepena usklađenosti aktive i pasive Banke (stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova). Odluka o upravljanju deviznim rizikom banke reguliše minimalne standarde za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom.

U Bosni i Hercegovini je na snazi Currency Board aranžman Centralne Banke, po kojem je valuta BAM fiksno vezana za valutu EUR. Upravljanje deviznim rizicima obavlja se u skladu sa lokalnom regulativom i internim limitima.

Visina zakonskih i internih limita po pojedinim valutama i ukupne otvorene devizne pozicije, u skladu sa lokalnom regulativom i smjernicama na nivou NLB Grupe, regulisana je Programom za upravljanje deviznim rizikom Banke.

Interni limiti utvrđeni su znatno konzervativnije od zakonskih čime se ograničava negativan uticaj na bilans uspjeha zbog potencijalnih negativnih kursnih razlika. Izloženost deviznom riziku u najvećoj mjeri se odnosi na otvorenu deviznu poziciju u EUR valuti koja je fiksno vezana za domicilnu valutu.

Praćenje usklađenosti otvorenih deviznih pozicija sa utvrđenim limitima obavlja se svakodnevno. Dinamika izvještavanja različitih organa odlučivanja definisana je Politikom za upravljanje deviznim rizikom Banke.

Mjere za ublažavanje izloženosti deviznom riziku podrazumijevaju smanjenje otvorene devizne pozicije kroz:

- Transakcije kupoprodaje deviza sa klijentima (pravna i fizička lica) i bankama;
- Pribavljanje depozita sa valutnom klauzulom/plasiranje kredita sa valutnom klauzulom (zavisno od zauzete pozicije);
- Transakcije kupoprodaje efektive.

5.1.4. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Osnovne smjernice Banke u upravljanju kamatnim rizikom je sprečavanje negativnih efekata na prihode koji bi nastali usljed promijenjenih tržišnih kamatnih stopa i zbog toga je određena prihvatljiva tolerancija za ovaj rizik. Struktura pozicije kamatne stope Banke je pod značajnim uticajem njene politike cijena (vrsta i količina kamatnih stopa koje Banka koristi u svojim kreditnim i depozitnim poslovima) i strukturi rezervi likvidnosti (aspekt trajanja).

Kao posljedica toga, Banka nastoji upravljati svojim pozicijama kamatnih stopa umanjujući potencijalni negativni uticaj koji proizilazi iz potencijalne promjene kamatnih stopa, iznosa neto kamatnog prihoda i

smanjivanja negativnih efekata vrednovanja finansijskih instrumenata na njenom računu dobiti i gubitka, kao i kapital.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (IRRBB) mjeri se i prati u skladu sa Standardima upravljanja rizicima NLB Grupe i Politikom i procedurama praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa koja uspostavlja konzistentne metodologije, modele, sisteme limita i kontrole. Upravljanje izloženošću kamatnim stopama Banke je centralizovano. Banka je odgovorna za vlastitu Politiku i procedure praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa, koja uključuje sistem limita koji je usklađen sa Standardima upravljanja rizikom Grupe i lokalnim regulatornim zahtjevima. Banka računa pokazatelje izloženosti riziku kamatnih stopa na mjesečnoj osnovi.

Banka upravlja izloženošću kamatnim rizikom kroz dvije glavne mjere:

- Osjetljivost ekonomske vrijednosti kapitala (EVE) – primjenom BPV metode (engl. Basis Point Value) koja mjeri stepen promjene u kojoj bi se vrijednost portfolija promijenila ako bi se kamatne stope promijenile prema scenarijima;
- Osjetljivost neto kamatnog prihoda (NII) – primjenom metode EaR (engl. Earnings at Risk), koja mjeri utjecaj promjene kamatnih stopa na budući neto prihod od kamata tokom jednogodišnjeg razdoblja, pretpostavljajući stalni obim i strukturu bilansa.

U postojećem okruženju s vrlo niskom (negativnom) kamatnom stopom, Banka je uvela takozvanu klauzulu „nulte stope“ (engl. "zero floor") kako bi se umanjile negativne posljedice na neto prihod od kamata. U isto vrijeme stabiliziran je neto prihod od kamata uvođenjem šireg spektra proizvoda s fiksnom kamatnom stopom u ograničenom obimu.

Rizik kreditnog spread-a predstavlja rizik od efekata negativnih vrednovanja zbog povećanja kreditnog spread-a obveznica pod nepovoljnim okolnostima. Banka redovno provodi analizu osjetljivosti kreditnog spread-a za sve dužničke vrijednosne papire države. Zbog potencijalnih budućih poremećaja na tržištu, Banka je zadržala konzervativan pristup i predvidjela najviše do umjeren nivo rizika.

Limite za pokazatelje izloženosti kamatnom riziku i riziku kreditnog spread-a Banka je postavila u Risk Appetite NLB Banke d.d., Sarajevo.

Mjere za ublažavanje kamatnog rizika u bankarskoj knjizi mogu biti:

- Promjena aktivnih ili pasivnih kamatnih stopa (u dijelu visine ili varijabilnosti);
- Smanjenje cijene izvora;
- Produženje/smanjenje ročnosti pojedinih proizvoda;
- Aktiviranje marketinške kampanje;
- Promena strategije finansiranja ili plasiranja.

5.1.5. Operativni rizik

Kod preuzimanja operativnog rizika, Banka slijedi smjernice da takav rizik ne smije bitno uticati na poslovanje i stoga je sklonost preuzimanju rizika za operativne rizike najviše do umjerena.

Upravljanje operativnim rizikom odnosi se na sva područja i procese unutar Banke i rezimira ključne smjernice koje se odnose na upravljanje operativnim rizikom. Cilj upravljanja operativnim rizikom je ograničiti obim potencijalnih gubitaka i vjerovatnoću njihove pojave na nivo koji je prihvatljiv za Banku s aspekta finansijske štete i posredno s aspekta održavanja ugleda Banke. Nije moguće niti je racionalno u potpunosti ukloniti operativni rizik. Banka prihvata one vrste operativnih rizika koji ne bi imali značajnog utjecaja na poslovne rezultate i ne bi ugrozili nastavak poslovanja ako se oni pojave. Pored toga, granica neto gubitka iz operativnog rizika definirana je u Risk Appetite Banke. Upravljanje operativnim rizikom Banke vrši se u skladu sa Standardima za upravljanje rizicima u NLB Grupi.

Porezni i pravni rizici su također tretirani u okviru operativnog rizika. Banka njima upravlja kroz interno utvrđena pravila i procedure i teži ka minimiziranju istih.

Za postizanje tih ciljeva Banka ima uspostavljen sistem upravljanja operativnim rizicima, što uključuje ovlaštenja i odgovornosti. Vlasnici operativnih rizika su organizacijske jedinice u kojima se javljaju rizici. Postojeći i potencijalni rizici moraju se identificirati i njima se mora upravljati (pomoću utvrđenih mjera). Praćenje gubitaka i identifikovanih rizika na nivou Banke je centralizirano u okviru Sektora za upravljanje

rizicima (Odjela za upravljanje nekreditnim rizicima) i omogućeno od strane Global risk-a na nivou Grupe. Upravljanje operativnim rizikom (OR) je u nadležnosti svakog rukovodioca organizacione jedinice (OJ) za njegovu OJ, odnosno za procese koji se izvode u toj OJ, u svojstvu vlasnika operativnih rizika. Izvjestilac o operativnim rizicima je rukovodilac OJ (odjel, podružnica) ili lice koje on imenuje za izvjestioca OJ. O imenovanju izvjestioca o štetnim događajima rukovodilac OJ je dužan donijeti odluku u pisanom obliku koju dostavlja Sektoru upravljanja rizicima, Odjelu za upravljanje nekreditnim rizicima (Odjel).

Nadzorni odbor je odgovoran za adekvatnost Politike upravljanja operativnim rizikom u NLB Banci d.d., Sarajevo (formalno je odobrava i redovno se informiše o svim bitnim elementima sistema upravljanja operativnim rizicima). Uprava Banke je odgovorna i za uspostavljanje adekvatne organizacione strukture koja obezbjeđuje efikasno upravljanje operativnim rizikom.

Odbor za upravljanje operativnim rizicima kao organ Uprave Banke nadzire implementaciju metodologije upravljanja operativnim rizikom, ima uvid u štetne događaje i pregled bitnih identificiranih rizika. Također, nadzire upravljanje identificiranim rizicima, izdaje smjernice za smanjenje rizika i vrši nadzor nad potrebnim obimom regulatornog kapitala. Odbor za upravljanje operativnim rizicima je obavezan najmanje jedanput godišnje raspravljati o implementaciji usvojenih mjera za upravljanje bitnim gubicima i, ako je potrebno, delegira dodatne mjere za savladavanje operativnih rizika na odgovarajuće organizacione jedinice u Banci. Zadaci Odbora za upravljanje operativnim rizicima uključuju pripremu prijedloga za Upravu Banke.

Banka je uspostavila sistem prikupljanja štetnih događaja i identifikacije, procjene i upravljanja operativnim rizicima, a sve s ciljem osiguranja kvalitetnog upravljanja operativnim rizicima. Posebna pažnja se posvećuje aktuelnim ostvarenim štetnim događajima, kao i izvještavanju o potencijalnim štetnim događajima kako bi se oni, ne samo evidentirali, već prije svega spriječili.

I ostvareni i potencijalni štetni događaji služe kao osnova za poboljšanje internih kontrola.

Procjena identificiranih operativnih rizika služi kao osnova za utvrđivanje potencijalnih budućih gubitaka. Na temelju tih procjena jednom godišnje se izrađuje profil operativnih rizika Banke. Glavnim rizicima se aktivno upravlja s mjerama poduzetim za smanjenje rizika.

Kroz sveobuhvatnu identifikaciju operativnih rizika, mogući budućí gubici se identificiraju, procjenjuju i njima se upravlja na odgovarajući način. Glavnim operativnim rizicima se aktivno upravlja s mjerama poduzetim za njihovo smanjenje. Poseban naglasak je stavljen na najaktuelnije rizike, među kojima posebno na one s niskom vjerojatnoćom pojavljivanja i vrlo visokim mogućim finansijskim uticajem. Osim toga, Banka razvija sveobuhvatan sistem ključnih pokazatelja rizika (engl. Key Risk Indicators - KRI) s ciljem uspostave sistema ranog upozoravanja (EWS) kako bi se omogućile detaljnije informacije za efektivnije planiranje mjera i upravljanja operativnim rizikom. Za procjenu potencijalnih efekata budućih događaja, Banka provodi okvir ispitivanja otpornosti na stres, uključujući analize osjetljivosti.

Banka konstantno poboljšava sistem upravljanja rizicima u području sprečavanja pranja novca, posebno s obzirom na rizik od zloupotrebe finansijskih instrumenata na tržištu, provjere usklađenosti poslovnih procesa s propisima i upravljanja promjenama u pravnom okruženju.

Banka ja odredila nultu toleranciju za određene aktivnosti: unutrašnji kriminal, događaji čija posljedica je curenje informacija, pružanje informacija neovlaštenim licima, pranje novca i finansiranje terorizma, zloupotreba trgovine finansijskim instrumentima, te druge štetne aktivnosti koje uključuju i grube povrede kreditne procedure.

Upravljanje operativnim rizicima regulisano je Politikom i Metodologijom za upravljanje operativnim rizicima u NLB Banci d.d., Sarajevo.

Ostali rizici

Banka obavlja redovnu identifikaciju i procjenu materijalne značajnosti rizika u okviru ICAAP-a i ILAAP-a. Na bazi identifikacije rizika za 2021. godinu Banka u grupu Ostalih rizika svrstava poslovni rizik, rizik kadrova i ESG rizik.

Poslovni rizik

Pad kamatnih stopa je evidentan trend na lokalnom tržištu. Snažan pritisak konkurencije, smanjenje kamatnih stopa na kredite, rast negativne kamatne stope na prekoobaveznu rezervu kod CB BiH doveli su do opšteg trenda smanjenja neto kamatne marže na tržištu. Dodatno, u 2021. godini nastavak efekata pandemije virusnog oboljenja COVID-19 uticalo je i na pogoršanje tržišnog okruženja u kojem Banka posluje. Tokom 2021 godine poslovni rizik je bio na niskom nivou, međutim uzimajući u obzir situaciju nastalu ratnim dešavanjima u Ukrajini, što se negativno odrazilo na ponašanje klijenata (povlačenje depozita) i poremećaja na bankarskom tržištu, te je procjena za Poslovni rizik nizak do prihvatljiv.

Rizik kadrova

Rizik kadrova predstavlja rizik odliva stručnih kadrova kako iz same države, zbog negativnog utjecaja političko ekonomskog stanja u državi, kao i rizik odliva kadrova iz Banke. Rizik kadrova se prvenstveno odnosi na segment dugoročnog zadržavanja kadrova, i dalje je na umjerenom nivou obzirom da je u toku 2021. godine nastavljena tendencija odlaska kadrova u inostranstvo, kao i u druge branše i konkurentske banke.

ESG Rizik

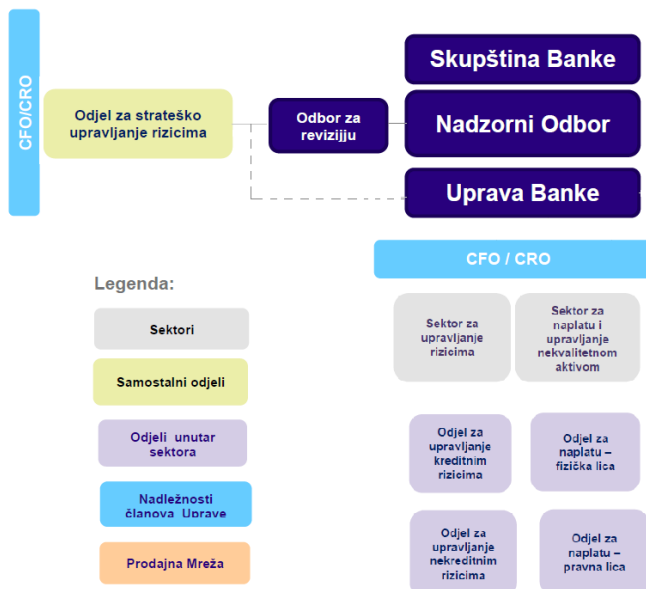
U narednom periodu, kako je navedeno i u supervizorskim očekivanjima u vezi sa postupanjem banaka u 2022 godini očekuje se postepeno uvođenje i pregled ESG (engl. Environmental, Social and Governance) aktivnosti. Banka je usvojila set internih akata koji se odnose na upravljanje ESG rizikom koji sadrži politike i procese koji daju bolje razumijevanje aktivnosti klijenata Banke, pomažu u rješavanju problema koji izazivaju zabrinutost, minimiziraju rizike i upravljaju očekivanjima zainteresovanih strana. Također, Banka je kroz kreditne politike ograničila finansiranje klijenata koji ne ulažu u ESG, definisala korake potrebne u svrhu provjere da li je finansiranje klijenta u skladu sa regulatornim propisima u trenutku primanja zahtjeva za finansiranje, u trenutku odobravanja finansiranja i periodično (npr. godišnje) do dospjeća finansiranja, definisala opšte smjernice ekološko socijalnog okvira. Trenutni nivo ESG rizika je nizak, a uzimajući u obzir i aktivnosti koje je Banka već preduzela i uspostavila, srednjoročna prognoza za ovaj rizik je također nizak.

Tolerancija na **Ostale vrste rizika** je najviše do umjerena. Naglasak je na smanjenje njihovih mogućih uticaja na poslovanje u narednom srednjoročnom periodu.

5.2. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

Kao važan element pristupa upravljanju rizicima, Banka koristi okvir "tri linije odbrane". U tom okviru, poslovna linija predstavlja prvu liniju odbrane u procesu upravljanja rizicima u Banci. Poslovna linija ugovara rizične transakcije kojima izlaže Banku rizicima. Poslovna linija predstavlja prvu liniju odbrane tako što odbija ili ne prihvata transakcije i poslove koji nisu u skladu sa poslovnim modelom i rizičnim profilom Banke. Funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti predstavljaju drugu liniju odbrane, dok je treća linija odbrane u nadležnosti interne revizije.

Funkcija upravljanja rizicima je organizaciono podijeljena u dva segmenta: Sektor za upravljanje rizicima i Odjela za strateško upravljanje rizicima.

Funkcija upravljanja rizicima koja predstavlja drugu liniju odbrane definiše pravila i okvir za profil rizičnosti Banke i Risk Appetite sa jedne strane, te analizira i suodlučuje o rizicima koje predlaže poslovna linija, a time i preuzima odgovornosti za analizu i preuzete rizike. Direktor Sektora za upravljanje rizicima, voditelj Odjela za upravljanje kreditnim rizicima, kao i kreditni analitičari u Odjelu za upravljanje kreditnim rizicima vrše svakodnevnu operativnu analizu rizika na pojedinačnim plasmanima i preuzimaju rizike u skladu sa Odlukom o ovlaštenjima u kreditnom poslovanju.

Pored aktivnosti kreditnih analiza i donošenja odluka, unutar aktivnosti Sektora se vrši obračun očekivanih kreditnih gubitaka, kao i neovisno upravljanje kolateralima. Izračun i izvještavanje o osnovnim pokazateljima izloženosti nekreditnim rizicima je unutar Sektora organizovano u Odjelu za upravljanje nekreditnim rizicima. Međutim, dodatne nezavisne kontrole u vezi sa odlukama o upravljanju rizicima provode se u okviru kontrolne funkcije upravljanja rizicima kako bi se spriječio bilo kakav potencijalni sukob interesa. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je direktno odgovorna Upravi Banke i ima direktan pristup i liniju izvještavanja prema Nadzornom odboru, Odboru za rizike i Odboru za reviziju. Ista prisustvuje i izvještava na sjednicama Odbora za rizike o svim temama vezanim za proces upravljanja rizicima u Banci. Poslovnikom o radu Odbora za rizike je omogućeno prisustvo i drugih osoba, a time i direktora Sektora za upravljanje rizicima po pozivu od strane Predsjednika Odbora za rizike u dijelu relevantnih tačaka sjednice.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je organizovana u sklopu Odjela za strateško upravljanje rizicima. Aktivnosti Odjela su definisane Metodologijom rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima, a detaljna zaduženja Godišnjim planom rada. Izvještaji o radu kontrolne funkcije upravljanja rizicima podnose se Upravi, Odboru za reviziju, Odboru za rizike i Nadzornom odboru na kvartalnoj osnovi. Od strane Odjela za strateško upravljanje rizicima Uprava Banke je pravovremeno informisana kroz individualnu ili portfolio analizu rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. U sklopu svojih zaduženja definisanim u skladu sa Odlukom o kontrolnim funkcijama/ Odlukom o sistemu internog upravljanja, Odjel vrši ažuriranje akata iz oblasti upravljanja rizicima koje se obavlja u skladu sa regulatornim zahtjevima, nalogima CL Risk ili internim potrebama. Na mjesečnoj osnovi provodi testiranje otpornosti na stres iz oblasti rizika likvidnosti i kamatnog rizika, a kvartalno ili barem jednom godišnje za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a. Nad segmentom upravljanja rizicima postoji adekvatan i efikasan sistem internih kontrola. Pravovremeno se vrši ocjena i usklađivanje metodologija iz oblasti upravljanja rizicima. Odjel aktivno učestvuje u izradi i preispitivanju strategija i politika iz oblasti upravljanja rizicima, kao i u izradi i primjeni metoda i postupaka za upravljanje rizicima te sudjeluje sa prijedlozima i preporukama u procesu efikasnog upravljanja rizicima. Pripremljeni su i uspostavljeni i regulatorni zahtjevi na polju analize, praćenja i izvještavanja o adekvatnosti kapitala (ICAAP) i likvidnosti Banke (ILAAP). Banka ima uspostavljen i Plan oporavka, ažuriran u 2021.godini i dostavljen Agenciji. Integrisane uloge i obaveze prilikom analize rizika koji proizilaze iz novih proizvoda, te se prodajne kampanje i strategije pripremaju uz saradnju Odjela kao i Sektora za upravljanje rizicima. Uprava Banke je transparentno informisana o svim nalazima, nedostacima i slabostima utvrđenim na području upravljanja rizicima u banci. Izvještaji iz nadležnosti Odjela su usklađeni sa minimalnim regulatornim elementima, te sa usvojenom Metodologijom rada. Izvještaji o radu se uredno dokumentuju i sadrže poglavljia propisana Odlukom o kontrolnim funkcijama/ Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci. Izvještaji o radu se sačinjavaju i usvajaju od nadležnih tijela na kvartalnoj osnovi te dostavljaju Agenciji. Uz Izvještaj o radu, Odjel kvartalno koordinira i priprema sveobuhvatni materijal iz oblasti upravljanja rizicima za Nadzorni odbor. Pored tih izvještaja Odjel i na mjesečnoj osnovi priprema materijal iz oblasti upravljanja rizicima za RiCO (Odbor za praćenje rizika) na kojem se operativnije zajedno sa prvom linijom odbrane u procesu upravljanja rizicima razmatraju nalazi, aktivnosti i realizacije istih. U nadležnosti Odjela je koordinacija i upravljanje internim sistemom limita Banke. U Banci postoji uspostavljen Risk profil koji se sastoji od limita i ciljnih vrijednosti postavljenih za različite vrste rizika, u svrhu praćenja poslovanja Banke u skladu sa regulatornim zahtjevima kao i zahtjevima NLB Grupe, te ispunjenju strategije banke i poslovnog plana.

Pored analize i praćenja profila rizičnosti Banke, Odjel u sklopu ICAAP-a i ILAAP-a, jednom godišnje sprovodi identifikaciju svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te za identificirane materijalno značajne rizike izdvaja i dodatne zahtjeve za kapitalom. U izvještaju o radu, a i prema drugim odborima, Odjel iznosi nezakonitosti i nepravilnosti, nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrole, te daje prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanja istih sve u svrhu adekvatnog i lean procesa upravljanja rizicima.

Odjel je koordinator i nadležan za implementaciju i poslovanje u skladu sa Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci. U svom poslovanju kontrolna funkcija kroz svoje nadležnosti najviše iz domena politika i metodologija, kao i portfolio analize i praćenja profila rizičnosti, vodi računa da je poslovanje Banke u skladu sa strategijom poslovanja kao i strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima. Svi značajniji rizici koji bi ugrozili poslovanje obuhvaćeni su izvještajima Odjela. Izvještaji se pripremaju uz veoma usku saradnju sa drugim sektorima a naročito Sektorom za upravljanje rizicima i Sektorom za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom.

U skladu sa članom 84. Zakona o bankama FBiH organizaciona odvojenost je izvršena zbog sprečavanja sukoba interesa na polju preuzimanja rizika unutar Sektora za upravljanje rizicima kao i zahtjeva za neovisnom i direktnom izvještavanju o svom radu Odboru za rizike, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru. Također po prirodi zahtjeva u Odluci o kontrolnim funkcijama banke/ Odluci o sistemu internog upravljanja gdje se kontrolna funkcija upravljanja rizicima tretira zajedno sa funkcijom praćenja usklađenosti i funkcijom interne revizije, nametnula se potreba za karakterističnom neovisnošću u radu iste. U sveobuhvatnom procesu upravljanja rizicima u Banci, Sektor za upravljanje rizicima i Odjel za strateško upravljanje rizicima rade u jedinstvenoj sinergiji sa dvosmjernom komunikacijom u primjeni metoda i postupaka za upravljanje rizicima u Banci, te uzročno-posljedičnim vezama pri izmjenama istih. Voditelj Odjela za strateško upravljanje rizicima i direktor Sektora za upravljanje rizicima imaju B-1 nivo rukovođenja. Hijerarhijski status rukovodstva kontrolnih funkcija je u skladu sa hijerarhijskim statusom rukovodstva poslovnih linija.

Pored Sektora za upravljanje rizicima i Odjela za strateško upravljanje rizicima samostalna organizaciona jedinica, u nadležnosti CRO/CFO, Sektor za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom je nadležan za cijeli proces naplate potraživanja klijenata pravnih i fizičkih lica, počev od prvog dana kašnjenja kroz aktivnosti rane naplate, proces restrukturiranja, proces workout i kasne naplate, procesa naplate putem suda do konačnog zatvaranja potraživanja ili oporavka klijenta i povrat u Performing portfolio, kao i upravljanje kompletnim portfolijom klasifikovanim u status neizmirenja obaveza dužnika (default), kao i upravljanje SMA – stečenom materijalnom aktivom.

Proces naplate potraživanja u okviru Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom je organizovan u dva segmenta/odjela: Odjel za naplatu-fizička lica i Odjel za naplatu-pravna lica. Odjel za naplatu-fizička lica je nadležan za sve aktivnosti koji se poduzimaju za klijente koji su ušli u kašnjenje počev od prvog dana kašnjenja, kao i klijente koji su klasifikovani u status neizmirenja obaveza dužnika (default), nekvalitetnu aktivu i Non-performing izloženosti (NPE).

Pored aktivnosti na redovnom monitoringu portfolija i pripremi i dostavljanju izvještaja, Odjel za naplatu-fizička lica je nadležan za definisanje i sprovođenje strategija Rane i Kasne naplate, provođenje postupka naplate potraživanja u sudskom postupku, vansudske i sudske nagodbe, provođenje postupka restrukturiranja za fizička lica, preklasifikacija klijenata iz NPE/defaulta/nekvalitetne aktive u PE/Non default/kvalitetnu aktivu.

U cilju ostvarivanja veće naplate potraživanja od fizičkih lica i smanjenja portfolija klasifikovanog u status neizmirenja obaveza dužnika (default), Banka je uspostavila i potpisala ugovore o poslovnoj saradnji sa dvije eskerne agencije koje preduzimaju radnje na posredovanju u naplati potraživanja u ime i za račun Banke.

Odjel za naplatu-pravna lica je nadležan za EWS (early warning signals), klijente na WL (watch list) i ICL (Intensive care list), proces Rane naplate potraživanja za pravna lica kroz praćenje kašnjenja preko WL i ICL, proces restrukturiranja, proces kasne naplate i workout, vođenje sudskih postupaka, vansudske i sudske nagodbe, oporavak i povrat klijenata u Performing portfolio kao i za nakretnine stečene u sudskom postupku naplate potraživanja.

Pored navedenih organizacionih dijelova, u upravljanju rizicima, direktno ili indirektno učestvuju i sljedeća radna tijela Banke:

- a) Kreditni odbor Banke;
- b) RiCO (engl. Risk Committee – Odbor za praćenje rizika);
- c) ALCO (engl. Assets and Liabilities Committee – Odbor za upravljanje aktivom i pasivom);
- d) Odbor za upravljanje operativnim rizicima;
- e) WLC (engl. Watch Loan Committee);
- f) Odbor za informacione tehnologije i korporativnu sigurnost,
- g) RoR Odbor (engl. Review of Results Committee – Odbor za razmatranje izvještaja o poslovanju);
- h) Odbor za upravljanje rizicima eksternalizacije.
- i)

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika

Sistem izvještavanja o rizicima na svim nivoima u Banci obezbjeđuje blagovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su neophodne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno za sigurno i stabilno poslovanje Banke. U Banci je uspostavljen sistem izvještavanja prema regulatoru, Upravi Banke, Nadzornom odboru, Odboru za reviziju i ostalim relevantnim odborima, koji je zasnovan na principima blagovremenosti, tačnosti i informativnosti.

Odjel za strateško upravljanje rizicima u saradnji sa Sektorom za upravljanje rizicima (Odjel za upravljanje nekreditnim rizicima) mjesečno priprema izvještaje o izloženosti Banke pojedinačnim vrstama rizika koji se razmatraju i usvajaju na redovnim sjednicama RiCO i ALCO. Također, na kvartalnoj osnovi pripremaju sveobuhvatan Izvještaj o upravljanju rizicima (engl. Risk report) koji se razmatra i usvaja na redovnim sjednicama Odbora za rizike i Nadzornog odbora Banke. Odjel za strateško upravljanje rizicima, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, kvartalno priprema Izvještaj o radu. Izvještaj o radu Odjela za strateško upravljanje rizicima na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju i Odbora za rizike usvaja Nadzorni odbor Banke, te se isti u skladu sa članom 7. Odluke o kontrolnim funkcijama banke/ članom 40. Odluke o sistemu internog upravljanja dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH.

Banka posjeduje Kodeks ponašanja koji je dostupan svim zaposlenicima i uručuje im se u momentu zasnivanja radnog odnosa. Kodeks ponašanja sadrži osnovne standarde etike i integriteta svakog pojedinca i Banke kao cjeline. Banka ima kanale putem kojih zaposlenici mogu prijaviti sumnju na štetno i nepoželjno ponašanje ili postupanje. Potpuno anonimna prijava je moguća putem mail adrese, telefona i posebne aplikacije (Whistler). Evidencije o provedenim istragama sumnji na štetna postupanje se vode u Odjelu za usklađenost polovanja i SPNFT-a, koji je i nadležan za provođenje istraga.

Banka stavlja značajan naglasak na razumijevanje i kompetencije upravljanja rizicima unutar cijele organizacije. Veliki naglasak se također stavlja na kontinuirano poboljšavanje kulture rizika i svijesti o njemu unutar cijele organizacije. Ključni cilj upravljanja rizicima u Banci je sveobuhvatno procijeniti i pratiti rizike unutar cijele Banke. Sveobuhvatan pristup upravljanju rizicima zasniva se na razboritim i razumnim konzervativnim orijentacijama preuzimanja rizika, uzimajući u obzir i relevantne stručne kriterije. Istovremeno, Banka obavlja razvojne aktivnosti u ovom području i to preko razvijanja metoda i modela za procjenu, praćenja i određivanja kriterija za ublažavanje svih relevantnih vrsta rizika.

Sveobuhvatnost i pouzdanost sistema upravljanja rizicima i način mjerenja rizika zasniva se i na radu pojedinačnih odbora posebno kreiranih za upravljanje određenim vrstama rizika:

a) Kreditni odbor Banke

Banka je formirala Kreditni odbor kao tijelo koje donosi odluke u vezi sa preuzimanjem i upravljanjem kreditnim rizikom.

Kreditni odbor i niži nivoi odlučivanja donose odluke o odobravanju ili reviziji boniteta i/ili pojedinačnom zaduženju pravnih lica i sa njima povezanih pravnih i fizičkih lica u skladu sa svojim ovlaštenjima.

Ostale nadležnosti Kreditnog odbora Banke su:

- donošenje pojedinačnih odluka o pravnim poslovima o preuzimanju kreditnog rizika;
- donošenje odluka o zaduženju Banke do iznosa od 10% priznatog kapitala Banke;
- donošenje odluka o regulisanju potraživanja u procesu oporavka;
- donošenje odluka o izmjeni ugovorenih uslova po poslovima iz svoje nadležnosti;
- donošenje odluka o novim kreditnim proizvodima/programima za tržište;
- donošenje odluka o zaduženjima zaposlenika Banke bez obzira na zaduženost i vrstu proizvoda;
- davanje saglasnosti za potpisivanje administrativnih zabrana za zaduživanje zaposlenika Banke u drugim finansijskim institucijama;
- analiza, ocjena kvaliteta, te predlaganje aktivnosti radi održavanja i unapređenja kreditno-garancijskog portfolija;
- davanje saglasnosti na predložena izuzeća (koja nisu Risk relevant) definisana relevantnim internim aktima Banke za donošenje odluka;

- donošenje odluka o odobrenju plasmana klijentima Banke, bez obzira na zaduženost, ukoliko postoje odstupanja od internih akata iz segmenta kreditnog rizika;
- donošenje odluka o odobrenju plasmana klijentima Banke, bez obzira na zaduženost, u slučajevima kada postoji neusaglašenost oko odobrenja tj. kada prijedlozi lica zaduženog za ugovaranje transakcije i lica zaduženog za procjenu kreditnog rizika u Banci nisu usaglašeni oko odobrenja.

Broj članova Kreditnog odbora određuje se Odlukom o imenovanju članova Kreditnog odbora koju donosi Uprava Banke.

b) Odbor za praćenje rizika (RiCO)

Odbor za praćenje rizika (RiCO) u NLB Banci d.d., Sarajevo je poseban stalni organ, koji je osnovala Uprava Banke radi cjelovitog praćenja i kontrole različitih vrsta i oblika rizika koji nastaju u poslovanju Banke.

RiCO se organizuje i radi u skladu sa odredbama internih akata Banke kojima je regulisano upravljanje rizicima i kreditno poslovanje, Odluke o osnivanju Odbora za praćenje rizika (RiCO), kao i odredbama Pravilnika o radu Odbora za praćenje rizika.

Osnovne nadležnosti RiCO-a su:

- praćenje i kontrola različitih oblika rizika, te savjetovanje o cjelokupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti preuzimanja rizika u poslovanju Banke, uključujući strategiju savladavanja različitih oblika rizika;
- razmatranje redovnih izvještaja u upravljanju rizicima u Banci za materijalno značajne rizike, uključujući testiranje otpornosti na stres
- razmatranje potencijalnih rizika pri ulasku u nova područja poslovanja, ukoliko su od strateške važnosti za rizični profil Banke .
- razmatranje validacijskih izvještaja, prijedloga za eksterne saradnike iz oblasti upravljanja rizicima i sl.

Glavni zadaci RiCO-a su da definiše i upravlja pitanjima vezanim za:

- Strategiju preuzimanja i upravljanja rizicima
- Risk Appetite i Risk profil Banke
- modele i metodologije za upravljanje rizicima
- regulative i politike iz oblasti upravljanja rizicima
- izvještavanje, upravljanje i kontrolu usklađenosti sa uspostavljenim limitima i ciljnim vrijednostima
- uticaj na kapital i likvidnost

U okviru svojih nadležnosti RiCO prethodno navedene zadatke grupiše u dva odvojena segmenta:

- strateško upravljanje rizicima;
- upravljanje kreditnim rizicima;
- upravljanje nekreditnim rizicima (rizik likvidnosti, devizni, kamatni i operativni rizik).

Članovi RiCO-a odbora su:

- predsjednik Uprave Banke,
- članovi Uprave Banke,
- direktor Sektora za upravljanje rizicima,
- direktor Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom,
- direktor Sektora za poslovanje sa privredom,
- direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom,
- direktor Sektora za razvoj proizvoda i podrška prodaji, voditelj Odjela za praćenje prodaje i zastupanje u osiguranju
- voditelj Odjela za upravljanje projektima i poslovnim procesima,
- voditelj Odjela za strateško upravljanje rizicima.

Predsjednik RiCO-a odbora je član Uprave Banke u čijoj nadležnosti je funkcija upravljanje upravljanja funkcijom rizikarizicima u Banci.

c) Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)

Banka je formirala Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) koji prati odnose na finansijskim tržištima i analizira stanja, promjene i trendove u bilansu Banke, te donosi zaključke koji omogućavaju normalno poslovanje Banke u cilju dostizanja postavljenih planova i strukture bilansa Banke, koja je u skladu s poslovnom politikom.

Glavni zadaci ALCO-a su:

- opredjeljuje, prima i prati izvođenje politike Banke sa područja upravljanja bilansa stanja;
- opredjeljuje i prati metodologije praćenja strukture bilansa stanja Banke;
- definira sadržaj, način izračunavanja i normalne vrijednosti, te okvire dozvoljenih odstupanja pokazatelja, prema kojim se prati struktura bilansa stanja Banke;
- usvaja mjere za dostizanje željene strukture bilansa stanja Banke;
- usvaja mjere u slučaju kršenja postavljenih politika;
- utvrđuje procedure i metodologije za sistem internih transfernih cijena;
- definiše i usvaja metodologije za praćenje procesa trgovanja i implementacije politika Banke koje definišu iste.

Članovi ALCO-a su članovi Uprave Banke, pri čemu na sjednici moraju biti prisutna najmanje dva člana Uprave, direktor Sektora za upravljanje sredstvima, direktor Sektora za finansijsko upravljanje i kontroling, direktor Sektora za upravljanje rizicima, direktor Sektora za poslovanje sa privredom, direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom i član ispred NLB d.d., Ljubljana, Vodja Zakladništva in Trgovanja NLB d.d., Ljubljana.

d) Odbor za upravljanje operativnim rizicima

Odbor je odgovoran za provođenje i nadzor upravljanja operativnim rizikom u NLB Banci d.d., Sarajevo.

Nadležnosti Odbora su:

- kreiranje prijedloga za Upravu iz područja operativnih rizika;
- provođenje Politike upravljanja operativnim rizikom u NLB Banci d.d., Sarajevo;
- nadzor nad portfoliom operativnih rizika u NLB Banci d.d., Sarajevo;
- potvrđivanje prijedloga organizovanja i izvođenja aktivnosti iz područja operativnih rizika unutar pojedinih Sektora;
- potvrđivanje vlasnika procesa operativnih rizika;
- potvrđivanje postojećeg profila izloženosti operativnom riziku;
- razmatranje liste kritičnih procesa i mogućih HSLF događaja;
- potvrđivanje prijedloga stres scenarija i analize rezultata;
- razmatranje izvještaja o provedenim analizama KIR i potencijalnim mjerama;
- upoznavanje sa izvještajima o usporedbi realizovanog neto gubitka štetnih događaja sa gornjom granicom tolerancije operativnih rizika;
- upoznavanje sa izvještajima o štetnim događajima i praćenje štetnih događaja;
- upoznavanje sa velikim štetnim događajima i prijedlozima korektivnih mjera;
- upoznavanje sa identificiranim operativnim rizicima A i B prioriteta i davanje smjernica i prijedloga za njihovo ovladavanje;
- upoznavanje sa izvještajem o izvršenim kontrolama operativnih rizika i štetnih događaja;
- provođenje metodologije upravljanja operativnim rizicima u NLB Banci d.d., Sarajevo;
- razmatranje preporuka interne revizije iz domena operativnih rizika;
- razmatranje obima potrebnog regulatornog kapitala za operativne rizike;
- razmatranje informacija iz područja Plana kontinuiteta poslovanja;
- razmatranje i analiziranje bezbjednosnih prijetnji i incidenata sa područja zaštite lica, imovine, informacija i informacionog sistema;
- razmatranje prijedloga organizacionih dijelova Banke na području zaštite lica, imovine, informacija i informacionog sistema;
- razmatranje i procjenjivanje efikasnosti postojećih i prijedloga za uvođenje specifičnih bezbjednosnih kontrola za nove sisteme;
- iniciranje uvođenja novih mjera za poboljšanje bezbjednosti informacija;
- donošenje odluka u vezi adekvatnosti mjera i koordinacije specifičnih informacionih kontrola.

Članovi Odbora su član Uprave Banke – CRO (predsjednik), član Uprave Banke – COO (zamjenik predsjednika), direktor Sektora za upravljanje rizicima, direktor Sektora za naplatu i upravljanje

nekvalitetnom aktivom, direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom, direktor Sektora za poslovanje sa privredom, direktor Sektora za upravljanje sredstvima, direktor Sektora za finansijsko upravljanje i kontroling, direktor Sektora za upravljanje informacionim tehnologijama, direktor Sektora za platne sisteme i podršku poslovanju, direktor Sektora za digitalno bankarstvo, razvoj proizvoda i prodaje, direktor Sektora za investicije, nabavku, sigurnost i opšte poslove, voditelj Odjela za pravne poslove, voditelj Odjela za usklađivanje poslovanja i sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, voditelj Odjela za strateško upravljanje rizicima i voditelj Odjela za praćenje prodaje i zastupanje u osiguranju. Voditelj Odjela za pravne poslove zadužen je da pored Odjela kojom rukovodi, u Odboru zastupa Odjel za upravljanje ljudskim resursima i organizaciju .

Predstavnik Odjela za internu reviziju redovno učestvuje na sjednicama Odbora za upravljanje operativnim rizicima Banke.

e) WLC (engl. Watch Loan Committee)

WLC podrazumijeva definisanje svih aktivnosti i određivanje strategije koju Banka poduzima za naplatu potraživanja od Performing klijenata kod kojih je prepoznat jedan ili više signala ranog upozorenja na povećan kreditni rizik koji se prema kriterijima nalaze ili se trebaju nalaziti na WL, odnosno ICL, a odnosi se na kašnjenje od 8 do 90 LMAX i od 8 do 90 MMAX DPD, (klijenti A, B i C boniteta), te NPL klijenata (klijenti D boniteta) kojima je odobreno restrukturiranje/reprogram obaveza ili vansudska nagodba, a sve do pokretanja sudskog postupka.

Glavna područja aktivnosti, koja prati i obrađuje WLC su:

- strukturalni nadzor nad portfolijom sa povećanim kreditnim rizikom;
- sprečavanje da prihodujući klijenti i plasmani postanu neprihodujući klijenti;
- rano upozorenje o povećanom kreditnom riziku kod trenutno prihodujućih klijenata i brzo djelovanje kako bi se zaštitili interesi Banke;
- definiranje potrebnih mjera (radnji) za ublažavanje kreditnog rizika (smanjenje izloženosti Banke, povećanje vrijednosti i odgovarajuće strukture kolaterala, restrukturiranje);
- smanjenje broja klijenata i transakcija prebačenih u NPL, default i viši nivo kreditnog rizika (stage 2 i 3);
- postavljenje jasnih kriterija i granica za uvrštavanje i isključivanje na WL i ICL.

Glavni zadaci WLC-a su:

- identifikacija povećanog kreditnog rizika kod određenog klijenta;
- razmatranje razloga za povećanje kreditnog rizika;
- klasifikacija identificiranog klijenta u odgovarajuću listu (WL, ICL) ovisno o identificiranim indikatorima povećanog rizika (indikator ranog upozorenja ili EWS);
- definicija aktivnosti i mjera za otklanjanje uzroka, koji su doveli klijenta na WL;
- monitoring poduzetih aktivnosti i mjera i ako je potrebno transfer WL klijenta (klijent na listi za praćenje) na ICL ili skidanje sa WL;
- određivanje poslovnog odnosa prema klijentu;
- prijedlog za restrukturu klijenta usklađen sa stvarnim potrebama budućih novčanih tokova;
- WLC može da inicira izmjenu bonitetne klasifikacije klijenta;
- prijedlog promjene iznosa rezervisanja i ispravki vrijednosti (minimalnih stopa očekivanih kreditnih gubitaka);
- zahtjev za novim kolateralima;
- mjere prinudne naplate.

Redovni članovi WLC-a su član Uprave Banke (CRO), direktor Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom, direktor Sektora za upravljanje rizicima, direktor Sektora za poslovanje sa privredom, direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom, te članovi po pozivu mogu biti predstavnici Odjela za naplatu pravnih lica, predstavnici Odjela za upravljanje kreditnim rizicima i predstavnici poslovne strane (skrbnici klijenata ili njihovi predstavnici).

f) Odbor za informacione tehnologije i korporativnu sigurnost (Odbor za IT&Sec)

Uloga Odbora za IT&Sec je koordinacija inicijativa i praćenje razvojnih aktivnosti informacionog sistema, kao i usklađenosti ciljeva informacionog sistema sa poslovnim ciljevima i strategijom NLB Banke d.d.,

Sarajevo (u daljem tekstu: Banka), te raspravljanje o temama u vezi sa prijavljenim sigurnosnim incidentima i provođenje korektivnih i preventivnih mjera i ostalih radnji za smanjenje sigurnosnog rizika.

Nadležnosti i odgovornosti Odbora za IT&Sec su:

- daje ključne smjernice, učestvuje u izradi i predlaže strategiju IS i operativne planove;
- vodi računa da je IT strategija usklađena sa ukupnom strategijom Banke;
- koordinira i nadzire implementaciju strategije IS i operativnih planova;
- predlaže IT budžet i prati njegovu realizaciju;
- razmatra, prioritizira i prati realizaciju svih razvojnih inicijativa vezanih za IS;
- nadzire ključne pokazatelje performansi IS;
- analizira incidente informacijske i fizičke sigurnosti i nadzire implementaciju korektivnih i preventivnih mjera za te incidente;
- analizira rezultate procjene rizika informacijske i fizičke sigurnosti;
- analizira rezultate testiranja sigurnosnih kontrola IS;
- donosi mjere i plan za adekvatno upravljanje rizicima informacijske i fizičke sigurnosti, kontinuiteta poslovanja i kriznom situacijom i nadzire realizaciju tog plana;
- nadzire aktivnosti Centra za sigurnost u Banci (SOC);
- analizira rezultate provjera kvaliteta podataka i nadzire implementaciju planova za unapređenje kvaliteta podataka (minimalno na kvartalnoj bazi);
- podnosi izvještaj Upravi Banke o svom radu.

Članovi Odbora za IT&Sec su: Član Uprave nadležan za IT (predsjednik), Direktor Sektora za upravljanje IT, Direktor Sektora za razvoj proizvoda i podršku prodaji, Stručni saradnik za sigurnost IS – CISO, Voditelj Odjela za upravljanje projektima i procesima, Voditelj Odjela IT infrastrukture, Voditelj Odjela aplikativnog razvoja, Voditelj Odjela za upravljanje nekreditnim rizicima, Voditelj Odjela za usklađenost poslovanja i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Voditelj Odjela za razvoj proizvoda, usluga i direktnih kanala distribucije, Stručni saradnik za fizičku sigurnost.

g) Odbor za razmatranje izvještaja o poslovanju (RoR)

ROR prati finansijske i prodajne rezultate Banke i analizira stanja, promjene i trendove u bilansu Banke i na tržištu, te donosi zaključke, a u cilju dostizanja planiranih godišnjih rezultata.

Glavna područja, koja prati i obrađuje ROR su:

- Bilans Stanja i Bilans Uspjeha Banke – mjesečno;
- Realizacija ključnih pokazatelja poslovanja (KPI) – mjesečno;
- Profitabilnost organizacionih jedinica, segmenata i proizvoda u fokusu – mjesečno, odnosno minimalno kvartalno;
- Pregled poslovanja po Sektorima – mjesečno;
- Bankarski sektor FBiH – kvartalno.

Članovi ROR-a su predsjednik Uprave Banke, CEO - predsjednik ROR-a, član Uprave Banke, CFO/CRO - zamjenik predsjednika ROR-a, Član Uprave Banke – COO, Sekretar, direktor Sektora za finansijsko upravljanje i kontroling, direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom, koordinator Sektora za poslovanje sa privredom, direktor Sektora za upravljanje sredstvima, direktor Sektora za upravljanje rizicima, direktor Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom, voditelj Odjela za podršku prodaji, direktor Sektora za platne sisteme i podršku poslovanju, direktor Sektora za investicije, nabavku i opšte poslove, direktor Sektora za upravljanje informacionim tehnologijama, voditelj Odjela za pravne poslove, voditelj Odjela za strateško upravljanje rizicima, voditelj Odjela za upravljanje ljudskim resursima i organizaciju, voditelj odjela za Marketing & PR, menadžer za digitalne kanale i voditelj digitalne transformacije.

h) Odbor za upravljanje rizicima eksternalizacije

Odbor za upravljanje rizicima eksternalizacije ima sljedeće nadležnosti:

- da na osnovu zahtjeva Poslovnog skrbnika eksternalizacije razmatra prethodnu procjenu da li se aktivnost smatra eksternalizacijom i procjenu značajnosti eksternalizovanih aktivnosti uz dostavu potrebne dokumentacije;

- da na osnovu zahtjeva Poslovnog skrbnika eksternalizacije razmatra prijedloge Odluke o eksternalizaciji prije njihovog dostavljanja nadležnim tijelima Banke (Upravi Banke i Nadzornom odboru Banke);
- da koordinira aktivnosti vezane za izvještavanje eksternog i internog revizora i regulatora i u vezi sa tim daje obavezujuće upute;
- koordinira i izvještava Upravu Banke i Nadzorni odbor Banke o aktivnostima Odbora kroz izvještaje u upravljanju rizicima eksternalizacije;
- daje obavezujuće upute Poslovnom skrbniku, nadležnim organizacionim jedinicima Banke za postupanje vezano za upravljanje rizicima eksternalizacije;
- u svakom konkretnom slučaju odlučuje o dodatnim članovima Odbora;
- razmatra da li konačni ugovor sadrži sve potrebne elemente propisane Odlukom prije njegovog zaključenja;
- inicira postupak donošenja i izmjena internih akata kojima se definišu kriteriji, načini i postupci upravljanja rizicima eksternalizacije;
- inicira izmjene i dopune ovog Programa;
- Upravi Banke predlaže izmjene i dopune drugih internih akata koji se odnose na upravljanje rizicima eksternalizacije.

Odbor za upravljanje rizicima eksternalizacije čine rukovodioci B-1 nivoa koje u sastav Odbora imenuje Uprava Banke posebnom odlukom. Izuzetno, sjednicama Odbora umjesto rukovodioca B-1 nivoa mogu prisustvovati lica koja rukovodilac imenuje kao zamjenu za konkretnu sjednicu, isključivo u slučaju kada je rukovodilac objektivno spriječen da prisustvuje sjednici Odbora. Odbor mora da sadrži minimalno tri člana.

5.4. Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke u odnosu na rizični profil i poslovnu politiku i strategiju

Materijalno značajne promjene u ključnim pretpostavkama preuzimanja rizika ili poslovnoj strategiji analiziraju se sa svih relevantnih aspekata rizika, s težištem na Risk Appetite-u, Risk Profilu, adekvatnosti kapitala i ispunjavanju likvidnosnih zahtjeva.

Banka konstantno nadograđuje postojeći ICAAP proces, koji je uključen u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou i održava ILAAP proces koji se odnosi na sveobuhvatnu procjenu rizika likvidnosti.

Dodatne procjene rizika (kao što su operativni, rizici vezani za informacione sisteme, pravni, porezni rizik, rizik proizašao iz novih procesa, proizvoda, sistema itd.) mogu biti neophodne, ovisno o vrsti predloženih materijalno značajnih promjena u postojećim aktivnostima Banke.

Banka je izvršila procjenu rizika koji proizilaze iz strateškog fokusa i poslovnog modela. Uspostavila je formalni proces identifikacije i procjene rizika koji ocrta svoj pristup za identifikaciju rizika i procjenu njihove materijalnosti. Glavna svrha ovog procesa je da obezbijedi adekvatnu transparentnost i razumijevanje rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Banka ima holistički pogled na svoju održivost. Redovnom procjenom svoje strategije i poslovnog modela, robustnim korporativnim upravljanjem i upravljanjem rizicima te analizom provedenom u sklopu ICAAP-a, ILAAP-a i Plana oporavka, Banka procjenjuje tekuću održivost i održivost svog poslovnog modela.

Održivost se procjenjuje analizom profitabilnosti, adekvatnosti kapitala i likvidnosti tijekom višegodišnjeg horizonta planiranja. Održivost se procjenjuje kroz analizu profitabilnosti, testiranje pod stresnim okolnostima u razdoblju planiranja od 3 godine.

Na osnovu realizacije pokazatelja definisanim u Risk Appetite kao i dodatnom sistemu limita u Risk profilu može se reći da Banka ima adekvatan sistem upravljanja rizicima. Banka ima uspostavljenu dokumentovanost upravljanja pojedinačnim rizicima u smislu relevantnih strategija, politika, metodologija i drugih internih akata. U skladu sa Standardima za upravljanje rizicima, te u skladu sa specifičnostima lokalne regulative, Banka ima uspostavljene adekvatne interne akte usaglašene na nivou NLB Grupe koji podliježu i ograničenjima regulatora u EU. U skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima/ Odlukom o sistemu internog upravljanja redovno se vrši revizija i usklađivanje internih akata iz

oblasti upravljanja rizicima. Interna revizija kao i Odjel za usklađenost vrše redovne kontrole iz svojih nadležnosti.

Odjel za usklađenost je u 2021. godini izvršio godišnju procjenu rizika usklađenosti u skladu sa »Planom o postupku izvedbe opće procjene rizika cjelovitosti i usklađenosti poslovanja (ECRA)«, te sačinio izvještaj o procjeni rizika usklađenosti koji je od strane Nadzornog odbora Banke usvojen na sjednici održanoj dana 17.12.2021. godine.

Procjena i izvještaj su rađeni temeljem prikupljenih podataka i evidencija.

Na temelju predmetne procjene kroz ECRA izvještaj definišu se mjere za unapređenje u dijelu rizika integriteta i usklađenosti (ako su iste potrebne).

Priručnikom za izvođenje internih kontrola u Banci predviđena obaveza definisanja kontrolnih postupaka u svakom procesu, te da navedene aktivnosti prate odgovarajući obrasci SIK – sistema internih kontrola, sa definisanim kontrolnim tačkama i informacijom o njihovom provođenju, a što se redovno kontroliše od strane Odjela za usklađenost poslovanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Kroz ECRA izvještaj, redovne kontrole Odjela za usklađenost poslovanja I SPNFT-a i kroz kontrole SIK-a nisu evidentirani sistemski nedostaci niti činjenice koje bi ukazale da je sistem upravljanja analiziranim rizicima neadekvatan.

Interna revizija, kao sastavni dio revizijskih pregleda, uključuje provjeru adekvatnosti politika upravljanja pojedinačnim rizicima koji su uključeni u Plan rada, provjere primijenjene metodologije procjene/mjerenja i odgovarajućih procedura sistema interne kontrole, te konstatovane nalaze objavljuje u revizijskim izvještajima.

Generalno, na osnovu „Sveobuhvatnog mišljenja o upravljanju organizacijom, ključnim rizicima i efikasnosti kontrolnih postupaka u 2021. godini u NLB d.d., Sarajevo“ izdatog od strane Interne revizije, procijenjeno je da je upravljanje organizacijom, ključnim rizicima i povezanim internim kontrolama Banke u 2021. godini adekvatno.

5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika, kao i načine koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika

Politike zaštite od rizika i politike smanjenja rizika su navedene u tački 5.1. ove informacije za svaki rizik pojedinačno.

Načini koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika navedeni su u tački 5.3. ove informacije.

Dodatno, testiranje otpornosti na stres predstavlja integrisanu strategiju upotrebe tehnika testiranja otpornosti na stres i doprinosi unaprjeđenju procesa upravljanja rizicima, poboljšanju procesa upravljanja kapitalom i likvidnošću Banke, te omogućavanju boljeg razumijevanja rizika Banke od strane nadzornih tijela, organa Banke i višeg rukovodstva. Banka ima uspostavljen Program testiranja otpornosti na stres.

Svrha Programa testiranja otpornosti na stres je da opiše proces testiranja otpornosti na stres unutar Banke, jasno definiše organizacijski dio koji je odgovoran za provođenje testiranja otpornosti na stres, sa zaduženjima za saradnju, komunikaciju i aktivan stručni dijalog s drugim nadležnim organizacijskim dijelovima Banke i organima Banke.

Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja rizicima, te predstavlja važan instrument u internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti Banke, sposobnosti podnošenja rizika, te sklonosti ka preuzimanju rizika i limitima izloženosti riziku. Banka je uspostavila sveobuhvatni okvir internog testiranja otpornosti na stres i druge sisteme ranog upozorenja u različitim rizičnim oblastima s namjerom da dodatno ojača postojeće interne kontrole i pravovremeno reaguje kada je to potrebno. Okvir za testiranje otpornosti na stres uključuje materijalno značajne vrste rizika.

Ovakav okvir testiranja otpornosti na stres uzima u obzir pretpostavke o promjenama eksternih i internih faktora koji mogu imati značajan uticaj na rizike u poslovanju Banke, omogućava stabilnost okvira za upravljanje rizicima, fokusirajući se na proaktivno upravljanje rizicima i upravljanje u stresnim okolnostima. Testiranje otpornosti na stres je integrisano u Risk Appetite, ICAAP, ILAAP i Plan oporavka kako bi podržalo adekvatno upravljanje cjelokupnim rizičnim profilom Banke, odnosno pozicijama kapitala i likvidnosti u budućnosti. Pored toga, druge parcijalne procjene rizika obuhvaćene su analizom osjetljivosti i sistemom limita.

Izvršavanje testova otpornosti na stres vrši se u skladu sa relevantnim internim politikama upravljanja pojedinačnim rizicima. Testovi otpornosti na stres uključuju najznačajnija područja poslovanja Banke, te događaje koji su posebno štetni za Banku, uključujući ne samo događaje koji mogu prouzrokovati gubitke Banci, već i one koji posljedično mogu nanijeti štetu reputaciji Banke.

Testiranje otpornosti na stres je tehnika upravljanja rizicima koja se koristi za procjenu potencijalnih efekata specifičnih događaja i/ili promjene više faktora rizika na finansijsko stanje banke (»forward looking« tehnika). Testiranje otpornosti na stres je alat koji nadopunjuje druge pristupe i mjere upravljanja rizicima. Testiranje otpornosti na stres uključuje analizu scenarija i analizu osjetljivosti.

Analiza scenarija je procjena utjecaja istovremene promjene više faktora rizika na finansijsko stanje Banke u jasno definisanim stresnim okolnostima.

Analiza osjetljivosti je procjena utjecaja jednog određenog faktora rizika na finansijsko stanje Banke, pri čemu uzorak stresa nije identifikovan.

Testiranje otpornosti na stres Banka provodi primjenom analize osjetljivosti i analize scenarija. U zavisnosti od vrste rizika primjenjuje se jedna dvije navedene analize.

Analizom scenarija Banka nastoji da obuhvati unaprijed orijentisane scenarije iz spektra mogućih događaja i mogućih nivoa ozbiljnosti događaja, radi boljeg prepoznavanja skrivenih ranjivosti Banke. Prilikom primjene analize scenarija Banka je orijentisana na budućnost u smislu potencijalnih promjena u portfoliju iste. Analiza scenarija u procesu testiranja otpornosti na stres primijenjena je u sljedećim kategorijama rizika: kreditni rizik, operativni rizik, devizni rizik i rizik likvidnosti.

Analizom osjetljivosti Banka vrši procjenu potencijalnog uticaja jednog određenog ili više jednostavnih faktora rizika na svoje finansijsko stanje, uključujući uticaj na kapital. Prilikom primjene analize osjetljivosti Banka nastoji uključiti sve značajne faktore rizika specifične za njene izloženosti, portfolio izloženosti, te poslovno okruženje. Analiza osjetljivosti u procesu testiranja otpornosti na stres korištena je u kategoriji kamatni rizik.

Scenariji su dizajnirani na način da prepoznaju najvažnije faktore rizika i ranjivosti specifične za Banku. Banka primjenjuje niz scenarija od historijskih, hipotetičkih do stres testova usmjerenih na budućnost.

Okvir za testiranje otpornosti na stres uključuje materijalno značajne vrste rizika. Ovakav okvir testiranja otpornosti na stres uzima u obzir pretpostavke o promjenama eksternih i internih faktora koji mogu imati značajan uticaj na rizike u poslovanju Banke, omogućava stabilnost okvira za upravljanje rizicima, fokusirajući se na proaktivno upravljanje rizicima i upravljanje u stresnim okolnostima. Testiranje otpornosti na stres je integrisano u Risk Appetite, ICAAP, ILAAP i Plan oporavka kako bi podržalo adekvatno upravljanje cjelokupnim rizičnim profilom Banke, odnosno pozicijama kapitala i likvidnosti u budućnosti. Pored toga, druge parcijalne procjene rizika obuhvaćene su analizom osjetljivosti i sistemom limita.

Sa ciljem pružanja pravovremenog i adekvatnog odgovora na stresne uslove poslovanja Banka je definisala i sljedeće:

- a) sklonost ka preuzimanju rizika, definisano kroz Risk Appetite NLB Banke d.d., Sarajevo, Risk profil NLB Banke d.d, Sarajevo, te Strategiju preuzimanja i upravljanja rizicima u NLB Banci d.d, Sarajevo
- b) tehnike smanjenja rizika, kako sastavni dio internih akata iz oblasti upravljanja rizicima
- c) sačinjavanje planova za vanredne situacije i planova oporavka
- d) najmanje jednom godišnje revidiranje sklonosti ka preuzimanju rizika, kroz redovno ažuriranje akata Risk Appetite NLB Banke d.d., Sarajevo, Risk profil NLB Banke d.d,

- Sarajevo, te Strategiju preuzimanja i upravljanja rizicima u NLB Banci d.d, Sarajevo u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja, kao i rezultatima ICAAP-a i ILAAP-a
- e) godišnje revidiranje planova kapitala i likvidnosti a u skladu sa revidiranim planom poslovanja Banke, u kojima su, također, uključena i ograničenja isplate dividendi dioničarima, prikupljanje kapitala, te obezbjeđenje dodatnih izvora finansiranja
  - f) pravovremeno revidiranje strategije Banke

5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresovani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima Banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima

Rizični profil (Risk Profil) Banke je mjera, odnosno procjena strukture i nivoa svih značajnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Risk Profil sa sistemom internih limita NLB Banke d.d., Sarajevo je pripremljen u skladu sa smjernicama i metodologijom NLB Grupe. Sistem limita zasnovan je na:

- Risk Appetite;
- Strategiji preuzimanja i upravljanja rizicima NLB Banke d.d., Sarajevo usklađenoj sa Strategijom upravljanja rizicima u NLB Grupi i Poslovnim planom;
- Strukturi kapitalnog zahtjeva po regulatornom pristupu koji uključuje kreditni, devizni i operativni rizik i dodatnih rizika identificiranih unutar ICAAP-a – internog procesa procjene adekvatnosti kapitala;
- limitima unutar pojedinačnih politika za upravljanje tim vrstama rizika.

Prezentirani pokazatelji u tabeli su podijeljeni u dvije podkategorije i to: L=limit i CV=ciljna vrijednost. Kriteriji za definisanje limita i ciljnih vrijednosti se utvrđuju na nivou NLB Grupe za tekuću godinu i srednjoročni period i prilagođavaju u skladu sa profilom rizičnosti Banke.

Risk Profil se sastoji od pokazatelja sklonosti ka preuzimanju rizika (engl. risk appetite) i dodatnih važnih pokazatelja za upravljanje i praćenje profila rizika Banke. Profil rizičnosti Banke obuhvata rizike vezane za kapitalnu adekvatnost, stopu finansijske poluge, rizik likvidnosti, kreditni, rizik kamatnih stopa, devizni rizik i operativni rizik. Nivo rizika za svaki pokazatelj rizika (nizak, prihvatljiv, umjeren, značajan, visok) je definisan u skladu sa smjernicama NLB Grupe usklađujući nivoe rizika sa limitima i ciljnim vrijednostima definisanim u Risk Appetite (ukoliko postoje), limitima u politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima, kao i pragovima upozorenja definisanim u Planu oporavka Banke.

Očekivani i budući trend (povećanje, stabilno, smanjenje) usklađuje se sa Risk Appetite, Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima kao i strategijom Banke i petogodišnjim planom poslovanja. Indikatori rizika, uključujući i njihove limite ili ciljne vrijednosti, utvrđuju se na nivou Banke za tekuću godinu i srednjoročni period.

Primarni cilj Banke je da nadmaši regulatorne zahtjeve, to se između ostalog odnosi i na propisane stope adekvatnosti kapitala i finansijske poluge. U tom kontekstu Banka je postavila limite Risk Appetite dovoljno daleko od regulatornih limita. Pored regulatornog, Banka osigurava da su svi rizici adekvatno pokriveni internim kapitalom u ekonomskom pristupu ICAAP-a. U tu svrhu iskazuje višak internog kapitala iznad kapitalnog zahtjeva za rizik u ekonomskom pristupu.

Sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti prikazane u tabeli ispod:

Risk Appetite

	Ratio		Limit/Ciljna vrijednost	Ostvarenje
000 KM	Pokazatelj	Pokazatelj	Tip	31.12.2021
Adekvatnost kapitala	Adekvatnost kapitala (regulatorni kapital)	CAR	Limit	16,85%
	Adekvatnost internog kapitala (ICAAP)	iCAR	Limit	111,27%
Finansijska poluga	Stopa finansijske poluge	LR	Limit	9,51%
	Liquidity coverage ratio	LCR	Limit	207,76%
Likvidnost	Net stable funding ratio	NSFR	Limit	160,14%
	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 30 dana		Limit	71,57%
	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 90 dana		Limit	80,78%
	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 180 dana		Limit	85,05%
	Samofinansiranje	Net LTD	Limit	76,07%
	Stres testovi likvidnosti		Limit	6
Kvalitet portfolija	NPL ratio	% NPL	CV	3,40%
	NPL volumen	NPL	CV	31,242
	NPE ratio (interna definicija)	% NPE	CV	2,45%
	NPL koeficijent pokrivenosti (CR2)	CR2	Limit	92,60%
	Udio nivoa kreditnog rizika 2 u kreditnom portfoliju	%S2	CV	4,61%
	Volatilitnost kreditnog rizika - A bonitet*	Min A portfolio	Limit	14,56%
	Volatilitnost kreditnog rizika - C bonitet*	Max C portfolio	Limit	9,63%
	Cost of Risk	CoR-lok	Limit	36,99
	Nivo rizika za sektorsku koncentraciju	HHI RWA	Limit	35,58%
	Individualna koncentracija - 10 najvećih u reg. kapitalu*	Top 10 klijenata	Limit	64,58%
Kamatni rizik	Izloženost Pojeiktgnog finansiranja*	PF/kapital	Limit	0,00%
	Neto kamatni prihod NII (50 bp)*	udio NII u kapitalu	Limit	0,01%
	EVE BPV (promjena 200 bp) LOK Reg.	% u osn. kapitalu	Limit	4,01%
	Rizik kreditnog spread-a (šok 100 bp)	KS (šok 100bp)/kapital	Limit	1,16%
Operativni rizik	Gubici iz operativnog rizika	zbir neto šlete	Limit	36

*Izračun pokazatelja u skladu sa metodologijom NLB Grupe

5.7. Način informisanja organa upravljanja Banke o rizicima

Odjel za strateško upravljanje rizicima koordinira u izradi Izvještaja o upravljanju rizicima (Risk report) koji kvartalno podnosi Upravi Banke, Odboru za rizike i Nadzornom odboru, u standardizovanoj formi za sve članice NLB Grupe, čiji predmet su izloženost kreditnim rizicima, riziku likvidnosti, deviznom, kamatnom i operativnom riziku. Članovi Nadzornog odbora u svom radu mogu zahtijevati dodatne materijale ili proširenje postojećih.

Odjel podnosi Odboru za praćenje rizika (engl. Risk Committee – RiCO), čiji članovi su i članovi Uprave Banke, mjesečne izvještaje o izloženosti svim aspektima upravljanja ključnim rizicima u Banci. U sastavu mjesečnih izvještaja za RiCO i Risk report koji se kvartalno dostavlja Upravi Banke, Odboru za rizike i Nadzornom odboru Banke, Odjel izvještava o osnovnim pokazateljima strukturne likvidnosti, izloženosti deviznom, kamatnom i operativnom riziku i njihovoj usklađenosti sa zakonskim i internim limitima. Uprava Banke prilikom razmatranja materijala može zahtijevati dodatne materijale ili izmjenu postojećih.

Odjel za upravljanje nekreditnim rizicima administrativno koordinira pripremu materijala za Odbor za upravljanje operativnim rizicima, čije se sjednice u pravilu održavaju na mjesečnoj osnovi. Također, u saradnji sa Odjelom za strateško upravljanje rizicima, priprema materijale za mjesečne i kvartalne sjednice ALCO, koji sadrže preglede izloženosti svim aspektima nekreditnih rizika, kao i rezultate provedenih testiranja otpornosti na stres iz područja upravljanja rizikom likvidnosti.

Odjel za strateško upravljanje rizicima, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, kvartalno priprema Izvještaj o radu koji na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju usvaja Nadzorni odbor Banke. Sadržaj Izvještaja o radu usklađen je sa zahtjevima Odluke o kontrolnim funkcijama/ Odluke o sistemu internog upravljanja Banke i prilagođen internom/lokalnom sistemu izvještavanja u oblasti upravljanja rizicima.

Odjel za strateško upravljanje rizicima koordinira aktivnostima prilikom izrade Plana oporavka, ICAAP-a i ILAAP-a koji se godišnje podnose Upravi Banke, Odboru za rizike i Nadzornom odboru na usvajanje.

5.8. Opšti okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija, uključujući i rukovodioce istih

Kao važan element pristupa upravljanju rizicima, Banka koristi okvir "tri linije odbrane". U tom okviru, poslovna linija predstavlja prvu liniju odbrane u procesu upravljanja rizicima u Banci, kontrolna funkcija upravljanja rizicima i kontrolna funkcija praćenja usklađenosti drugu, a interna revizija treću liniju odbrane.

Funkcija praćenja usklađenosti kao kontrolna funkcija organizovana je unutar Odjela za praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Odjel za praćenje usklađenosti djeluje kao samostalan Odjel na nivou Banke koji ima osiguranu direktnu liniju komunikacije prema Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke te Agenciji za bankarstvo F BiH. U nadležnosti Odjela za usklađenost poslovanja, osim regulatorne usklađenosti i sprečavanja pranja novca i fin. terorizma su i: etika i integritet, sprečavanje i istrage štetnih i sumnjivih postupanja, zaštita informacija i podataka, koordinacija BCP-a i koordinacija uspostavljanja kontrolnih tačaka u sistemu internih kontrola. Naglašavamo da funkcija sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i sama ima osiguranu direktnu liniju komunikacije prema Upravi Banke, Nadzornom odboru, regulatoru i drugim državnim institucijama sa kojima direktno surađuje.

Treću liniju u okviru tri linije odbrane u sistemu upravljanja rizicima čini kontrolna funkcija Interne revizije. Interna revizija sprovodi nepristrasnu, nezavisnu, stalnu i sveobuhvatnu kontrolu nad poslovanjem Banke, te svojim objektivnim uvjerenjem zasnovanim na procjeni rizika doprinosi implementiranju ciljeva Banke i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, sistema internih kontrola i upravljanja Bankom. Ocjene kvaliteta i efikasnosti internih kontrola, uključujući procjenu sistema upravljanja rizicima i procesima, dostavljaju se Upravi Banke, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru, kao i revidiranim organizacionim dijelovima Banke u vidu revizijskih izvještaja.

Uprava Banke predlaže Odboru za reviziju, Odboru za rizike i Nadzornom odboru godišnje planove rada i metodologije rada kontrolnih funkcija. Nadzorni odbor usvaja kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje o radu kontrolnih funkcija. U skladu sa Odlukom o kontrolnim funkcijama Banke/Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci, Uprava Banke godišnje preispituje efikasnost kontrolnih funkcija u Banci, uključujući i primjerenost postupaka kontrolnih funkcija, o čemu podnosi izvještaj Nadzornom odboru Banke. Uprava Banke ocijenila je sistem upravljanja i internih kontrola u odnosu na profil rizika Banke kao adekvatan.

Banka u 2021. godini nije vršila promjenu rukovodilaca kontrolnih funkcija.

6. Podaci i informacije koje se odnose na regulatorni kapital

Podaci odnosno informacije koje se odnose na kapital

Kapital Banci treba da obezbijedi potrebne izvore za redovne aktivnosti, pokriće preuzetog i potencijalnog rizika, upotpunjavanje ukupnog poslovanja, širenje obima poslovanja Banke i finansiranje nekamatonske aktive, jačanje povjerenja javnosti i klijenata u stanje i položaj Banke, osiguranje kapaciteta za opsluživanje kreditnih potreba komitenata i obezbjeđenje Banke od neočekivanih gubitaka.

Upravljanje kapitalom u Banci definisano je kroz Program i politike za upravljanje kapitalom NLB Banke d.d., Sarajevo, koji utvrđuje Uprava Banke, a donosi Nadzorni odbor Banke.

Postavljene ciljeve u pogledu kapitala, Banka ostvaruje putem Plana i programa za održavanje adekvatnog kapitala koji utvrđuje Nadzorni odbor Banke, a donosi Skupština Banke.

Cilj upravljanja kapitalom je obezbjeđenje i održavanje optimalnog obima, strukture i izvora kapitala tako da je omogućeno:

- ispunjavanje svih zakonskih (regulatornih) zahtjeva;
- pokriće svih rizika preuzetih u poslovanju Banke;
- neometano ostvarivanje strateških ciljeva Banke i

- postizanje optimalnog povrata na kapital prema dioničarima.

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata uključenih u obračun regulatornog kapitala

Minimalni zahtjevi u pogledu visine dioničkog kapitala, zakonskih rezervi, regulatornog kapitala i stopa kapitala Banke definisani su Zakonom o bankama, Zakonom o privrednim društvima, Odlukom o izračunavanju kapitala banke Agencije za bankarstvo Federacije BiH i drugim zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.

Regulatorni kapital predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala, nakon regulatornih usklađivanja pri čemu:

- Osnovni kapital Banke (T1) predstavlja zbir stavki redovnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja i stavki dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.
- Dopunski kapital Banke (T2) je zbir instrumenata kapitala, subordinisanih dugova i drugih stavki dopunskog kapitala nakon umanjenja za regulatorna usklađivanja, koji ne može biti veći od jedne trećine osnovnog kapitala.

Regulatorni kapital Banke sastoji se od redovnog osnovnog i dopunskog kapitala:

- Redovni osnovni kapital čine:
  - dionički kapital (redovne dionice);
  - zadržana dobit;
  - akumulirana ostala sveobuhvatna dobit i
  - rezerve kapitala.

Odbitna stavka od redovnog osnovnog kapitala je nematerijalna imovina.

- Dopunski kapital čine trajne prioritetne kumulativne dionice i subordinisani dug.

U strukturi kapitala, Banka nema dodatnog osnovnog kapitala.

U skladu sa članom 8. stav (1) tačka a) Odluke, Banka objavljuje iznos regulatornog (priznatog) kapitala banke, kao i iznos redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala, kako slijedi:

Red.br.	Kapital	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	146.646
1.1	OSNOVNI KAPITAL	140.753
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	140.753
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	53.580
1.1.1.2	Zadržana dobit	15.741
1.1.1.3	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	-634
1.1.1.4	Ostale rezerve	75.106
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-3.040
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	0
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	5.893
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	5.893

U skladu sa članom 8. stav (1) tačka b) Odluke, Banka objavljuje opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala kako slijedi:

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata			
Red. br.	Stavka	Instrument redovnog osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
1.	Emitent	NLB Banka d.d., Sarajevo	NLB Banka d.d., Sarajevo
1.1.	Jedinstvena oznaka	BATZLBRK2004	BATZLBPB2006
	Tretman u skladu sa regulatornim okvirom		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	Pojedinačna osnova	Pojedinačna osnova
3.	Vrsta instrumenta	Redovne dionice	Kumulativne prioritetne dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	53.580 hiljada KM	25 hiljada KM
5.	Nominalni iznos instrumenta	140 KM	140 KM
5.1.	Emisiona cijena	140 KM	140 KM
5.2.	Otkupna cijena	-	-
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	13.07.2001.	04.07.2001.
8.	Instrument sa datumom dospijeća ili instrument bez datuma dospijeća	Bez dospijeća	Bez dospijeća
8.1.	Inicijalni datum dospijeća	Bez dospijeća	Bez dospijeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	Da	Da
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	-	-
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	-	-
	Kuponi/dividende		
10.	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon	Promjenjiva	Promjenjiva
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	-
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	Da
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Kumulativne
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Konvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	-	-Odobrenje FBA -Odluka Skupštine Banke u skladu sa zakonskim propisima
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti	-	U cijelosti
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	-	-
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	-	Opcija emitenta
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	-	Redovne dionice
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	-	NLB Banka d.d., Sarajevo

23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	Ne	Ne
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	-	-
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	-	-
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	-	-
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti	-	-
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Kumulativne prioritetne dionice	-
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	-	-

Dioničari Banke imaju pravo na isplatu dividende u skladu sa zakonskim propisima i internim aktima, kojima je regulisana isplata dividende.

Banka zadržava puno diskreciono pravo, u vezi sa vremenom i iznosom, u slučaju isplate dividendi na obične dionice i može zadržati pravo otkazivanja dividende u slučajevima kada postoje smjernice Agencije za bankarstvo Federacije BiH ili poslovni interes Banke.

U slučaju prioritetnih dionica, Banka nema pravo obustaviti isplatu dividende osim kada postoje smjernice Agencije za bankarstvo Federacije BiH i u slučaju kada je ugrožena njena solventnost. Banka je obavezna isplatiti dividendu na osnovu prioritetnih dionica u slučaju kada su rezerve iz dobiti iznad propisanog minimuma, koji je definisan Zakonom o dioničkim društvima. Ukoliko se ne isplati dividenda na prioritetne dionice u toku jedne godine, neisplaćeni dio se prenosi i kumulativno isplaćuje u narednoj godini.

Odluka o isplati dividende se donosi na Skupštini Banke prilikom donošenja Odluke o raspodjeli dobiti za svaku poslovnu godinu.

Politika dividendi je definisana Programom i politikom za upravljanjem kapitalom NLB Banke d.d., Sarajevo.

7. Podaci i informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost kapitala

U skladu sa članom 9. Odluke, Banka objavljuje podatke koji se odnose na kapitalne zahtjeve za sljedeće vrste rizika, koji su primjenjivi na poslovanje Banke:

- Kreditni rizik prema standardizovanom pristupu za svaku kategoriju izloženosti;
- Devizni rizik i
- Operativni rizik prema jednostavnom pristupu odnosno pristupu osnovnog pokazatelja.

U skladu sa zahtjevima istoga člana, Banka objavljuje i sljedeće stope kapitala:

- Stopu redovnog osnovnog kapitala;
- Stopu osnovnog kapitala, te
- Stopu regulatornog kapitala.

U narednoj tabeli su prikazani podaci, koji se odnose na kapitalne zahtjeve, te stope kapitala:

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	2	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	7.833	940
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	214	26
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	21.526	2.583
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	232.888	27.947
8.	Izloženosti prema stanovništvu	323.024	38.763
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	172.576	20.709
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.312	277
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	97	12
16.	Ostale izloženosti	34.495	4.139
17.	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		95.396
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/isporuke		0
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		1.680
19.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		0
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		0
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik		1.680
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik		0
20.	Kapitalni zahtjev za operativni rizik		7.360
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	16,17%	
22.	Stopa osnovnog kapitala	16,17%	
23.	Stopa regulatornog kapitala	16,85%	

7.1. Podaci, odnosno informacije koje se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku

a) Primjenjena definicija izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Status neizmirenja obaveza utvrđen je na nivou svih potraživanja prema jednom dužniku, a postoji kada je ispunjen bilo koji od sljedećih uslova:

- 1) dužnik kasni sa otplatom dospjelih obaveza prema Banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu, osim u slučaju da Banka dokaže da je kašnjenje nastalo zbog tehničke greške;
- 2) Banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci;
- 3) njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih zavisnih društava pravnog lica ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala (engl. Unlikelihood to pay - UTP).

Pod materijalno značajnim iznosom podrazumijevaju se ukupna dospjela potraživanja od:

- fizičkog lica u iznosu većem od 200 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika;
- pravnog lica u iznosu većem od 1.000 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

Brojač dana kašnjenja uključuje se na datum kada ukupna dospjela potraživanja od tog dužnika pređu materijalno značajan iznos, a isključuje kada se ukupna potraživanja spuste ispod tog nivoa.

Pri tome, brojanje dana kašnjenja za:

- a) prekoračenja po računu počinje sa danom kada dužnik prekorači odobreni limit, kada izvrši isplatu sredstava sa transakcijskog računa bez pokrića ili kada mu je odobreni limit smanjen i niži je od trenutno iskorištenog iznosa, a njihov je iznos materijalno značajan. Pri tome, odobreni limit je svaki kreditni limit koji je banka odredila i o kojem je obavijestila dužnika;
- b) izloženosti po kreditnim karticama počinje sa danom na koji dospijeva obaveza plaćanja minimalnog dijela.

Status neizmirenja obaveza imaju i:

1. Svi klijenti D i E boniteta (bez obzira na kašnjenja);
2. Potraživanja od klijenta kod kojih se jedan ili više plasmana otplaćuje iz sekundarnih izvora (povrat vrše jemci).

b) Opis pristupa i metoda za utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka za kreditni rizik

Obračun rezervacija za kreditne gubitke se vrši u skladu sa Metodologijom za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive i formiranje ispravki vrijednosti i rezervisanja za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka u NLB Banci d.d., Sarajevo u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Federacije BiH.

Proces vrednovanja stavki finansijske aktive obuhvata:

- a) početno vrednovanje stavki finansijske aktive;
- b) naknadno vrednovanje stavki finansijske aktive po fer vrijednosti;
- c) naknadno vrednovanje stavki finansijske aktive po amortizovanom trošku;
- d) raspoređivanje stavki finansijske aktive u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja očekivanih
- e) kreditnih gubitaka.

Banka priznaje očekivani kreditni gubitak za svu rizičnu aktivu i potencijalne obaveze u skladu sa MSFI 9. Ukoliko na datum izvještavanja, kreditni rizik rizične aktive i potencijalnih obaveza u skladu sa politikom nije značajno porastao od početnog priznavanja, Banka priznaje rezervisanja za gubitke u iznosu koji je jednak 12-mjesečnom očekivanom kreditnom gubitku (nivo kreditnog rizika – stage 1). Ukoliko je nakon početnog priznavanja došlo do značajnog povećanja rizika, Banka će izvršiti reklasifikaciju finansijskih sredstava i potencijalnih obaveza, u skladu sa Metodologijom, iz nivoa kreditnog rizika 2 u nivo kreditnog rizika 3, i priznati rezervisanja za gubitke koja su jednaka očekivanim kreditnim gubicima do isteka plasmana. Kada dođe do poboljšanja kreditnog rizika, rizična aktiva i potencijalne obaveze se ovom Metodologijom reklasifikuju ponovo u Stage 1 ili Stage 2.

Za finansijska sredstva u nivoima kreditnog rizika 1 i 2 koja sadrže samo bilansnu komponentu, rezervisanja za gubitke su jednaka procijenjenim očekivanim kreditnim gubicima. Za finansijske instrumente koji sadrže i bilansne i vanbilansne stavke, procijenjeni očekivani kreditni gubitak se raspodjeljuje između rezervisanja za ECL na osnovu EAD-a:

$ECL = (\text{bilansna izloženost} * PD * LGD) + ((\text{vanbilansna izloženost} * CCF) * PD * LGD)$

Faktor kreditne konverzije (CCF) manji od 100% ima za posljedicu relativno visoko pokriće bilansnih stavki ispravkama vrijednosti u odnosu na pokriće vanbilansnih stavki rezervisanjima.

Klasifikacija finansijskih instrumenata i vanbilansnih stavki po nivoima kreditnog rizika zavisi od:

- boniteta klijenta prilikom inicijalnog priznavanja;
- trenutnog boniteta potraživanja/klijenta (na datum izveštavanja);
- ukoliko se finansijski instrument nalazi na Listi za praćenje (engl. Watch List – WL ili Intensive Care List – ICL);
- restrukturiranog statusa finansijskog instrumenta i
- materijalno značajnih kašnjenja > 30 dana.

Bonitet jednoobrazno identifikuje visinu kreditnog rizika koji Banka preuzima. Bonitet implicitno odražava vjerovatnoću da će klijent postati default u roku od godinu dana (PD). Bonitetna klasifikacija zavisi od nekoliko faktora pa je stoga neophodno procjenjivati kako kvalitativne, tako i kvantitativne faktore. Kod kvantitativnih faktora su ključni pokazatelji bilansa stanja koji ukazuju na finansijsku stabilnost klijenta i njegovu sposobnost da otplaćuje obaveze, kao i kašnjenja klijenta u otplati obaveza prema Banci. Kvalitativni kriteriji dalje procjenjuju kreditni rizik klijenata u pogledu djelatnosti kojima se bave, kvalitete menadžmenta, odnosa sa kupcima, dobavljačima i drugo. Stoga, bonitet odražava kombinaciju svih faktora koji utiču na rizik klijenta; posljedično, odražava rizik industrije i promjene u mikro okruženju, itd. Bonitet reflektuje sve kvalitativne i kvantitativne informacije o klijentu i najadekvatniji je pokazatelj stepena rizičnosti koji takav klijent predstavlja ili povećanja stepena rizičnosti nakon inicijalnog priznavanja svakog pojedinačnog instrumenta.

Kada su u pitanju fizička lica, klasifikacija klijenata je prvenstveno bazirana na kriteriju kašnjenja, ali se pogoršavanje uslova u pojedinim segmentima usljed makroekonomske situacije odražava na povećanje PD, što indirektno utiče na nivo ispravki vrijednosti i rezervacija.

Banka za performing i under-performing klijente, te non-performing klijente koji ne prelaze definisani prag materijalnosti vrši grupni obračun ispravki vrijednosti, dok se za non-performing klijente koji prelaze definisani prag materijalnosti vrši individualni obračun ispravki vrijednosti u skladu sa aktima koji regulišu ovu oblast.

U svrhu procjene LGD parametra Banka koristi kolateral HC (engl. haircut) na nivou svake vrste kolaterala i neosiguranu stopu oporavka (engl. Unsecured Recovery Rate – URR) na nivou svakog segmenta klijenta.

Banka uključuje informacije koje se odnose na budućnost kako u procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika, tako i kod mjerenja očekivanog kreditnog gubitka (ECL-a). Razmatraju se informacije u budućnosti kao što su makroekonomski faktori i ekonomske prognoze.

Ponovni izračun svih parametara vrši se godišnje ili češće, ako se makro okruženje mijenja više nego što je bilo uključeno u prethodne prognoze, u tom slučaju svi parametri se preračunavaju prema novim prognozama.

Banka utvrđuje očekivani kreditni gubitak za izloženosti na individualnoj osnovi kao pozitivnu razliku između bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti i procijenjenih budućih novčanih tokova (od operativnih prihoda i/ili realizacije kolaterala) tokom očekivanog vijeka trajanja stavke finansijske aktive diskontovanih efektivnom kamatnom stopom važećom na datum izvještavanja. Banka može koristiti više različitih scenarija (od operativnih prihoda i/ili realizacije kolaterala) prilikom procjenjivanja izvjesnosti budućih novčanih tokova sa procentima vjerovatnoće njihovog ostvarenja.

Procjena izvjesnosti ostvarenja budućih novčanih tokova od operativnih prihoda pri tome se mora zasnivati najmanje na:

- a) historijskim novčanim tokovima u periodu od najmanje šest posljednjih mjeseci;
- b) pouzdanoj dokumentovanosti budućih novčanih tokova;
- c) iskustvu Banke u naplati potraživanja od klijenata sa sličnim karakteristikama.

Procijenjeni naplativi iznos općenito odgovara iznosu izračunatom po sljedeće dvije metode:

- sadašnja vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova diskontirana prema efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine;

- procjena naplativog iznosa kolateralizirane izloženosti odražava novčani tok koji može biti rezultat likvidacije kolaterala.
- c) **Ukupan iznos izloženosti banke nakon prilagodbe vrijednosti i rezervisanja, izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika (neto izloženosti), kao i prosječni iznos neto izloženosti tokom perioda, po kategorijama izloženosti**

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda*
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	315.366	255.201
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	78.972	84.215
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	334	310
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	75.192	69.473
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	376.530	338.793
8.	Izloženosti prema stanovništvu	500.896	492.949
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	316.780	298.080
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	5.468	8.501
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	97	1.942
16.	Ostale izloženosti	87.850	88.367

*prosjeck kvartalnih stanja izloženosti u izvještajnoj godini

- d) **Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima i kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi**

Red. br.	Vrsta izloženosti	EU Zemlje	USA	Ostale zemlje (van EU)	Kanton Sarajevo	Tuzlanski kanton	Hercegovačko-neretvanski kanton	Zapadnohercegovački kanton	Zeničko dobojski	Srednjo bosanski kanton	Unsko Sanski kanton	Brčko Distrikt	Republika Srpska	Ostala geografska područja*	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	83.901	1.726	0	229.739	0	0	0	0	0	0	0	0	0	315.366
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	40.243	78	30	0	6.394	0	0	71	32.153	2	78.972
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	14	156	135	0	0	30	0	0	0	0	334
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	48.596	2.980	8.627	4.269	0	201	0	0	0	0	0	10.519	0	75.192
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	2.480	0	0	79.623	115.088	53.119	50.477	11.505	17.165	11.007	16.958	970	18.137	376.530
8.	Izloženosti prema stanovništvu	85	0	0	90.050	251.880	29.696	29.983	20.360	17.591	19.925	10.589	3.703	27.033	500.896
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	0	0	0	72.109	92.676	31.266	51.370	18.068	24.813	8.480	7.610	341	10.047	316.780
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	0	0	0	3.185	317	187	636	175	62	820	38	16	31	5.468
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	69	0	0	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	97
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	87.850	0	0	0	0	0	0	0	0	0	87.850

*uključeni Kanton 10; Posavski i Bosansko-podrinjski

e) Podjelu izloženosti prema vrsti djelatnosti i kategorijama izloženosti

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																					
Re -1	Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenja ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom i toplinom	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motora	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja	Informacije i komunikacije	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socij. rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale djelatnosti (uključujući stanovišтво)	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	229.739	0	0	0	85.627	0	0	0	0	315.366
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0	72.496	0	0	0	6.426	78.972
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0	0	0	131	0	0	0	0	0	18	0	84	0	101	334
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75.192
7	Izloženosti prema privrednim društvima	906	5.585	81.703	506	412	59.408	180.074	15.519	152	2.483	19.805	50	5.758	100	0	10	1.954	2.012	91	376.530
8	Izloženosti prema stanovništvu	786	496	9.965	0	303	12.178	15.981	13.173	335	1.563	0	300	879	626	0	72	51	1.653	442.535	500.896
9	Izloženosti osigurane nekretninama	186	0	70.940	5.091	0	6.997	112.076	13.139	3.626	890	0	4.000	8.291	821	0	0	0	796	89.926	316.780
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	26	0	633	0	0	0	3.019	0	0	383	0	0	0	0	0	0	0	0	1.406	5.468
11	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	69	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28
16	Ostale izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	87.850	0	0	0	0	0	0	0	0	87.850
	Ukupno	1.904	6.082	163.240	5.597	715	78.583	311.150	41.832	4.243	5.389	412.586	4.349	14.979	1.547	158.141	82	2.089	4.461	540.514	1.757.484

f) Preostali rok dospjeća svih izloženosti i po kategorijama izloženosti

Preostali rok do dospjeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženosti	<=1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	299.658	15.708	0	0	315.366
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	34.148	39.293	3.128	2.402	78.972
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	226	108	0	0	334
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	74.645	533	14	0	75.192
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	243.056	114.179	16.827	2.468	376.530
8.	Izloženosti prema stanovništvu	122.388	147.633	230.875	0	500.896
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	61.183	121.367	134.230	0	316.780
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1.119	2.939	1.409	0	5.468
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	97	0	0	0	97
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	87.850	87.850
	Ukupno	836.521	441.761	386.483	92.720	1.757.484

g) Prema značajnoj privrednoj grani, iznos bruto izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, bruto iznosu dospjelih nenaplaćenih potraživanja i bruto iznosu ostalih izloženosti sa pripadajućim ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke)

Red. br.	Grana privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	269	242	31	13	1.901	23
2.	Vađenje ruda i kamena	15	15	18	15	6.123	41
3.	Prerađivačka industrija	70	70	241	73	132.901	1.450
4.	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i toplom vodom	0	0	1	0	5.631	34
5.	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti u vezi s otpadom	0	0	2	0	719	4
6.	Građevinarstvo	56	56	80	47	56.342	643
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikla	9.193	8.477	9.507	8.477	229.756	2.523
8.	Saobraćaj i skladištenje	99	99	244	40	32.329	408
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelske djelatnosti	46	46	51	46	4.328	210
10.	Informacije i komunikacije	725	561	731	559	3.282	91
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0	4.428	1.014	360.089	1.458
12.	Poslovanje nekretninama	0	0	0	0	150	1
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	4	4	48	4	11.498	295
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5	5	5	2	1.003	7
15.	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	0	0	22	1	162.261	763
16.	Obrazovanje	0	0	1	0	82	1
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	1	1	5	1	2.143	54
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	1	1	1	0	4.511	251
19.	Ostale djelatnosti (uključujući stanovništvo)	21.452	20.046	10.301	8.951	538.360	6.028
20.	Ukupno	31.936	29.624	25.717	19.245	1.553.408	14.284

h) Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke) tokom izvještajnog perioda, koji uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog perioda i završno stanje

		Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Početno stanje	28.540	18.745
2.	Novo ispravke vrijednosti tokom perioda	10.220	8.595
3.	Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-9.136	-13.056
4.	Završno stanje	29.624	14.284

Rizikom ponderisana aktiva (RWA)

Prilagođavanje rizikom ponderisane aktive vrši se u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala - na način da se dijelu izloženosti obezbjeđenom nekretninom dodjeljuje ponder u skladu sa odredbama člana 60. Odluke o izračunavanju kapitala Banke.

Internim aktima Banke je regulisan proces upravljanja kolateralima kao i uslovi koji nekretnina mora ispunjavati da bi bila prihvaćena kao kvalitetan kolateral.

Depozit kao tehnika smanjenja kreditnog rizika se koristi pod uslovom da su ispunjeni uslovi predviđeni Odlukom o izračunavanju kapitala Banke i ukoliko je ročnost usklađena sa dospijećem plasmana koji on obezbjeđuje.

Kao instrument nematerijalne kreditne zaštite se koriste garancije Razvojne Banke, i to na način da se za 50% izloženosti koja je obezbjeđena garancijom Razvojne Banke primjenjuje ponder 0%, a za preostalih 50% primjenjuje se pripadajući ponder druge Ugovorne strane.

Za potrebe izračuna rizikom ponderisane aktive Banka koristi kreditne rating-e tri vanjske institucije

za procjenu kreditnog rating-a i to Standard&Poor's, FITCH and Moody's i to za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama i izloženosti prema institucijama.

Raspoređivanje izloženosti u odgovarajuće nivoe kreditnog kvaliteta vrši se na bazi rasporeda dodjeljenih ECAI rating-a u nivoe kreditnog kvaliteta kojima se dodjeljuju odgovarajući ponderi rizika.

U slučaju da su za jednog klijenta date različite procjene nivoa kreditne kvalitete od strane odabranih ECAI-a, primjenjuje se ona koja ima niži nivo kreditne kvalitete i toj izloženosti se dodjeljuje ponder rizika nižeg nivoa kvalitete, odnosno, posljedično veći ponder rizika.

Klasa izloženosti	1 ¹	2	3	4	5	6
Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	0% ²	20%	50%	100%	100%	150%
Izloženosti prema institucijama - ročnost duža od tri mjeseca	20%	20%	50%	100%	100%	150%
Izloženosti prema institucijama - ročnost kraća od tri mjeseca	20%	20%	20%	50%	50%	150%

Raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog kvaliteta

Iznos izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza i za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednosti neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	315.366	0	315.366	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	78.972	0	79.712	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	334	0	334	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	75.192	0	75.192	0
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	376.530	4.062	365.417	4.062
8.	Izloženosti prema stanovništvu	500.896	1.406	497.407	1.406
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	316.780	0	316.780	0
10.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0
11.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
12.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0
13.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0
14.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	97	0	97	0
15.	Ostale izloženosti	87.850	0	101.712	0
	Ukupno	1.752.016	5.468	1.752.016	5.468

8. Podaci i informacije koje se odnose na zaštitne slojeve kapitala

Banka je dužna da objavljuje podatke odnosno informacije, koje se odnose na zahtjeve za održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, dok se posebnim zakonskim i podzakonskim propisima ne propiše primjena ostalih zaštitnih slojeva u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala Banke.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala, Banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Zaštitni sloj za očuvanje kapitala predstavlja dio redovnog

¹ Nivo kreditnog kvaliteta

² Ponder rizika

osnovnog kapitala iznad propisanog minimuma od 6,75% ukupnog iznosa izloženosti riziku i ne može se koristiti za održavanje stope osnovnog i stope ukupnog kapitala.

Da bi Banka u svakom trenutku ispunjavala minimalne zahtjeve kapitala, dužna je da održava, odnosno ima zbir stavki koje se priznaju u redovni osnovni kapital najmanje u iznosu od 9,25% (6,75% + 2,5%) ukupnog iznosa izloženosti riziku (redovni osnovni kapital i najmanje zaštitni sloj za očuvanje kapitala) i stopu adekvatnosti kapitala najmanje u iznosu od 14,5% (12% + 2,5%) ukupnog iznosa izloženosti riziku. Pri tome u strukturi kapitala stopa adekvatnosti regulatornog kapitala ne može biti manja od 12% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Banka ispunjava zahtjev za propisani zaštitni sloj za očuvanje kapitala, što je prikazano u sljedećoj tabeli:

Stavka	Iznos
Regulatorni kapital	146.646
Osnovni kapital	140.753
Redovni osnovni kapital	140.753
Dopunski kapital	5.893
Ukupan iznos izloženosti riziku	870.270
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala (2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku)	21.757
Redovni osnovni i osnovni kapital nakon izdvajanja za zaštitni sloj	118.996
Stopa osnovnog kapitala nakon izdvajanja za zaštitni sloj (min 9%)	13,67%
Stopa redovnog osnovnog kapitala nakon izdvajanja za zaštitni sloj (min 6,75%)	13,67%
Regulatorni kapital nakon izdvajanja za zaštitni sloj	124.889
Stopa regulatornog kapitala nakon izdvajanja za zaštitni sloj (min 12%)	14,35%

Zahtjev za kombinovani zaštitni sloj predstavlja redovni osnovni kapital (izražen procentualno u odnosu na ukupni iznos izloženosti riziku), koji je namijenjen ispunjavanju zahtjeva za zaštitnim slojem za očuvanje kapitala, uvećan za sljedeće zaštitne slojeve, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo:

1. protuciklični zaštitni sloj specifičan za Banku;
2. zaštitni sloj za sistemski važnu Banku i
3. zaštitni sloj za sistemski rizik.

Agencija utvrđuje listu sistemski značajnih banaka u skladu sa Zakonom o bankama, pri čemu za istu može odrediti stopu zaštitnog sloja kapitala u visini od 0% do 2% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Do dana objave ovog dokumenta nije objavljena lista sistemski značajnih banaka na području Federacije BiH i nisu doneseni zakonski propisi i posebni podzakonski akti kojima se propisuje primjena zaštitnog sloja specifičnog za banku, zaštitnog sloja za sistemski važnu banku i zaštitnog sloja za sistemski rizik.

9. Podaci i informacije koje se odnose na stopu finansijske poluge

U skladu sa članom 11. Odluke, Banka objavljuje podatke odnosno informacije o stopi finansijske poluge:

Stopa finansijske poluge izračunava se tako da se mjera kapitala Banke podijeli sa mjerom ukupne izloženosti Banke, te se izražava u postotku. Mjera kapitala je osnovni kapital Banke (Tier 1), a mjera ukupne izloženosti Banke je zbir vrijednosti izloženosti bilansnih i vanbilansnih stavki.

Banka je dužna da osigurava i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6%.

U tabeli ispod je prikazan izračun stope finansijske poluge Banke na 31.12.2021. godine:

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	17.872
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	24.484
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	19.061
Ostala imovina	1.421.262
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka	-3.040
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka	1.479.639
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	140.753
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	9,51

Stopa finansijske poluge iznosi 9,51% i u odnosu na isti period prethodne godine smanjena je za 1,25% (31.12.2020: 10,76%). Na smanjenje stope finansijske poluge, najvećim dijelom, je uticalo povećanje iznosa izloženosti bilansnih stavki, koje ulaze u izračun stope.

Rizik prekomjerne finansijske poluge je rizik koji proizlazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine.

Upravljanje finansijskom polugom odnosi se na upravljanje kapitalom ili aktivom Banke.

Banka ima uspostavljen sistem praćenja i upravljanja kapitalom i aktivom Banke na način da je za ključne pokazatelje adekvatnosti kapitala uspostavila i limite kroz Risk Appetite, uključujući i limit za stopu finansijske poluge.

Na mjesečnoj osnovi se vrši izračun stope finansijske poluge, te se provjerava njena usklađenost sa definisanim limitima. U slučaju narušavanja pokazatelja adekvatnosti kapitala, Banka ima definisane mjere u sklopu Programa i politike za upravljanjem kapitalom, kao i u Planu oporavka Banke.

10. Podaci i informacije koje se odnose na likvidnosne zahtjeve

10.1. Strategije i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti

Politikom za upravljanje rizikom likvidnosti detaljno su propisani minimalni kvantitativni i kvalitativni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti, polazeći od standarda propisanih Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke, kvantitativni zahtjevi u pogledu koeficijenata pokriva rizika likvidnosti i osiguranja stabilnih izvora finansiranja, te korištenje dodatnih mehanizama za praćenje i procjenu rizika likvidnosti.

Kvantitativni zahtjevi podrazumijevaju prethodno ispunjenje svih propisanih zahtjeva u pogledu obavezne rezerve u skladu sa važećim propisima i svih drugih propisa i ograničenja koji se odnose na likvidnost banke i obaveze banke u skladu sa propisima za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu.

Polazna tačka za upravljanje rizikom likvidnosti na strateškom nivou je definisanje sklonosti ka preuzimanju rizika. U skladu sa Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima tolerancija na prihvatanje

rizika likvidnosti je niska. Zbog toga je bitno da Banka osigura dodatne izvore finansiranja za izmirenje svojih obaveza u svakom trenutku, čak i u slučaju realizacije pojedinog scenarija.

Strateški nivo upravljanja rizikom likvidnosti obuhvata:

- izradu stresnih testova i određivanje optimalnog i minimalnog nivoa likvidnosnih rezervi;
- iznosa CBC-a;
- praćenje i upravljanje CBC-om;
- pripremanje i praćenje dinamičnih projekcija likvidnosti.

Banka sprovodi interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) s ciljem da se osigura cjelovito upravljanje rizikom likvidnosti i sveobuhvatna procjena adekvatnosti interne likvidnosti.

S obzirom na okruženje s vrlo niskim (negativnim) kamatnim stopama i ograničene mogućnosti ulaganja, Banka se suočava s viškom likvidnosti. U takvom okruženju posvećuje se puno pažnje strukturi i koncentraciji rezervi likvidnosti, imajući u vidu također moguća štetna negativna kretanja na tržištu. Kako bi se promptno pratili i procjenjivali rizici u takvim relevantnim okolnostima, koje se odnose na državni i finansijski sektor, sistem ranog upozoravanja (EWS) predstavlja važan alat za upravljanje rizicima. Korištenjem scoring modela likvidnosti, relevantni pokazatelji likvidnosti se redovno kontroliraju, uključujući praćenje core depozita, pri čemu se posebna pažnja posvećuje strukturi i stabilnosti različitih segmenata (zbog visokog postotka unutar cijelog udjela depozita).

10.2. Način organizovanja upravljanja rizikom likvidnosti u Banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti

U cilju provođenja donesenih politika i procedura iz oblasti upravljanja rizikom likvidnosti utvrđene su nadležnosti različitih organizacionih dijelova koje su detaljno opisane u Politici i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti.

Sektor za upravljanje sredstvima nadležan je za dnevno upravljanje likvidnošću, planiranje likvidnosti Banke na osnovu plana dospjelih poslova i najava budućih poslova, prikupljanje izvora finansiranja i plasmane likvidnosnih viškova na međunarodnim finansijskim tržištima, pripremu projekcija likvidnosti u narednom jednogodišnjem periodu, upravljanje likvidnom imovinom, ispunjavanje limita i ciljnih vrijednosti pokazatelja strukturne likvidnosti, a za eventualna odstupanja podnošenje prijedloga mjera ALCO-u, prepoznavanje i ugradnja troška likvidnosti preko sistema transfernih cijena, godišnje učešće u izradi ILAAP-a u skladu sa nadležnostima Sektora, podnošenje izvještaja ALCO-u, sudjelovanje u razvoju i održavanju informacionog sistema potrebnog za učinkovito upravljanje likvidnošću Banke, provođenje zadataka određenih Planom za likvidnost za nepredviđene slučajeve itd.

Sektor za upravljanje rizicima nadležan je za praćenje izloženosti riziku likvidnosti kroz poređenje pokazatelja likvidnosti sa zakonski utvrđenim ograničenjima, kao i internim limitima i ciljnim vrijednostima Banke, razvoj, uvođenje i primjenu modela definisanih Politikom, izradu izvještaja iz oblasti likvidnosti (LCR izvještaj, NSFR izvještaj, pokazatelji strukturne likvidnosti, Scoring model, stabilnost depozita po viđenju, itd.), godišnje učešće u izradi ILAAP-a u skladu sa nadležnostima Sektora, podnošenje izvještaja na ALCO.

Nadležnosti Odjela za strateško upravljanje rizicima su: koordinacija u izradi internih akata iz oblasti likvidnosti, provođenje stres testova i preispitivanje održivosti glavnih pojedinačnih pretpostavki na kojima se zasnivaju stresni scenariji, ILAAP, validacija modela definisanih Politikom i procedurama upravljanja rizikom likvidnosti, podnošenje izvještaja različitim organima odlučivanja o usklađenosti pokazatelja sa limitima i ciljnim vrijednostima utvrđenim Risk Appetite i Risk profilom Banke.

Nadležnosti Sektora za finansijsko upravljanje i kontroling su izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o najvećim izvorima Banke i ugradnja elemenata upravljanja rizikom likvidnosti u Banci u sistem internih transfernih cijena u saradnji sa Odjelom za upravljanje bilansom banke.

Nadležnosti i odgovornosti Sektora za platne sisteme i podršku poslovanju su izrada regulatornih izvještaja kao što su Izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza, izvještaj o dnevnoj likvidnosti, Izvještaj za obračun obavezne rezerve, godišnje učešće u izradi ILAAP-a u skladu sa nadležnostima Sektora.

Na godišnjem nivou Banka vrši interni proces adekvatnosti likvidnosti. Također na godišnjem nivou se revidiraju Plan likvidnosti za nepredviđene slučajeve i Plan oporavka Banke.

10.3. Politike i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti

Područje likvidnosti u Banci je regulisano Politikom i procedurama upravljanja rizikom likvidnosti koja sadrži sljedeće metodologije: Metodologija izračuna likvidnosnih gepova (gep likvidnosti), Metodologija stres testova za likvidnosni rizik, Metodologija Scoring modela za identifikaciju i praćenje rizika likvidnosti u NLB Banci d.d., Sarajevo, Metodologija određivanja stabilnih depozita po viđenju, Upravljanje rizikom unutardnevne likvidnosti u NLB Banci d.d. Sarajevo (Intraday liquidity), Metodologija izračuna LCR pokazatelja u skladu sa zahtjevom Agencije za bankarstvo, Metodologija stres testova unutardnevne likvidnosti, Procedure rada za dnevno upravljanje likvidnošću NLB Banke d.d., Sarajevo, Plan za likvidnosti za vanredne situacije, Metodologija izračuna NSFR pokazatelja u skladu sa zahtjevom Agencije za bankarstvo.

Mjerenje rizika likvidnosti provodi se kroz izvještaj o strukturoj likvidnosti i gepova likvidnosti koji prikazuju dugoročiji aspekt obezbjeđivanja likvidnosti Banke (na strani ulaganja, obaveza, veze između ulaganja i obaveza i strukture izvora finansiranja).

U skladu sa lokalnom regulativom Banka je u obavezi održavanja minimalnog zahtjeva za likvidnost kroz koeficijent pokrića likvidnosti LCR, NSFR pokazatelj te pokazatelja ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza. Banka redovno provodi stres testove likvidnosti. Mjerenje izloženosti riziku obavlja se i primjenom Scoring modela.

Banka usklađuje svoje poslovanje s obzirom na rizik likvidnosti u skladu sa zakonskim odredbama i internim politikama održavanja rezervi likvidnosti, usklađenosti aktive i pasive, te limitima i ciljnim vrijednostima pokazatelja izloženosti riziku likvidnosti. Odjel za upravljanje bilansom Banke dnevno upravlja rezervama likvidnosti osiguravajući Banci zadovoljenje potreba njenih klijenata.

10.4. Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti sa strategijom

Banka kontinuirano ispunjava sva zakonska ograničenja iz oblasti izloženosti riziku likvidnosti koja se odnose na usklađenost finansijske aktive i finansijske pasive, iznos sredstava na računu obavezne rezerve u Centralnoj banci, dnevnu likvidnost, LCR koeficijent, NSFR koeficijent.

Banka svakodnevno raspolaže znatno većim iznosom likvidnih rezervi na računu Centralne banke i računima Ino banaka u odnosu na potreban iznos koji je rezultat provedenih testiranja otpornosti na stres.

Interne kontrole su uspostavljene da osiguraju adekvatno upravljanje likvidnosnim rezervama, diverzifikaciju (u smislu geografske strukture, valute i izdavaoca) i dovoljan iznos sredstava. Strukturom likvidnosnih rezervi se prati i rukovodi na način da Banka u bilo kojem trenutku ima dobro diverzifikovanu likvidnu aktivu u dovoljnom iznosu da pokrije potencijalne neočekivane izdatke i gubitke u različitim stresnim scenarijima. U cilju diverzifikacije likvidnosnih rezervi, Banka investira u dužničke instrumente izdate od Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske ili od vlada za koje Banka ima odobren limit, i drugih emitenata za koje Banka procijeni da su odgovarajuće rezerve likvidnosti i da investiranje u njih predstavlja poslovnu, odnosno ekonomsku opravdanost.

Na strateškom nivou Banka planira i projektuje dinamične gepove likvidnosti, kretanje novčanih tokova u različitim vremenskim periodima i pod različitim pretpostavkama mogućih scenarija budućih kretanja novčanih tokova. Na osnovu ovih projekcija, Banka donosi odluke o daljim potrebama finansiranja i finansira prilagodbe transfernih cijena.

Osim zakonskih ograničenja, postoji niz internih limita i ciljnih vrijednosti koji su konzervativnije postavljeni. Banka ispunjava sva interna ograničenja iz oblasti izloženosti riziku likvidnosti. Koncentracija najvećih nebankarskih deponenata je visoka i to je jedini pokazatelj likvidnosti koji nije na niskom nivou rizika. Uz sve ostale pokazatelje koji su u nivou niskog rizika, kao i rezultat scoring modela, može se zaključiti da je ukupna izloženost riziku likvidnosti u protekloj godini bila na niskom nivou.

Uzimajući u obzir dosadašnje pokazatelje, planske veličine i nisku toleranciju na rizik likvidnosti kao i rezultate stres testova likvidnosti, pretpostavka je da će izloženost riziku likvidnosti i dalje ostati na niskom nivou.

U periodu od 01.01.2021. do 31.12.2021. godine NLB Banka d.d., Sarajevo ima jaku poziciju likvidnosti i uspostavljen snažan sistem upravljanja rizikom likvidnosti. Banka održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti i diverzifikovanih izvora finansiranja. Zaštitni sloj likvidnosti se sastoji od finansijskih sredstava visokog kvaliteta koja se lako mogu pretvoriti u gotovinu.

Upravljanje rizikom likvidnosti je uspostavljeno na način koji omogućava pouzdan proces za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika likvidnosti u kratkoročnom i dugoročnom periodu. Pozicija likvidnosti i razvoj se kontinuirano prati. Banka je implementirala različite alate za mjerenje izloženosti riziku likvidnosti u vidu pokazatelja strukturne likvidnosti, stres testova, projekcija budućih novčanih tokova, Scoring modela itd. Uspostavljen je trostepeni interni sistem limita za ključne indikatore likvidnosti, u skladu sa apetitom za rizik i poslovnom strategijom. Definisane su aktivnosti i procedure koje treba usvojiti u slučaju da neki od indikatora zadovoljava unaprijed definisane granice. Banka u svakom trenutku mora održavati dovoljan nivo CBC i dobro diverzifikovane izvore finansiranja kako bi podržali svoju poslovnu strategiju i poslovanje. Svrha Scoring modela je da se bavi rizikom likvidnosti Banke praćenjem različitih indikatora rizika i informiše Upravu o trenutnoj procjeni rizika likvidnosti kojima je Banka izložena. Rezultati Scoring modela pružaju jasnu poruku tijelima za donošenje odluka i koriste se kao ulaz u proces donošenja odluka u različitim tijelima Banke. U pogledu budućeg upravljanja likvidnošću, sistem praćenja i upravljanja se kontinuirano usklađuje sa Risk Appetite, Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima i Risk profilom. Ciljane vrijednosti navedene u pomenutim dokumentima i njihovo stres testiranje potvrđuju adekvatnost Politike upravljanja rizikom likvidnosti Banke.

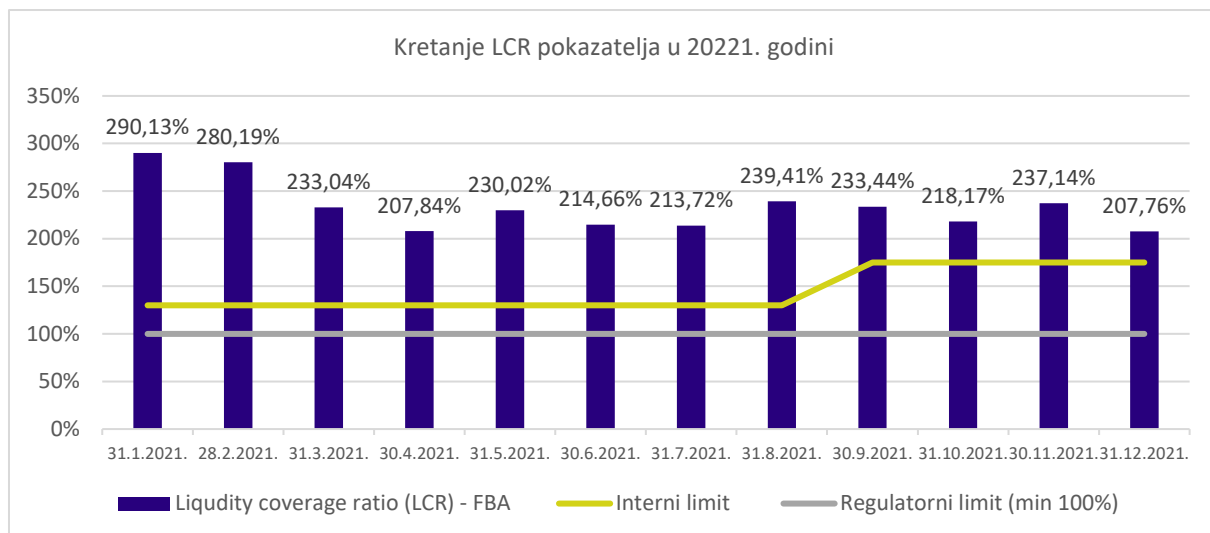
10.5. LCR – koeficijent pokrića rizika likvidnosti

S ciljem osiguranja kratkoročne otpornosti na rizik likvidnosti, Banka je dužna osigurati adekvatan nivo zaštitnog sloja likvidnosti, kako bi zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij stresa likvidnosti od 30 kalendarskih dana. U praćenju i kontroli rizika likvidnosti Banka je dužna kontinuirano održavati LCR, a za potrebe izvještavanja Agencije dužna je dostavljati izvještaje o LCR-u minimalno na mjesečnoj osnovi, pri čemu Agencija može zahtijevati i učestalije izvještavanje, na dekadnoj, sedmičnoj ili dnevnoj osnovi u slučaju potrebe ili kriznih situacija.

Zaštitni sloj likvidnosti se sastoji od:

- a) imovine nivoa 1 (EHQLA), koja čini minimalno 60%, pri čemu najmanje 30% zaštitnog sloja likvidnosti treba činiti imovina nivoa 1, bez pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete;
- b) imovine nivoa 2 (HQLA), koja čini maksimalno 40%, koja se dijeli na imovinu nivoa 2a i imovinu nivoa 2b, pri čemu imovina nivoa 2b može biti najviše 15% zaštitnog sloja likvidnosti.

Na sljedećem grafikonu je pregled kretanja LCR koeficijenta tokom 2021. godine. Banka je održavala kratkoročnu likvidnost na nivou znatno višem od zakonski (min. 100%) i interno postavljenih limita (min. 130%).

Kretanje LCR pokazatelja u 2021. godini

U tabeli ispod prikazani su podaci o koeficijentu pokrića rizika likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja koeficijenta na dan 31.12.2021. godine:

Obrazac LCR		
Red. br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	316.590
2.	Neto likvidnosni odlivi	152.381
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	207,76%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	316.590
5.	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6.	Prilivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7.	Obezbijedeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
8.	Obezbijedeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	316.590
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	0
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	0
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	0
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	0
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	0
17.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	0
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	0
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28.	Iznos viška likvidne imovine	0
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	316.590
Neto likvidnosni odlivi		
30.	Ukupni odlivi	238.165
31.	Potpuno izuzeti prilivi	0
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	85.784
33.	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	0
34.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	85.784
35.	Neto likvidnosni odliv	152.381

LCR izračun na 31.12.2021. godine.

11. Podaci i informacije koje se odnose na izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja i drugih značajnih ulaganja Banke

Podaci i informacije Banke koje se odnose na izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja objavljuju se jednom godišnje u okviru Izvještaja vanjskog revizora, koji je dostupan na web stranici Banke i web stranici Sarajevske berze.

U okviru Izvještaja vanjskog revizora objavljuju se sljedeći podaci o vlasničkim ulaganjima Banke: vrsta i iznos izloženosti prema emitentu vrijednosnog papira/uloga, djelatnost, zemlja poslovanja i % vlasništva (napomena 16. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz OSD); pregled korištenih računovodstvenih politika, uključujući klasifikaciju i način vrednovanja vlasničkih ulaganja Banke (napomena 3.15. Finansijska sredstva i napomena 4.7. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza).

Izloženosti Banke po osnovu vlasničkih ulaganja sa 31.12.2021. godine predstavljaju izloženosti koje su nastale po osnovu posjedovanja odobrenja za obavljanje određene djelatnosti Banke, odnosno novčanog uloga.

U toku 2021. godine Banka je izvršila prodaju vlasničkog uloga Mastercard Incorporated.

Uprava Banke je 30.03.2021. godine donijela odluku o prodaji 12.460 dionica Mastercard Incorporated. U cilju provođenja prodaje dionica, izvršena je konverzija istih u dionice klase A. Konverzija i prodaja je izvršena preko EQ Shareowner Services, po prosječno ponderiranoj cijeni za sve dionice prodane na dan trgovanja, umanjeno za brokersku proviziju od 0,12 USD po dionici i brokersku naknadu u iznosu od 75 USD po transakciji. Prodaja je zaključena u jednoj transakciji dana 12.05.2021. godine u iznosu od 4.457 hiljada USD odnosno 7.191 hiljada KM po kursu Centralne banke na taj dan. Nakon izdvajanja 10% obaveze za porez na prodajnu vrijednost, u iznosu od 719 hiljada KM, iznos od 6.472 hiljada KM je raspoređen na akumuliranu (zadržanu) dobit.

Vlasnička ulaganja se vrednuju po fer vrijednosti preko ostale sveobuhvatne dobiti, a u bilansu uspjeha se priznaju prihodi po osnovu dividende.

Vlasničkim ulaganjima koja su bila u posjedu Banke sa 31.12.2021. godine, trenutno se ne trguje na berzi.

12. Podaci i informacije koje se odnose na kamatni rizik u bankarskoj knjizi

12.1. Izvori rizika, metode i učestalost mjerenja

Sistem mjerenja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi obuhvata sve značajne izvore kamatnog rizika kojima Banka može biti izložena, a to su:

- a) rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa;
- b) rizik krive prinosa;
- c) bazni rizik i
- d) rizik opcije.

Izloženost kamatnom riziku mjeri se mjesečno.

12.2. Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti kamatnom riziku

Banka mjeri i procjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit, i ekonomsku vrijednost bankarske knjige. Mjerenje izloženosti kamatnom riziku u Banci vrši se s obzirom na uticaj rizika kamatne stope na neto kamatni prihod Banke tzv. gap analizom odnosno analizom

kamatnih rastojanja. U skladu sa metodologijom promjene neto kamatnog prihoda, osjetljivost neto prihoda od kamata prikazuje uticaj na bilans uspjeha uzrokovan iznenadnim šokom (porastom) kamatnih stopa na tržištu za 50 i 100 bp. U skladu sa metodom BPV, osjetljivost kapitala prikazuje uticaj na ekonomsku vrijednost kapitala izazvanu iznenadnim šokom tržišnih stopa za 200 bp.

12.3. Promjene prihoda i ekonomske vrijednosti za mjerenje kamatnog rizika

Praćenje izloženosti kamatnom riziku obavlja se upoređivanjem rezultata osjetljivosti kapitala i osjetljivosti neto prihoda sa utvrđenim limitima.

Limiti ugrađeni u Politiku i procedure praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa su:

- Prihodovni aspekt kamatnog rizika (engl. Earnings At Risk – EAR) – izračunava se za stavke s preostalim dospijećem do 1 godinu. Pad neto kamatnog prihoda u slučaju paralelne promjene kamatnih stopa za 100 bp, bez uzimanja u obzir podjele core depozita, ne smije biti veći od 3%.
- Ekonomski aspekt kamatnog rizika (engl. Economic Value of Equity – EVE) - Banka mora ispunjavati kriterij uticaja paralelnog pomjeranja kamatne krivulje za 200 baznih tačaka, koji se primjenjuje na postojeću otvorenu kamatnu poziciju po pojedinim vremenskim intervalima. Efekat simulacije, s uzimanjem u obzir core depozita ne smije premašiti 8% osnovnog kapitala Banke.
- Dozvoljeni limiti odstupanja kamatno osjetljive aktive od kamatno osjetljive pasive po valutama i periodima preostalog dospjeća utvrđeni su Odlukom Uprave.

U skladu s lokalnom regulativom po kojoj se prati izloženost kamatnom riziku od početka 2018. godine, limit u visini 20% je utvrđen kao maksimalni odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala usljed paralelnog pomjeranja kamatnih stopa za 200 bp. Rezultat izračuna izloženosti kamatnom riziku po metodologiji Agencije za bankarstvo FBiH na dan 31.12.2021. godine je iznosio 4,01% regulatornog kapitala, što označava nisku izloženost kamatnom riziku. U tabeli ispod je dat pregled ukupne ponderisane pozicije po valutama:

BA 04.00 - Ukupna ponderisana pozicija – Ukupno		Iznos
		010
010	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - BAM	-2.632
020	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - EUR	-3.084
030	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - USD	
040	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - CHF	
050	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - GBP	
060	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - AUD	
070	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - CAD	
080	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - SEK	
090	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - DKK	
100	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - KWD	
110	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - HRK	
120	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) – OSTALO	-170
130	PROMJENA EKONOMSKE VRIJEDNOSTI	-5.886
140	REGULATORNI KAPITAL	146.646
150	(PROMJENE EKONOMSKE VRIJEDNOSTI/REGULATORNI KAPITAL)*100	-4,01%

13. Podaci i informacije koje se odnose na ICAAP i ILAAP

13.1. ICAAP

ICAAP u Banci je baziran na zahtjevima iz Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH", broj: 27/17), Odlukom o upravljanju rizicima u banci („Službene novine Federacije BiH“, broj 81/17)/ Odlukom

o sistemu internog upravljanja u banci („Službene novine Federacije BiH“ broj: 39/21) i Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine Federacije BiH“ broj: 16/19), Odlukom o izmjeni Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, broj 30/20), Smjernicama za izvještavanje Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci, Izmjenama smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci, maj/svibanj 2020.godine i Standardima za upravljanje rizicima u NLB Grupi.

Osnovna svrha implementacije ICAAP-a u Banci je obezbjeđenje sljedećeg:

- Uspostavljanja odgovarajućeg procesa identifikacije i mjerenja rizika;
- Osiguranje dovoljnog obima kapitala vezanog za profil rizičnosti Banke;
- Uspostavljanje pouzdanog procesa za upravljanje rizikom (organizacijski i metodološki).

Sveukupni ICAAP proces u Banci provodi se na godišnjoj osnovi, sa okvirom za testiranje otpornosti na stres, praćenjem, upravljanjem i izvještavanjem Uprave Banke i Nadzornog odbora na mjesečnoj osnovi. O rezultatima ICAAP-a u Banci obavještava se Agencija za bankarstvo FBiH u skladu sa zahtjevom Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci.

ICAAP Banke je:

- Integralan - ICAAP je sastavni dio procesa upravljanja Banke, planiranja kapitala i okvira za donošenje odluka. ICAAP je razvijen kako bi bio u potpunosti usklađen s drugim ključnim analizama i dokumentacijom, uključujući proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP), pojedinačne politike i metodologije rizika (za sve vrste rizika) i Plan oporavka Banke;
- Sveobuhvatan i utemeljen na rizicima: ICAAP ima ključnu ulogu u upravljanju rizicima u Banci i obuhvata jasnu procjenu rizika za kapital i zdravo upravljanje i procese eskalacije rizika. ICAAP procjenjuje sve značajne rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te artikulira uspostavljene kontrole i ublažavanje rizika. Za svaki identifikovani materijalni rizik provedena je sveobuhvatna procjena, kvalitativna i kvantitativna;
- Pogled unaprijed (engl. forward looking): ICAAP procjenjuje kapitalne zahtjeve u različitim makroekonomskim uslovima tokom perioda planiranja. To Banci daje dodatni uvid u pogledu prikladnosti procesa poslovnog planiranja i zahtjeva za finansijskim resursima tokom horizonta planiranja pod stresnim pretpostavkama;
- Periodično revidiranje: ICAAP podliježe redovnim kvalitativnim i kvantitativnim revizijama najmanje jednom godišnje ili češće ako postoje značajne promjene u poslovnom modelu i strategiji ili profilu rizika i kapitala.

Priprema i redovno godišnje, kao i vanredno, ažuriranje ICAAP-a u Banci je u nadležnosti Odjela za strateško upravljanje rizicima kao kontrolne funkcije upravljanja rizicima, a u skladu sa zahtjevima iz Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci, uzimajući u obzir sljedeće:

- Identifikaciju i mjerenje rizika u skladu sa rizičnim profilom Banke;
- Određivanje metodologija za procjenu internih kapitalnih zahtjeva;
- Određivanje scenarija testiranja otpornosti na stres;
- Utvrđivanje ICAAP limita za materijalno značajne rizike;
- Opis internih kontrola u ICAAP-u;
- Budžetiranje i planiranje kapitala (ICAAP i Risk Appetite perspektiva);
- Redovno izvještavanje i praćenje ICAAP-a;
- Integracija ICAAP-a u proces donošenja odluka.

Najvažniji cilj ICAAP-a u Banci je osiguranje adekvatnog kapitala i održivosti u svakom trenutku. Svrha ICAAP procesa je da Banka ima uspostavljene čvrste, efikasne i sveobuhvatne strategije i procese za procjenu i održavanje tekućih iznosa, vrsta i raspodjele internog kapitala koji se smatra adekvatnim za pokrivanje prirode i nivoa rizika kojima je ili bi Banka mogla biti izložena. ICAAP igra ključnu ulogu u održavanju kontinuiteta poslovanja Banke osiguravanjem njene adekvatne kapitalizacije.

Banka koristi ekonomsku i normativnu perspektivu u ICAAP procesu.

Ekonomska perspektiva daje veoma sveobuhvatan pogled na rizike. U ekonomskoj perspektivi cilj je interno osigurati potreban kapital za rizike koji mogu uzrokovati ekonomski gubitak, na temelju trenutne kvantifikacije i uz korištenje vrlo visokih razina pouzdanosti za procjenu neočekivanih gubitaka. Neki od

tih rizika, ili rizici povezani s njima, mogu se djelimično ili u potpunosti materijalizovati kasnije pod normativnom perspektivom kroz negativan uticaj na bilans uspjeha koji rezultira smanjenjem kapitala. Stoga se od Banke očekuje da u normativnoj perspektivi procijeni u kojoj mjeri bi rizici identifikovani i kvantifikovani u ekonomskoj perspektivi mogli uticati na kapital i ukupan iznos izloženosti riziku u budućnosti.

Normativna perspektiva (Osnovni scenario) je petogodišnja procjena Banke koja pokazuje njenu sposobnost ispunjavanja svih regulatornih zahtjeva vezanih za kapital i Risk Appetite. Unutar tih ograničenja kapitala, Banka definira svoje zaštitne slojeve u Risk Appetite iznad regulatornih minimuma i internih kapitalnih potreba koji joj omogućuju održivo praćenje poslovne strategije. **Osnovni scenario** se odnosi na planske projekcije Banke za period od 2022. do 2026. godine. Projekcije kapitala za navedeni period pokazuju da će planirana stopa adekvatnosti kapitala biti iznad svih poznatih regulatornih zahtjeva i limita definisanih u Risk Appetite-u.

Normativna perspektiva (Nepovoljni (adverse) stres scenario) uključuje rezultate provedenih testiranja otpornosti na stres. U perspektivi koja uključuje stresne scenarije Banka nastoji ispuniti koeficijent adekvatnosti kapitala uvećan za upravljački buffer u svakom trenutku, uključujući i trogodišnje projekcije nepovoljnih kretanja koja podrazumijevaju iscrpljivanje kapitala Banke.

Nepovoljni (adverse) stres scenario obuhvata uticaj potencijalnih negativnih efekata koji proizilaze iz procjene kapitalnih zahtjeva na osnovu ekonomske perspektive i povezuju efekte između kapitalnih zahtjeva i dobiti i gubitka (engl. Profit&Loss – P&L) u naredne 3 godine. U ovom scenariju svi identifikovani materijalni gubici materijaliziraju se u isto vrijeme, čak i ako to nije realno, te se stoga procjenjuje da je ovaj scenario vjerovatan i dovoljno jak stres.

ICAAP je stalni proces i rezultati se kvartalno pripremaju Odboru za rizike i Nadzornom odboru u sklopu sveobuhvatnog izvještaja o upravljanju rizicima (Risk report) i dodatno Upravi Banke u materijalima za ALCO (kvartalno) i RiCO (mjesečno). U sklopu Izvještaja o radu Odjela za strateško upravljanje rizicima i Odbor za reviziju je upućen u rezultate ICAAP-a.

13.1.1. pristupi koje Banka koristi za mjerenje materijalno značajnih rizika

Procjena svih značajnih rizika uključuje dva aspekta procjene:

- postojeći profil rizika (uključujući prethodne rezultate i srodna iskustva);
- procjena forward looking kao srednjoročna prognoza, pripremljena na osnovu vlastitih očekivanja Banke.

Profil rizičnosti (Risk Profil) Banka određuje na osnovu realizacije limita i ciljnih vrijednosti pokazatelja sklonosti ka preuzimanju rizika (Risk Appetite) i dodatnih važnih pokazatelja za upravljanje i praćenje profila rizika Banke definisanim u posebnim politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima. Risk Profil Banke obuhvata kreditni, devizni, kamatni rizik u bankarskoj knjizi, rizik likvidnosti, operativni rizik. Ostale vrste rizika se procjenjuju na osnovu dostupnih indikatora profitabilnosti, solventnosti, kvalitativne ocjene svih učesnika, kao i stručne procjene kontrolnih funkcija u Banci.

Prognoza koja se odnosi na buduću srednjoročni period (2 godine) je zasnovana na historijskom kretanju, planskim veličinama, pokazateljima ranog upozorenja izloženosti rizicima, kao i već evidentiranim rizicima prioriteta A u aplikaciji za evidentiranje operativnih rizika i štetnih događaja.

U cilju širenja kulture rizika i boljeg razumijevanja zahtjeva u procesu identifikacije i mjerenja rizika uključeni su svi organizacioni dijelovi Banke, kao i Uprava Banke.

Pristup Banke pri utvrđivanju značajnosti rizika ogleda se u već identifikovanim značajnim rizicima definisanim u Strategiji preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci, definisanom Risk Appetite-u i uspostavljenom sistemu limita. Ti rizici su već kvantificirani i uspostavljene su granice i nivoi izloženosti tim rizicima. Prilikom utvrđivanja značajnosti rizika, Banka se vodi i utjecajem izloženosti određenoj vrsti rizika na poslovanje Banke u smislu direktnog utjecaja na profit ili kapital.

U cilju metodološkog usklađenja sa procesom identifikacije rizika na nivou NLB Grupe, utvrđen je prag materijalne značajnosti. Utvrđivanje materijalne značajnosti rizika je zasnovano je i na Metodologiji za upravljanje operativnim rizicima u NLB Banci d.d., Sarajevo, i definisanoj skali nivoa rizika, naročito za rizike koji nisu kvantificirani limitima u Risk profile Banke.

Metodologija za mjerenje rizika i određivanje nivoa značajnosti izloženosti rizicima se zasniva na:

- postojećem profilu rizičnosti Banke i usaglašenosti izloženosti pojedinačnim vrstama rizika sa limitima i ciljnim vrijednostima definisanim u Risk Appetite kao i nivoima rizika u internom sistemu limita za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika, scoring modelima likvidnosti, rezultatima stres testova;
- obimu utjecaja rizika na poslovanje Banke;
- analizama identifikacije i procjene izloženosti pojedinačnim vrstama rizika realiziranim od strane druge dvije kontrolne funkcije (Odjela za usklađenost poslovanja i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Odjela za internu reviziju). U procjenu nivoa izloženosti rizicima uzeto je u obzir sveobuhvatno mišljenje Odjela za internu reviziju o upravljanju organizacijom, ključnim rizicima i efikasnosti kontrolnih postupaka u 2021. godini u NLB Banci d.d., Sarajevo;
- konsolidranim odgovorima svih OJ na osnovu popunjenih Upitnika za identifikaciju rizika;
- procjeni materijalnosti kroz alat opisan u Metodologiji upravljanja operativnim rizikom za vrste rizika koji nisu pokriveni Risk Profilom Banke (gdje je primjenjivo). U cilju metodološkog usklađivanja sa procesom identifikacije rizika na nivou NLB Grupe, utvrđen je prag materijalnosti;
- prognozi (forward looking metoda) koja se odnosi na buduću srednjoročni period (2 godine) zasnovanoj na historijskom kretanju, planskim veličinama iz Plana poslovanja za 2022 i finansijskim projekcijama za period 2023-202, pokazateljima ranog upozorenja izloženosti rizicima (EWS), kao i već evidentiranim rizicima u LER aplikaciji;
- procjeni rizika koristeći se vanjskim referencama za prepoznavanje rizika kako bi se osigurala bolja kvaliteta vlastite procjene:
  - Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije BiH sa stanjem na dan 30.09.2021. godine, i preliminarnim podacima o poslovanju subjekata bankarskog sistema Federacije BiH sa stanjem na dan 31.12.2021. godine
  - EBA Risk dashboard assesment (na izvještajni datum 30.09.2021. godine)
  - Najbolje prakse u bankarskoj industriji

Na osnovu rezultata identifikacije i mjerenja rizika Banka utvrđuje kapitalne zahtjeve za identificirane materijalno značajne rizike.

U godišnju identifikaciju rizika uključene su sve organizacione jedinice, a rezultati se dodatno diskutuju i sa Upravom Banke i Odborom za rizike.

13.2. ILAAP

U skladu sa zahtjevima iz Odluke Agencije za bankarstvo FBiH o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci ("Službene novine FBiH", broj 16/19), Odlukom o izmjeni Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, broj 30/20), Smjernicama za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci i Izmjenama smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci, maj/svibanj 2020. godine Banka je prilagodila vlastiti ILAAP na promišljen i proporcionalan način kako bi osigurao njegovu primjerenost s obzirom na veličinu, prirodu i složenost poslovanja. Banka svake godine provodi integrirani proces strateškog planiranja kojim se utvrđuje razvoj budućeg strateškog usmjerenja Banke.

Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) u Banci je uspostavljen u svrhu uspostavljanja snažnog sistema upravljanja likvidnosnim rizicima. U skladu sa Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima i Risk Appetite, tolerancija na rizik likvidnosti je niska.

ILAAP se u Banci izvodi u dvije perspektive, ekonomskoj i normativnoj.

Ekonomska perspektiva obuhvata sve značajne rizike koje je Banka identificirala u godišnjim procesima ICAAP-a i ILAAP-a. To uključuje sve interne modele koji se koriste u postupku procjene likvidnosti: Scoring model, stabilnost depozita po viđenju, planiranje finansiranja, dinamičke projekcije novčanog toka, praćenje omjera kredita/depozita (LTD), sistem ranog upozorenja (EWS), testiranje iznosa CBC-a, stres testiranja unutardnevne likvidnosti, redovna testiranja otpornosti na stres i obrnuta testiranja otpornosti na stres. To daje širu sliku trenutne likvidnosne pozicije Banke na način da može održati

čvrst, ažuriran plan likvidnosti i izvore finansiranja usklađene sa Risk Appetite, izvorima finansiranja i strategijom.

Normativna perspektiva temelji se na sposobnosti Banke u ispunjavanju regulatornih i supervizorskih zahtjeva za likvidnost u smislu minimalnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva za koeficijent pokrivenosti likvidnosti (LCR). LCR je koeficijent koji pokazuje sa koliko visoko kvalitetnih likvidnih sredstava Banka raspolaže za zadovoljenje kratkoročnih obaveza. U skladu s Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti Banke, Banka je obavezna da ima minimalno 100% zaliha visokokvalitetnih sredstava za pokriće neto odliva u narednih 30 dana. LCR se računa na mjesečnoj osnovi i o rezultatima se izvještavaju nadležni odbori u Banci, kao i Agencija za bankarstvo FBiH. U normativnom pogledu, postavljen je limit za LCR na 175% u Risk Appetite Banke konzervativniji od regulatorno postavljenog limita. Normativna perspektiva sa supervizorskog pogleda također uključuje i kreiranje Plana oporavka u slučajevima narušene likvidnosti. Pored LCR-a, Banka izračunava i pokazatelj NSFR u skladu sa metodologijom propisanom na nivou NLB Grupe i EU regulativom, kao i lokalnom regulativom. Pored LCR-a i NSFR-a, Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza i koncentracija izvora finansiranja, uključeni su u normativnu perspektivu ILAAP-a.

ILAAP je uključen u svakodnevni poslovni proces i poslovne odluke u vidu dnevnog praćenja novčanih tokova, rezultati stres testova služe za definisanje nivoa CBC-a. Pokazatelji likvidnosti: LCR, NSFR, LtD i pokazatelji koeficijenti ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza služe kao sistem ranog upozorenja. Plan se aktivira kada indikator dostigne žuti nivo upozorenja, dok se Plan oporavka aktivira kada indikator dostigne crveni nivo upozorenja. Uprava Banke ima pravo odlučiti o aktiviranju Plana likvidnosti za vanredne situacije i Plana oporavka prije prethodno spomenutih kriterija, u tom slučaju prevladavaju procedure opisane u Planu oporavka.

ILAAP-a je usko povezan sa poslovnom strategijom Banke, identifikacijom rizika, Risk Appetite-om Banke, procesom budžetiranja i finansijskim planom poslovanja. Proces obuhvata ne samo trenutnu situaciju likvidnosti, već primjenjuje i pristup koji usmjerava prema naprijed. Relevantni proizvodi, klijenti i ugovori procjenjuju se iz perspektive likvidnosti u skladu sa Politikom i Pravilnikom za uvođenje novih proizvoda i značajnijih izmjena postojećih proizvoda prilikom uvođenja novih proizvoda i kada se predlažu znatne promjene postojećih proizvoda.

Poslovne operacije koje se odnose na upravljanje likvidnosnim rizikom obuhvataju i jasnu organizacionu strukturu u skladu sa tolerancijom na rizik. Jasna podjela zadataka, ovlaštenja i odgovornosti je definisana Politikom i procedurama upravljanja rizikom likvidnosti NLB Banke d.d., Sarajevo.

Banka nema odstupanja u odnosu na propisane regulatorne zahtjeve na području upravljanja rizikom likvidnosti na u 2021. godini.

Banka ima samoodrživi model finansiranja koji se temelji na depozitima domaćih klijenata i ne oslanja se na unutar-grupacijsku likvidnost. U slučaju potrebe Banka dodatne izvore finansiranja obezbjeđuje iz kreditnih linija dobivenih od NLB d.d., Ljubljana i međunarodnih finansijskih institucija.

Uspostavljeni sistem limita je u skladu sa sklonosti Banke ka preuzimanju rizika i odražava nisku toleranciju na rizik likvidnosti. Limiti su postavljeni na nivoima koji omogućavaju blagovremeno prepoznavanje i ublažavanje rizika.

Banka kontinuirano ispunjava sva zakonska ograničenja iz oblasti izloženosti riziku likvidnosti koja se odnose na usklađenost finansijske aktive i finansijske pasive, iznos sredstava na računu obavezne rezerve u Centralnoj banci, dnevnu likvidnost i LCR koeficijent.

Banka provodi različite stres scenarije vezane za izloženost riziku likvidnosti s ciljem da se identifikuju potencijalni negativni događaji na likvidnost Banke. Stres testovi trebaju upozoriti Banku na buduće neočekivane novčane odlive. Scenariji koji se primjenjuju u okviru stres testova likvidnosti su: Scenarij na strani passive (Idiosinkratski scenarij), Scenarij na strani active (Tržišni scenarij), Kombinovani scenarij i Lokalni scenarij.

Koristeći se rezultatima stres testa uspostavlja se minimalni zahtjev i limit »preživljavanja«. Osim kratkoročnih tromjesečnih stres testova provode se i stres testovi unutardnevne likvidnosti (engl. intraday liquidity). Banka svakodnevno raspolaže znatno većim iznosom likvidnih rezervi na računu

Centralne banke i računima ino banaka u odnosu na potreban iznos koji je rezultat stres testiranja unutardnevne likvidnosti.

Metodologija za izračunavanje internih transfernih cijena (ITC) u NLB Banci d.d., Sarajevo definiše ciljeve uspostavljanja sistema ITC, način određivanja ITC, elemente ITC, limite, prosječnu ročnost, osnovne karakteristike pripisa ITC po pojedinačnoj transakciji ili grupi proizvoda i periodiku određivanja ITC. Glavni cilj uvođenja mehanizma raspodjele, odnosno ITC sistema u Banci, je učinkovitije praćenje poslovanja Banke i pravednija distribucija kamatnih prihoda između pojedinih organizacionih dijelova.

Ukoliko bi došlo do pogoršanja pokazatelja likvidnosti, Banka ima uspostavljen Plan za likvidnost za vanredne situacije i Plan oporavka.

14. Nekvalitetne i restrukturirane izloženosti i stečeni kolateral

Banka ima definisane kriterije prelaza između nivoa kreditnog rizika:

- Nivo kreditnog rizika 1 – performing portfolio: bez značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja priznaje se umanjeno vrijednosti na osnovu 12-mjesečnog perioda;
- Nivo kreditnog rizika 2 - nezadovoljavajući portfolio: značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja priznaje se umanjeno vrijednosti tokom vijeka trajanja i
- Nivo kreditnog rizika 3 - oslabljen portfolio: priznaje se umanjeno vrijednosti tokom vijeka trajanja za ovu finansijsku imovinu.

Pretpostavlja se značajno povećanje kreditnog rizika:

- kada se kreditni rejting značajno pogorša na dan izvještavanja, u odnosu na kreditni rejting pri inicijalnom priznavanju;
- kada finansijsko sredstvo ima materijalna kašnjenja preko 30 dana (dani dospjeća su takođe uključeni u procjenu kreditnog rejtinga);
- ako Banka očekuje da odobri odlaganje zajmoprimcu ili
- ako se objekat nalazi na "watch listi".

Dodatno, poštuju se principi upravljanja nekvalitetnom izloženosti na način da se aktivno kod dužnika prate sve njegove strukturalne promjene, promjene u upravljanju, organizacijske promjene, promjene na tržištu kao i promjene ekonomsko-finansijske prirode. Kontinuirano se poduzimaju mjere na što ranijoj identifikaciji potencijalnih problema u poslovanju dužnika, a sve u cilju kvalitetnijeg upravljanja portfoliom i uspostave adekvatnog poslovnog odnosa prema dužniku.

U cilju održavanja kvaliteta kreditnog portfolia Banka je uspostavila praćenje kašnjenja plasmana i to od prvog dana kašnjenja, rano prepoznavanje signala kašnjenja i intenzivno praćenje dužnika u kašnjenju, sa ciljem prevencije preklasifikacije plasmana u nekvalitetnu izloženost.

U cilju rane identifikacije dužnika sa poteškoćama u poslovanju, formiran je *Watch Loan Committee* (u daljem tekstu WLC) za klijente pravna lica i centralizovana naplata za fizička lica koja podrazumjeva praćenje kašnjenja dužnika od prvog dana kašnjenja provođenjem aktivnosti rane naplate.

Cilj WLC i rane naplate za fizička lica je rano prepoznavanje dužnika sa finansijskim poteškoćama i poduzimanje aktivnosti na prevenciji prelaska dužnika u NPE portfolio.

Proces naplate potraživanja za fizička lica je centralizovan i u nadležnosti je Odjela za naplatu fizičkih lica. Sve aktivnosti naplate potraživanja za fizička lica se poduzimaju isključivo od strane Odjela za naplatu fizičkih lica i počinju od prvog dana kašnjenja dužnika kroz ranu naplatu i nastavljaju kroz aktivnosti kasne naplate i pokretanje sudskog postupka sve dok se ne zatvore potraživanja ili se dužnik ne oporavi.

U cilju postizanja što boljih rezultata u domenu kasne naplate, Banka je zaključila ugovore o poslovnoj saradnji sa dvije Eksterne agencije, koje u ime i za račun Banke poduzimaju aktivnosti naplate na određenom NPE portfoliu fizičkih lica.

Banka poduzima aktivnosti usmjerene na daljnje smanjenje nekvalitetnih izloženosti, bilo kroz intenzivnu brigu o klijentima koji se suočavaju sa poslovnim problemima, posebno kroz restrukturiranje, oporavaka i povrat u *Performing* portfolio, djelimični otpis potraživanja ukoliko je to potrebno, ili kroz naplatu

potraživanja, likvidaciju kolaterala i otpis nekvalitetnih kredita. Jedna od opcija za smanjenje nekvalitetnih izloženosti je i prodaja potraživanja u skladu sa zakonskom regulativom.

a) Kreditna kvaliteta izloženosti razvrstana u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka:

	Iznos izloženosti	Očekivani kreditni gubici
Nivo kreditnog rizika 1	1.502.950	8.940
Nivo kreditnog rizika 2	49.464	4.351
Nivo kreditnog rizika 3	32.929	30.617
Ukupno	1.585.344	43.908

b) Kreditna kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi kredita

Kreditna kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po svim nivoima kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 1 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 2 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupni očekivani kreditni gubici
1 1. Ukupni krediti pravna lica	368.089	29.213	10.216	407.518	2.920	1.803	9.310	14.033
2 1.1. Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.244	216	265	1.725	10	11	238	259
3 1.2. Vađenje ruda i kamena	4.979	0	15	4.994	35	0	15	50
4 1.3. Prerađivačka industrija	105.791	8.233	63	114.087	812	463	63	1.338
5 1.4. Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	5.582	0	0	5.582	33	0	0	33
6 1.5. Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	251	2	0	253	1	0	0	1
7 1.6. Građevinarstvo	20.538	152	44	20.734	194	10	44	248
8 1.7. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	179.058	15.068	9.021	203.147	1.342	786	8.305	10.433
9 1.8. Prijevoz i skladištenje	16.076	2.462	93	18.631	123	142	93	358
10 1.9. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	2.240	1.785	0	4.025	20	186	0	206
11 1.10. Informacije i komunikacije	1.825	299	715	2.839	39	42	552	633
12 1.11. Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	9.332	2	0	9.334	101	0	0	101
13 1.12. Poslovanje nekretnimama	0	0	0	0	0	0	0	0
14 1.13. Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	8.476	924	0	9.400	57	159	0	216
15 1.14. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	895	0	0	895	6	0	0	6
16 1.15. Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	3.190	0	0	3.190	62	0	0	62
17 1.16. Obrazovanje	48	0	0	48	0	0	0	0
18 1.17. Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2.059	0	0	2.059	52	0	0	52
19 1.18. Umjetnost, zabava i rekreacija	28	1	0	29	0	0	0	0
20 1.19. Ostale uslužne djelatnosti	6.477	69	0	6.546	33	4	0	37
21 2. Ukupno stanovništvo	477.097	13.148	21.027	511.272	3.712	2.008	19.622	25.342
22 2.1. Opća potrošnja	373.941	11.628	19.708	405.277	2.984	1.787	18.437	23.208
23 2.2. Stambena izgradnja	102.133	1.513	1.276	104.922	711	221	1.142	2.074
24 2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	1.023	7	43	1.073	17	0	43	60
25 3. Ukupni krediti (1. + 2.)	845.186	42.361	31.243	918.790	6.632	3.811	28.932	39.375

c) Kreditna kvaliteta restrukturiranih izloženosti

Mjera restrukturiranja je instrument koji se koriste za restrukturiranje dužnika koji su u finansijskim poteškoćama.

Glavni cilj restrukturiranja je da se omogući dužniku postizanje održive finansijske zaduženosti u što je moguće kraćem vremenskom periodu, omogući urednosti u izmirivanju obaveza prema Banci, ako je moguće poboljša kolateralnu poziciju Banke.

Svrha restrukturiranja je spriječiti potencijalni gubitak, stoga se restrukturiranje provodi u ranoj fazi kašnjenja kako bi preventirali ulazak dužnika u NPE portfolio.

Međutim, restrukturiranje se također provodi i za dužnike u kasnoj fazi naplate u slučajevima kada je restrukturiranje bolja opcija za Banku od pokretanja sudskog postupka.

Prije donošenja odluke o restrukturiranju Banka procijenjuje ekonomsku opravdanost restrukturiranja izloženosti prema pojedinom dužniku ili grupi povezanih lica. Ako je restrukturiranje kreditnih izloženosti ekonomski opravdano, Banka utvrđuje odgovarajući plan restrukturiranja, te prati njegovo provođenje i efekte. Prilikom utvrđivanja održivosti restrukturiranja izloženosti pojedinog dužnika ili grupe povezanih lica Banka priprema:

- detaljnu analizu razloga koji su doveli do poteškoća u poslovanju dužnika ili grupe povezanih lica;

- procjenu kreditne sposobnosti dužnika;
- plan restrukturiranja dužnika;
- projekciju novčanih tokova za period koji je definiran planom restrukturiranja;
- određuje vrstu restrukturiranja.

Nakon odobrenja mjera restrukturiranja Banka kontinuirano prati provođenje cjelokupnog plana restrukturiranja.

TIP KLJENTA	NIVO KREDITNOG RIZIKA	ODOBRENI IZNOS	STANJE DUGA
	2	102	76
	3	269	184
FIZIČKA LICA		371	260
	2	712	599
	3	4.697	3.433
PRAVNA LICA		5.409	4.032
UKUPNO		5.780	4.292

d) Promjena stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda, što uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog razdoblja i završno stanje

	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1. Početno stanje	37.234	28.540
2. Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	8.360	10.220
3. Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-13.658	-9.136
4. Završno stanje	31.936	29.624

e) Podatak o ukupnom iznosu kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka

Na dan 31.12.2021. godine ukupan iznos kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka je 1.006 h/KM. Radi se o 20 nekretnina na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Stečena materijalna imovina nastaje pri sudskoj naplati problematičnih potraživanja, kada Banka uzima drugu aktivu odnosno imovinu korisnika kao potpunu ili djelomičnu naplatu svojih potraživanja.

Podaci i informacije koje se odnose na neopterećenu (nezaloženu) i opterećenu (založenu) imovinu

U skladu sa članom 16. Odluke, Banka je u obavezi da objavljuje podatke i informacije o bruto knjigovodstvenoj vrijednosti neopterećene (nezaložene) i opterećene (založene) imovine, kao i druge važne informacije vezane za opterećenu (založenu) imovinu.

S obzirom da Banka na dan 31.12.2021. godine nema opterećene (založene) imovine, u nastavku je prikazana bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene (nezaložene) imovine:

Vrste imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost opterećene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene imovine
Dati krediti	0	918.790
Ulaganja u dužničke instrumente	0	151.701
Ulaganja u vlasničke instrumente	0	97
Ostalo	0	392.055

Na osnovu člana 18. stava (7) Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 39/21), Uprava i Nadzorni Odbor NLB Banke d.d., Sarajevo daju slijedeću:

information of the bank issued by Banking Agency of the Federation of Bosnia and Herzegovina ("Official Gazette of the Federation of BiH", No. 39/21), Management and Supervisory Board of NLB Bank d.d., Sarajevo give the following:

STATEMENT

IZJAVU

Kojom potvrđuju da su objave u Izvještaju o objavljivanju podataka i informacija NLB Banke d.d., Sarajevo za 2021. godinu, pripremljene u skladu sa odredbama „Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke” i propisima koji regulišu kapitalne zahtjeve, upravljanje rizicima i proces internih kontrola na nivou NLB Banke d.d., Sarajevo.

Confirming that the announcements in the Report on disclosure of data and information of NLB Banka dd, Sarajevo for Year 2021, are prepared in accordance to the provisions of the „Decision on publishing data and information of the bank”, as well as in accordance with regulations related to capital requirements, risk management and internal control process, applicable to NLB Banka dd, Sarajevo.

Ova izjava je sastavni dio Izvještaja o objavljivanju podataka i informacija NLB Banke d.d., Sarajevo za 2021. godinu.

This statement is an integral part of the Report on publishing data and information of NLB Banka d.d., Sarajevo for 2021.

Sarajevo/Ljubljana, 31.05.2022. godine.

Sarajevo/Ljubljana, May 31, 2022

According to Article 18, paragraph (7) of the Decision on publishing data and

Lidija Žigic,
Predsjednica Uprave/CEO
NLB Banka d.d., Sarajevo

Peter Andreas Burkhardt
Predsjednik Nadzornog odbora/President of
Supervisory Board
NLB Banka d.d., Sarajevo